

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

TUTANAK DERGİSİ

77'nci Birleşim
2 Nisan 2026 Perşembe

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde yer alan ve kâtip üyeler tarafından okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

II.- GELEN KÂĞITLAR

III.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR

A) Milletvekillerinin Gündem Dışı Konuşmaları

- 1.- Kütahya Milletvekili Ahmet Erbaş'ın, özel güvenlik görevlilerine ilişkin gündem dışı konuşması
- 2.- İstanbul Milletvekili Türkan Elçi'nin, 5 Nisan Avukatlar Günü'ne ilişkin gündem dışı konuşması
- 3.- Karabük Milletvekili Durmuş Ali Keskinliği'nin, 3 Nisan Karabük Demir Çelik Fabrikasının kuruluşuna ve Sanayi Günü'ne ilişkin gündem dışı konuşması

IV.- AÇIKLAMALAR

- 1.- Erzincan Milletvekili Süleyman Karaman'ın, 2-5 Nisan tarihleri arasında düzenlenecek olan Erzincan Tanıtım Günleri'ne ilişkin açıklaması
- 2.- Erzurum Milletvekili Fatma Öncü'nün, 2 Nisan Dünya Otizm Farkındalık Günü'ne ilişkin açıklaması
- 3.- Mersin Milletvekili Levent Uysal'ın, sanayicilerin gününe ve Tarım Bakanına, AFAD Başkanı ile Çevre ve Şehircilik Bakanına seslenmek istediklerine ilişkin açıklaması
- 4.- İstanbul Milletvekili Kezban Konukçu'nun, İstanbul Gayrettepe'de ruhsat alınmadan yaptırılan tadilat sırasında yaşanan iş cinayetine ilişkin açıklaması
- 5.- Hatay Milletvekili Mehmet Güzelmansur'un, Hatay'daki sanayi sitelerindeki iş yerlerine ilişkin açıklaması
- 6.- Bitlis Milletvekili Semra Çağlar Gökalp'ın, Bitlis Ahlat'a bağlı Bahçe köyünün ulaşım hakkına ilişkin açıklaması
- 7.- Mersin Milletvekili Ali Bozan'ın, Nurlupınar Spor'a verilen cezalara ilişkin açıklaması
- 8.- Antalya Milletvekili Aykut Kaya'nın, modifiye sektörüne ilişkin açıklaması
- 9.- Balıkesir Milletvekili Serkan Sarı'nın, Balıkesir'in birçok mahallesinde internet çekmediğine ilişkin açıklaması
- 10.- İzmir Milletvekili Burcugül Çubuk'un, Bodrum açıklarında 19 göçmenin yaşamını yitirdiği faciaya ilişkin açıklaması
- 11.- Kocaeli Milletvekili Mühip Kanko'nun, Cumhurbaşkanlığına bağlı Strateji ve Bütçe Başkanlığında yaşananlara ilişkin açıklaması
- 12.- Kocaeli Milletvekili Mehmet Aşıl'a'nın, genç işsizliğe ilişkin açıklaması
- 13.- Tekirdağ Milletvekili Nurten Yontar'ın, Tekirdağ'ın ilçelerinde ve mahallelerinde internete erişim sağlanamadığına ilişkin açıklaması
- 14.- Kars Milletvekili İnan Akgün Alp'ın, Avrupa Üniversite Kış Oyunları'nın neden Sarıkamış'ta yapılmadığına ilişkin açıklaması
- 15.- İstanbul Milletvekili Mehmet Önder Aksakal'ın, sürece dair ikinci aşamanın dillendirilmesine ilişkin açıklaması
- 16.- Kayseri Milletvekili Aşkın Genç'in, Kayseri'de kamuoyunda yeterince tartışılmadan yürürlüğe konulan karara ilişkin açıklaması
- 17.- Samsun Milletvekili Murat Çan'ın, millet iradesini hedef alan kumpaslara ilişkin açıklaması
- 18.- Burdur Milletvekili İzzet Akbulut'un, üreticilerin ve çiftçilerin zor dönemden geçtiklerine ilişkin açıklaması
- 19.- Adana Milletvekili Orhan Sümer'in, "Serviscell" uygulamasına ilişkin açıklaması
- 20.- Samsun Milletvekili Mehmet Karaman'ın, Samsun Ayvacık'taki 2/B arazilerine ilişkin açıklaması
- 21.- Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ'ın, 2 Nisan Dünya Otizm Farkındalık Günü'ne, 24/8/2025 tarihinde Kültür ve Turizm Bakanına verdiği soru önergesine, ekmeğe yapılan zamma, gübre fiyatlarındaki artışa, TÜİK'e ve İsrail Parlamentosunun Filistinlilerle ilgili aldığı idam kararına ilişkin açıklaması

22.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, canlı hayvan ve et ithalatına, köylülere dağıtılacağı söylenen 150 bin koyuna, hayvancılığın girdi maliyetlerine, çiğ süt üreticilerine, et fiyatlarını engelleyebilmek için yapılanlara, bakanların soru önergelerine cevap vermemelerine ve Türkiye'ye et ihraç eden firmalara ilişkin açıklaması

23.- Nevşehir Milletvekili Filiz Kılıç'ın, otizimli çocuklara ve yeni nesillere nefes alabilecekleri bir dünya bırakmak için yapılacaklara ilişkin açıklaması

24.- Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin, Figen Yüksekdağ'ın ağabeyi Mehmet Cavit Yüksekdağ'a, mahpusların ailelerine yakın cezaevlerine nakil işlemlerine, Erzurum H Tipi Cezaevinde tutulan Abdulsalam Nergiz ile Kırşehir S Tipi Cezaevinde vefat eden Rojhat Babat'a, Nusaybin'de mezarlıklara yapılan saldırıya, Hazine ve Maliye Bakanına, 2 Nisan Dünya Otizm Günü'ne ve 2 Nisan Sabahattin Ali'nin ölüm yıl dönümüne ilişkin açıklaması

25.- İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın, Türkiye'nin 5G teknolojisine geçmesine, cep telefonlarından alınan vergiler ile IMEI kayıt ve harç ücretlerine, son beş ayda sebeplerinin hâlâ bilinmediği 3 şüpheli kazaya ilişkin açıklaması

26.- Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta'nın, Hasan Hüsrev Hatemi'ye, 2 Nisan Dünya Otizm Farkındalık Günü'ne, 1-7 Nisan Kansere Mücadele Haftası'na, 3 Nisan Karabük Demir Çelik Fabrikalarının kuruluşunun yıl dönümüne, Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine, 5G teknolojisine ve gençlerin pek çok projesine destek verildiğine ilişkin açıklaması

27.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta'nın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

28.- İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın, Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta'nın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

29.- Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta'nın, İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

30.- Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ'ın, Edirne Milletvekili Mehmet Akalın'ın CHP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

31.- İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın, İstanbul Milletvekili Nurettin Alan'ın CHP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

32.- Edirne Milletvekili Mehmet Akalın'ın, Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

33.- Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta'nın, usule ve İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

V.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

A) Çeşitli İşler

1.- Başkanlıkça, Genel Kurulu ziyaret eden Ankara'nın Gölbaşı ilçesinden gelen muhtarlara "Hoş geldiniz." denilmesi

VI.- ÖNERİLER

A) Siyasi Parti Grubu Önerileri

1.- İYİ Parti Grubunun, Muğla Milletvekili Metin Ergun ve 19 milletvekili tarafından, ABD-İsrail-İran arasında devam eden savaşın Türk turizm sektörüne yönelik muhtemel ekonomik, sosyal ve operasyonel etkilerinin tüm boyutlarıyla araştırılması amacıyla 1/4/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 2 Nisan 2026 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

2.- YENİ YOL Grubunun, Mersin Milletvekili Mehmet Emin Ekmen ve 19 milletvekili tarafından, mesleki eğitim merkezlerinde (MESEM) öğrenim gören öğrencilerin eğitim, çalışma koşulları, iş sağlığı ve güvenliği uygulamaları alanında var olan güncel sorun ve ihtiyaçlarının belirlenmesi, ilgili bakanlıkların izleme ve denetleme mekanizmaları başta olmak üzere yetki ve sorumluluk alanlarının bütüncül bir yaklaşımla incelenmesi, gereken idari ve yasal tedbir önerilerinin belirlenmesi amacıyla 2/4/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 2 Nisan 2026 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

3.- DEM PARTİ Grubunun, Mardin Milletvekili Beritan Güneş Altın ve arkadaşları tarafından, çocukların maruz kaldığı çok boyutlu risklerin ve alınacak önlemlerin araştırılması amacıyla 2/4/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 2 Nisan 2026 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

4.- CHP Grubunun, Grup Başkan Vekili İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın tarafından, başta 15 Temmuz 2016 darbesi olmak üzere, Türkiye'nin tarihindeki tüm darbelerin hazırlanış, oluş ve sonuçları bakımından sorumluların araştırılması amacıyla 2/4/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 2 Nisan 2026 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

B) Danışma Kurulu Önerileri

1.- Danışma Kurulunun, görüşülmekte olan 259 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 12'nci maddesinin yeniden görüşülmesine dair Plan ve Bütçe Komisyonu talebinin İç Tüzük'ün 89'uncu maddesi uyarınca uygun görüldüğüne ilişkin görüşü

VII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

A) Kanun Teklifleri

1.- Aksaray Milletvekili Hüseyin Altınsoy ve Elazığ Milletvekili Ejder Açıkkapı ile 46 Milletvekilinin Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3560) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 259)

2.- Hatay Milletvekili Adem Yeşildal ve Ardahan Milletvekili Kaan Koç ile 72 Milletvekilinin Tapu Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3466) ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 250)

3.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Libya Devleti Milli Birlik Hükümeti Arasında Kolluk İş Birliği Mutabakat Muhtırasının Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3030) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı:237)

B) Yeniden Görüşmeleri Yapılan Teklifler (Tekriri Müzakere)

1.- Aksaray Milletvekili Hüseyin Altınsoy ve Elazığ Milletvekili Ejder Açıkkapı ile 46 Milletvekilinin Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3560) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 259) (12'nci Madde)

VIII.- OYLAMALAR

1.- (S. Sayısı: 259) Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin oylaması

IX.- YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI

1.- Edirne Milletvekili Ahmet Baran Yazgan'ın, Edirne'deki işsizliğin önlenmesi için yürütülen çalışmalara ilişkin sorusu ve Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mehmet Fatih Kacır'ın cevabı (7/41877)

2.- Konya Milletvekili Ali Yüksel'in, insansı robot ve ileri yapay zekâ alanında yapılan çalışmalara ilişkin sorusu ve Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mehmet Fatih Kacır'ın cevabı (7/41878)

3.- İzmir Milletvekili Mustafa Bilici'nin, Made in EU düzenlemesine Türkiye'nin dâhil edilmesi için yapılan çalışmalara ilişkin sorusu ve Ticaret Bakanı Ömer Bolat'ın cevabı (7/41890)

4.- Ankara Milletvekili İdris Şahin'in, Sayıştayın faaliyetlerine ilişkin sorusu ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkan Vekili Bekir Bozdağ'ın cevabı (7/41896)

5.- Ankara Milletvekili İdris Şahin'in, görev süresi sona eren araştırma komisyonlarına ilişkin sorusu ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkan Vekili Bekir Bozdağ'ın cevabı (7/41897)

2 Nisan 2026 Perşembe

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.00

BAŞKAN: Başkan Vekili Bekir BOZDAĞ

KÂTİP ÜYELER: Müzeyyen ŞEVKİN (Adana), İbrahim YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar)

-----0-----

BAŞKAN - Değerli milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 77'nci Birleşimini açıyorum.

Toplantı yeter sayısı vardır.

Görüşmelere geçmeden önce bir iki hususu dikkatlerinize arz etmek istiyorum:

Bugünkü görüşmelerde, varılan uzlaşma çerçevesinde, birer dakikalara 20 kişiyle bugüne mahsus olmak üzere sınırlandıracağız ve kanun teklifinin maddeleri görüşülürken de birer dakikalık uzatmaları vermeyeceğimi şimdiden Genel Kuruldaki sayın milletvekillerimizin bilgi ve takdirlerine arz ediyorum; herkes konuşmalarını ona göre planlarsa daha hayırlı, yararlı bir çalışma yapılmış olur.

Şimdi görüşmelere başlıyoruz.

Gündeme geçmeden önce 3 sayın milletvekiline gündem dışı söz vereceğim.

İlk söz talebi, özel güvenlik görevlileri hakkında söz isteyen Kütahya Milletvekili Ahmet Erbaş'a aittir.

Sayın Erbaş, buyurun. (MHP sıralarından alkışlar)

III.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR

A) Milletvekillerinin Gündem Dışı Konuşmaları

1.- Kütahya Milletvekili Ahmet Erbaş'ın, özel güvenlik görevlilerine ilişkin gündem dışı konuşması

AHMET ERBAŞ (Kütahya) - Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; ülkemizin kamu güvenliğine önemli katkı sağlayan özel güvenlik görevlileri hayatın her alanında devletimizin emrinde ve milletimizin huzuru için fedakârca görev yapmaktadır. Kolluk kuvvetlerimizin yükünü hafifleten bu yapı kamu düzeninin tamamlayıcısı ve vazgeçilmez bir unsurdur.

Bugün Türkiye genelinde yaklaşık olarak 328 bin özel güvenlik görevlisi yüksek tehlike ve stres altında gece gündüz demeden görevlerini yapmaya çalışmaktadır; hava alanlarından hastanelere, okullardan kamu kurumlarına kadar hayatın her noktasında görev yapmaktadır ancak bu ağır ve önemli görevlerine rağmen özel güvenlik görevlilerimizin yasal ve sosyal hakları yeterli değildir maalesef. Görev sırasında hayatını kaybeden veya yaralanan güvenlik görevlilerimize şehit ve gazi ünvanının verilmesi gerekmektedir. Bu hakların verilmesi bir ayrıcalık değil adaletin gereğidir. Yıpratıcı çalışma şartları ortadayken yıpranma hakkının bu meslek grubuna da tanınması gerekmektedir. Güvenliğimizi sağlayanların kendilerini güvende hissetmediği bir sistem maalesef ayakta kalamaz.

Ayrıca, bu kadar kritik bir görev için verilen eğitimlerin niteliği ve denetimi de büyük önem taşımaktadır. Sertifikaların kolay erişilebilir ve denetimin zayıf yöntemlerle sağlanması asla kabul edilemez. Güvenlik görevlisi mesleği ciddi eğitim, disiplin ve denetim gerektiren bir meslektir. Eğitim süreçlerinin daha nitelikli ve daha sıkı denetlenmesi şarttır. Güçlü kamu güvenliği ancak haklarını almış, iyi yetişmiş ve motive bir yapıyla mümkündür. Bu nedenle gerekli yasal düzenlemenin ivedilikle yapılması gerekmektedir.

Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; güvenlik görevlilerimizin sorunlarını ve taleplerini bilgilerinizle sunduktan sonra Kütahya'yla ilgili bir konuyu daha gündeme taşımak istiyorum. Kütahya'nın Altıntaş ilçesinde kamu arazisi niteliğinde ve yerleşim alanı içerisinde bulunan bir alana güneş enerjisi santrali kurulması planlanmaktadır. Yerel yönetim ve vatandaşlarımızla bu projeye ısrarla itiraz etmekteyiz. Yeşil enerjiye karşı değiliz, güneş enerjisi enerji bağımsızlığımız açısından stratejik bir öneme sahiptir ancak Altıntaş'ın konut ihtiyacı için ayrılmış bir alana, ilçeye ve Kütahya'ya bu zamana kadar hiçbir yatırım yapmamış bir yapının bu kamu arazisinden yararlanarak büyük kazanç elde etmeye çalışmasını kabul edemeyiz. Deprem kuşağında olan ve konut ihtiyacının devam ettiği bir bölgede kamu arazisinin konut projesi yerine enerji santrali için kullanılması ciddi bir öncelik hatasıdır. Kamuya ait olan bu alan bir firmanın kazancı için değil, vatandaşlarımızın barınma ihtiyacı için kullanılmalıdır. Bu konuda Tarım ve Orman Bakanlığı, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı ve Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının deprem gerçeğini, konut ihtiyacını ve kamu yararını ön planda tutarak gerekli hassasiyeti gösterdiğine ve göstereceğine inancımız sonsuzdur. Yerleşim alanının göbeğinde böyle bir projenin hayata geçirilmemesi kamu yararı açısından da büyük önem taşımaktadır.

Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; sözlerimi tamamlarken şu hususun altını özellikle çizmek isterim: Cumhuriyetimizin yüz yıllık serüvenini "narkoz" olarak değerlendirmek milletimizin binlerce yıllık tarihî birikimini, mücadelesini ve Anadolu'daki köklü birlik ve beraberlik mirasını hiçe sayan tarihî bir şüursuzluktur. Cumhuriyet, Türk milletinin direnişinin eseri, dirilişinin göstergesidir. Bizim asıl gücümüz Malazgirt'ten Çanakkale'ye, oradan Millî Mücadele'ye, Dumlupınar'a uzanan o kadim kardeşlik ruhundan gelmektedir. Türk milleti tarih boyunca en zor zamanlarında bile birlik ve beraberlik içinde aşılmaz engelleri aşmıştır. Cumhuriyetimizin kurucusu Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün de ifade ettiği gibi, bir ulus sınıksız birbirine bağlı olmayı bildikçe yeryüzünde onu dağıtılabilecek hiçbir güç düşünülemez. Bu anlayışla, tarihimizle gurur duyarak, geleceğimize umutla bakarak birlik olursak her türlü zorluğun üstesinden geliriz.

Bu duygu ve düşüncelerle yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Erbaş, teşekkür ediyorum.

İkinci söz talebi, 5 Nisan Avukatlar Günü münasebetiyle İstanbul Milletvekili Türkan Elçi'ye aittir.

Sayın Elçi, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

2.- İstanbul Milletvekili Türkan Elçi'nin, 5 Nisan Avukatlar Günü'ne ilişkin gündem dışı konuşması

TÜRKAN ELÇİ (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hukuk devleti ilkesinin temel unsurlarından biri olan savunmanın temsilcisi avukatların 5 Nisan Avukatlar Günü dolayısıyla söz almış bulunmaktayım.

Yargı sisteminin dengeli ve adil işlemesine katkı sağlayan, adaletin tecellisinin olmazsa olmazı bu meslek grubunun ekonomik, siyasal ve yargısal süreçlerde birçok yönden zorluk yaşadıkları herkesin malumudur. Son yıllarda bilinçli olarak itiraz etmeyen, hak arama bilincinden uzak, biat eden bir toplum yaratmak amacıyla bilimle, fenle, insan hakları mücadelesiyle anılan meslek gruplarının toplumun nezdinde değersizleştirildiği yadsınamaz bir gerçekliktir. Bu değersizleştirmeden doktorlar, eğitimciler ve diğer meslek grupları gibi avukatlık mesleği de payını almıştır. Son yıllarda artan otoriterleşmeyle beraber insan hakları mücadelesi veren avukatlar hukuki kovuşturma, soruşturma ve benzeri baskılarla karşı karşıya kalmışlar, savundukları dosyalarla özdeşleştirilerek gözaltına alınmış, tutuklanmışlardır oysaki avukatlar bireylerin haklarını korumakla birlikte hukuk dışı kötü muameleleri, işkenceyi, adil yargılanma hakkı ihlalini görünür kılan, adaleti ve hukukun üstünlüğünü hatırlatan önemli aktörlerdir. Dava süreçlerinde hâkim ve savcılar ve aynı zamanda kolluk kuvvetlerinin karşısında yaşadıkları problemler nedeniyle itibarsızlaştırılmış, suçlu oldukları yönünde bir algı oluşturulmuştur. Özellikle insan hakları savunucuları ve politik davaların savunuculuğunu yapan avukatların zorlu süreçlerden geçtikleri herkesin malumudur. Ulusal yargıda karşılaştıkları zorlukların daha katmerlisiyle hukuki ve meşru bir hak arama yolu olan Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine başvuru sürecinde de karşılaşmış, zaman zaman baskıya maruz kalmışlardır. İhlalleri sınır ötesine taşıdıkları için suçlu ilan edilerek çeşitli baskı ve linçlerle verdikleri hak mücadelesi engellenmeye çalışılmıştır.

Yargının kurucu unsuru olan bu savunma mesleğinin hak ettiği değerin anlaşılamamasının en önemli sebeplerinden biri Türkiye'de hukuk ve demokrasi kültürünün güçlü olmamasıdır. Hemen hemen her dönemde ifade özgürlüğünün baskılanması yaşanan hak ihlallerinin sıradanlaştırılması da meselenin ayrı bir nedenidir.

Çok iyi bilinmelidir ki bir toplumda avukatlık mesleğinin saygınlığı anlaşılmadıkça adaletin tesisi de mümkün olamayacaktır. Başta hayatını insan hakları mücadelesine vakfetmiş eşim Tahir Elçi olmak üzere, yaşam hakkının kutsallığını ilke edinen, her türlü şiddetin karşısında duran, hak ve adalet mücadelesinde emeği geçen tüm avukatların 5 Nisan Avukatlar Günü kutlu olsun diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Elçi, teşekkür ediyorum.

Üçüncü söz talebi, 3 Nisan Karabük Demir Çelik Fabrikasının kuruluşu ve Sanayi Günü münasebetiyle Karabük Milletvekili Durmuş Ali Keskinkılıç'a aittir.

Sayın Keskinkılıç, buyurun. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

3.- Karabük Milletvekili Durmuş Ali Keskinkılıç'ın, 3 Nisan Karabük Demir Çelik Fabrikasının kuruluşuna ve Sanayi Günü'ne ilişkin gündem dışı konuşması

DURMUŞ ALİ KESKİNKILIÇ (Karabük) - Sayın Başkanım, Gazi Meclisimizin kıymetli üyeleri, aziz milletim; bugün sizlere Türkiye'nin sanayi tarihinde çok önemli bir yere sahip olan Karabük Demir Çelik Fabrikalarının kuruluşundan, Türk sanayi devriminin gelişiminden ve 3 Nisan Sanayi Günü'nün anlamından bahsetmek istiyorum.

Birinci İktisat Kongresi'nde Türk devletinin ekonomik bağımsızlığını hedefleyen Misak-ı İktisadi kabul edilmiştir. İktisadi bağımsızlığımızın ilk meşalesi 3 Nisan 1937 yılında Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün talimatlarıyla temelleri atılan Karabük Demir Çelik Fabrikaları olmuştur. 13 haneli bir köy olan Karabük'te yakılan bu meşale genç cumhuriyetin büyük sanayi hamlesinin simgesidir. Fabrikanın kuruluşu sadece bir fabrika açmak değil, aynı zamanda, Türkiye'nin ağır sanayi alanında kendi kendine yetebilme yolunda attığı dev bir adımdır.

Karabük Demir Çelik Fabrikaları "fabrika yapan fabrika" olarak Türk sanayi tarihine geçti. Türk sanayisinin anası olarak kurulan tesisin ilk yüksek fırınının adı Fatma'dır çünkü doğurganlığı simgelediği için ve daha sonra Zeynep ve Ülkü isimleri verilen yüksek fırınlar devreye alınmıştır.

Karabük Demir Çelik Fabrikaları Türkiye'nin sanayileşme sürecinde bir dönüm noktası oldu. Bu fabrika sayesinde Türkiye, ithalata bağımlı olduğu demir çelik ürünlerinden kendi üretimini yapmaya başladı; böylece, ekonomik bağımsızlığı arttı. Türkiye, tarım toplumundan sanayi toplumuna Karabük'te ilk adımını attı. Ayrıca, Türkiye Cumhuriyeti'nin kurduğu ilk şehir de Karabük oldu. Karabük, sadece bir fabrikasıyla değil, aynı zamanda bir şehir olarak gelişti; işçi aileleri buraya yerleşti, eğitim kurumları açıldı, sosyal hayat canlandı, modern Türkiye'nin ilk sanayi kenti Karabük doğdu. Karabük, Türkiye'nin sosyal dönüşümünün en somut örneğidir.

1995'li yıllara gelindiğinde demir çelik fabrikalarının özelleşme sürecine girildi. Bu süreçte de dünyada ilk defa bir örnek gerçekleşti. Karabük halkı fabrikasına, bağımsızlığına ve Türk sanayi ülküsüne sahip çıkarak işçileriyle, esnafıyla, iş insanlarıyla Karabük Demir Çelik Fabrikalarını devraldı. 2000'li yıllarda yaşanan finansal krizde Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan'ın Karabük'e ve Türk sanayisine sahip çıkmasıyla Karabük'ün ikinci doğumu gerçekleşti. Bugün Karabük, yeni kurduğu organize sanayi bölgesi, lojistik merkezi projeleriyle emin adımlarla yürümeye devam ediyor; Filyos Limanı'na ve Kalkınma Yolu'na bağlantılı projelerini hayata geçiriyor. Karabük Üniversitesi dünyayla rekabet ediyor. Çeliğin ve emeğin kenti Karabük, gelişmeye devam ediyor ve ikinci sanayi hamlesine hazırlanıyor.

Değerli milletvekilleri, aslında, bizim Karabük hikâyemiz, Türkiye Cumhuriyeti'nin bağımsızlık ve gelişme hikâyesidir. Türkiye'de 3 Nisan tarihi, iktisadi bağımsızlığın Sanayi Günü olarak her yıl kutlanmaktadır. 3 Nisan Sanayi Günü, bu büyük dönüşümün ve emeğin aldığı özel bir gündür. 3 Nisan Sanayi Günü; işçilerin, mühendislerin, teknisyenlerin ve tüm sanayi çalışanlarının katkılarını hatırlamak, sanayinin, ülke kalkınmasının önemini vurgulamak için kutlanmaktadır. 3 Nisan Sanayi Günü Türkiye'nin ekonomik bağımsızlığı ve kalkınmasının simgesidir.

Emek ve alın terleriyle Türk bağımsızlık meşalesini yakan emekçi kardeşlerim, 3 Nisan Sanayi Günü'nüz kutlu olsun! Fabrikalarda teknoloji üreten, insanlığa katkı sağlayan, ülkenin bağımsızlık ateşinin fikir emekçileri mühendislerimiz, teknisyenlerimiz, teknikerlerimiz; 3 Nisan Sanayi Günü'nüz kutlu olsun! Türk sanayi ürünlerini gece gündüz demeden 7 kıtaya taşıyan nakliyeciler arkadaşlarımız, 3 Nisan Sanayi Günü'nüz kutlu olsun! Dünyayla rekabet edebilmek için fabrikalar kuran, Türkiye'nin gelişmesi için dünyanın her köşesine Türk markalarını ve mührünü vuran Türk sanayicilerimiz, 3 Nisan Sanayi Günü'nüz kutlu olsun! 3 Nisan Sanayi Günü'müz kutlu olsun!

Cumhuriyetin bağımsızlık ülküsü için yarışan Karabük'ün 89'uncu kuruluş yıl dönümü kutlu olsun!

Sayın Başkanım, Sayın Grup Başkan Vekillerim; eğer bugün konuşmalarınızda Karabük'ün kuruluşunu ve Türk sanayicisinin Sanayi Günü'nü kutlarsanız çok seviniriz.

Hepinize çok teşekkür ediyor, hürmetlerimi ve saygılarımı sunuyorum efendim. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Keskinkılıç, teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, şimdi, sisteme giren ilk 20 milletvekiline yerlerinden birer dakika süreyle söz vereceğim.

İlk söz, Erzincan Milletvekili Süleyman Karaman'a ait.

Sayın Karaman, buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR

1.- Erzincan Milletvekili Süleyman Karaman'ın, 2-5 Nisan tarihleri arasında düzenlenecek olan Erzincan Tanıtım Günleri'ne ilişkin açıklaması

SÜLEYMAN KARAMAN (Erzincan) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, 2-5 Nisan tarihleri arasında İstanbul Atatürk Havalimanı Millet Bahçesi'nde halkımızın ve hemşehrilerimizin katılımıyla STK'ler tarafından Erzincan Tanıtım Günleri düzenlenecektir. Kadim kültürlerin yurdu Erzincan'ımız; tarihiyle, doğasıyla, bakır sanatıyla, tulum peyniri, balı, dutu, pekmezi, cimin üzümü, kesme kadayıfı ve meşhur döneriyle eşsiz lezzetlerini İstanbul'da hemşehrilerimiz ve aziz milletimizle buluşturacak. 4 Nisan Cumartesi günü saat 15.00'te Başbakanımız Sayın Binali Yıldırım, bakanlarımız, valilerimiz, milletvekillerimiz, kaymakamlarımız, belediye başkanlarımız, STK'lerimiz, bürokratlarımız,

protokolümüz, sanatçılarımız ve halkımızın katılımıyla tören yapılacaktır. Herkesi İstanbul'daki Erzincan buluşmasına davet ediyorum; gelin, Erzincan lezzetini birlikte tadalım.

Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Erzurum Milletvekili Fatma Öncü...

2.- Erzurum Milletvekili Fatma Öncü'nün, 2 Nisan Dünya Otizm Farkındalık Günü'ne ilişkin açıklaması

FATMA ÖNCÜ (Erzurum) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ekranları başında bizleri izleyen aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

2 Nisan Dünya Otizm Farkındalık Günü vesilesiyle ifade etmek isterim ki her 30 çocuktan 1'i otizmliler olarak dünyaya gelmektedir. 1985 yılında 2.500'de 1 görülen bu vaka günümüzde 30 çocukta 1 olarak son derece hassasiyet gösteren bir durum göstermiştir. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığımız 2023 yılında başlattığı bireysel sosyal hizmet danışmanlığı uygulamasıyla her otizmliler aileye danışman atamakta, ihtiyaçların hızlı ve etkin bir şekilde belirlenmesini sağlamaktadır. Bugün 18 ilde görev yapan 821 danışmanımız aracılığıyla 13.746 aileye ulaşılmıştır. Hedefimiz, bu hizmeti 2030 yılına kadar 81 ilimizin tamamına yaygınlaştırarak otizmlilerimizin ve ailelerinin her daim yanında olmaktır.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Mersin Milletvekili Levent Uysal...

3.- Mersin Milletvekili Levent Uysal'ın, sanayicilerin gününe ve Tarım Bakanına, AFAD Başkanı ile Çevre ve Şehircilik Bakanına seslenmek istediklerine ilişkin açıklaması

LEVENT UYSAL (Mersin) - Teşekkürler Sayın Başkanım.

Sanayicilerimizin günü kutlu olsun efendim.

Sayın Tarım Bakanımıza sesleniyorum: Özellikle Mersin'de, Tarsus ilçemizde meydana gelen aşırı yağışlardan dolayı çiftçilerimiz zor durumda; bin çiftçimiz ve 15 bin dönüm arazimiz. Onun için, çiftçilerimize bir maddi destek talebimiz var.

İki, AFAD Başkanımıza sesleniyoruz: Mezitli Fındıkpinarı Mahallesi'nde meydana gelen heyelan felaketi nedeniyle bin hanemiz hasar almıştır. Mahallemizin afet bölgesi ilan edilmesini talep ediyoruz.

Üç, Sayın Çevre ve Şehircilik Bakanımıza sesleniyoruz: Silifke ilçemizin Yeşilovacık Mahallesi'nde maden atık tesisi istemiyoruz efendim ve projenin yeniden incelenmesini talep ediyoruz.

Mersin'in hep yanındayız, Mersin için buradayız.

Saygılarımla efendim.

BAŞKAN - İstanbul Milletvekili Kezban Konukçu...

4.- İstanbul Milletvekili Kezban Konukçu'nun, İstanbul Gayrettepe'de ruhsat alınmadan yaptırılan tadilat sırasında yaşanan iş cinayetine ilişkin açıklaması

KEZBAN KONUKÇU (İstanbul) - İstanbul Gayrettepe'de ruhsat alınmadan yaptırılan tadilat sırasında bir iş cinayetiyle çoğu sigortasız 29 emekçinin katledilmesinin üzerinden tam iki yıl geçti, sorumlular hâlâ ceza almadı. Tadilat sırasında hiçbir iş güvenliği önleminin alınmadığı, mekânın yangın söndürme sisteminin çalışmaz durumda olduğu, iş yeri açılışının bayrama yetişmesi için tadilatın aceleye getirildiği, tadilatla çalıştırılan 30 kişiden 13'ünün tadilat, inşaat işleriyle alakası olmayan mekânın personeli olduğu ortaya çıkmıştı. Bu katliamın sorumlusu olan işletmenin sahibi patronlar ve denetim görevini yerine getirmeyen kamu görevlileri bir an önce hak ettikleri cezaları almalıdır.

Birileri daha zengin olsun diye emekçilerin göz göre göre ölmesine seyirci kalmayacağız.

BAŞKAN - Hatay Milletvekili Mehmet Güzelmansur...

5.- Hatay Milletvekili Mehmet Güzelmansur'un, Hatay'daki sanayi sitelerindeki iş yerlerine ilişkin açıklaması

MEHMET GÜZELMANSUR (Hatay) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Hataylı sanayi sitesi iş yeri sahiplerini mağdur etmeyin. Deprem bölgesinde inşa edilen iş yerleri için bu yıl sonuna kadar peşin ödeme yapılırsa yüzde 48 indirim yapılacak ancak sanayi sitelerindeki dükkânlar bu indirim kapsamına alınmadı. Hatay'da Antakya Sanayi Sitesi, Ayakkabıcılar Sanayi Sitesi bu düzenlemeden neden yararlandırılmıyor? Depremzede esnaf zaten zor durumda. Özellikle ayakkabı sektörü ciddi bir kriz içinde; ihracatı, istihdamı yüzde 60'lara kadar düştü. Bu esnafa yüksek bedelli, ödeme koşulları zor iş yerleri dağıtmak gerçekçi değildir.

Buradan açık çağrı yapıyorum: Sanayi sitelerindeki iş yerlerinin en az yüzde 50'si devlet tarafından karşılanmalı, kalan yüzde 50'si de uzun vadeli ve sabit taksitlerle esnafa sunulmalı.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Bitlis Milletvekili Semra Gökalep Çağlar...

6.- Bitlis Milletvekili Semra Çağlar Gökalep'in, Bitlis Ahlat'a bağlı Bahçe köyünün ulaşım hakkına ilişkin açıklaması

SEMRA ÇAĞLAR GÖKALP (Bitlis) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Bitlis Ahlat'a bağlı Bahçe köyü, yirmi yıldır, en temel kamusal hizmet olan ulaşım hakkından mahrum. Diz boyu çamur ve karla kaplı yollar nedeniyle servis araçları köye giremiyor. Çocuklar her gün 8 kilometrelik yolu çamura ve kara batarak yürümek zorunda bırakılıyor. Bu tablo yalnızca bir altyapı eksikliği değil, çocukların eğitim hakkını ve yaşam güvenliğini doğrudan tehdit eden ciddi bir ihmal ve eşitsizlik sorunudur. Defalarca Meclis gündemine taşıdığımız, basın açıklaması ve soru önergeleriyle dile getirdiğimiz bu durum iktidar tarafından görmezden gelinmektedir. Dönemin İçişleri Bakanı önergemize "Gerekli tedbirler alındı." diyerek cevap vereli tam iki yıl oldu ama Bahçe köyünün yollarında hâlâ hiçbir değişiklik yok. Derhâl bu sorumsuzluğa son verin, bu çocukların eğitim hakkı ve yaşam güvenliğini sağlayın, köyün yol çilesini artık görmezden gelmeyin.

BAŞKAN - Mersin Milletvekili Ali Bozan...

7.- Mersin Milletvekili Ali Bozan'ın, Nurlupınar Spor'a verilen cezalara ilişkin açıklaması

ALİ BOZAN (Mersin) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Türkiye Futbol Federasyonu, Manisa Amatör Lig'de mücadele eden Nurlupınar Spor'u, maç öncesi statta Kürtçe müzik çalındığı için 1-0 kazanılan maçta hükmen mağlup saymış. Bu yetmemiş, 3 puanını silmiş. Bu da yetmemiş "5 maç seyircisiz maç oynasın." demiş. Bu da yetmemiş, kulüp yöneticilerine de farklı cezalar vermiş. Nurlupınar Spor, bu cezalarla, 1'incilikten 5'inciliğe düştü. TFF, bu cezayı Kürtçe müziği ayırmıcılık ve insanlık onurunu zedelemek olarak yorumlayarak vermiş. Ayırmıcı da sizsiniz, insanlık onurunu zedeleyen de sizsiniz. Nurlupınar Spor'a kesilen çağ dışı cezayı kınıyorum. Bir an önce bu yanlıştan dönülmesini bekliyoruz. Ayrıca, Kürtçe düşmanlığı üzerinden yapılan bu kararı verenler hakkında soruşturma başlatılmasını talep ediyoruz.

BAŞKAN - Antalya Milletvekili Aykut Kaya...

8.- Antalya Milletvekili Aykut Kaya'nın, modifiye sektörüne ilişkin açıklaması

AYKUT KAYA (Antalya) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Modifiye sektörünün sıkıntılarıyla ilgili yetkililerin umut veren açıklamalarına rağmen hâlâ somut bir adım atılmadı. Kepenk kapatma noktasına gelen esnafımız, artık umut değil icraat istiyor. Bugün araçlara LPG sistemi işletilebilirken, çeki demiri yasal hâle getirilebilirken, soruyorum: "Air süspansiyon" neden işletilemiyor? "Bodykit" neden kayıt altına alınamıyor? Jant lastik değişimi neden bir standarda bağlanmıyor? Ses çıkarmayan egzoz neden teknik olarak değerlendirilmiyor? Yapılan her değişiklik teknik olarak incelensin, bir standarda bağlansın ve ruhsata işlensin. Modifiye sektörü dünyada otomotiv sektörünün gelişimine katkıda bulunurken bizde cezalarla gündeme gelmesi üzücü. Düzenleme hayata geçene kadar da çevreyi rahatsız etmeyenlere ceza kesilmemesini rica ediyoruz. Modifiye bir suç değil, yaşam tarzıdır diyoruz.

BAŞKAN - Balıkesir Milletvekili Serkan Sarı...

9.- Balıkesir Milletvekili Serkan Sarı'nın, Balıkesir'in birçok mahallesinde internet çekmediğine ilişkin açıklaması

SERKAN SARI (Balıkesir) - Teşekkürler Sayın Başkan.

5G'ye geçtik, beş şeritli yol ilan ettik ama Cumhurbaşkanımızın bu beyanları ne yazık ki sahada karşılığını bulmuyor. Bugün gençlerimizin telefonlarında ne yazık ki internet bahsedildiği kadar hızlanmış değil, telefonların pilleri hızla tükenmekte. Onu geçiyorum, bırak 5G'yi, Balıkesir'in birçok mahallesinde ne yazık ki telefon çekmiyor, internet çekmiyor, insanlar temel ihtiyaçlarını karşılayamaz hâldeler. Balıkesir Altıeylül Çiftlikköy; Balya Çukurcak, Farsak; Bandırma Beyköy; Bigadiç Çamköy, Dikkonak, Emirler; Burhaniye Sübeylidere; Dursunbey Delice, Gölcük, İvrindi, İrfaniye, Sarısipahiler; Edremit Hacıarslanlar; Gömeç Kumgedik; Gönen Çınarlı, Gaybular; Kepsut Bektaşlar, Dedekası, Dombaydere, Keçidere, Nusret; Manyas Erecek; Susurluk Alibey; buralarda hiç telefon çekmiyor. Daha bunun gibi birçok köyümüzde telefon çekme problemi var. Bırakın 5G'yi temel hizmetlerinizi yerine getirmenizi talep ediyorum Ulaştırma Bakanlığından. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - İzmir Milletvekili Burcuğül Çubuk...

10.- İzmir Milletvekili Burcuğül Çubuk'un, Bodrum açıklarında 19 göçmenin yaşamını yitirdiği faciaya ilişkin açıklaması

BURCUĞÜL ÇUBUK (İzmir) - Bodrum açıklarında 19 göçmenin yaşamını yitirdiği bir facia yaşandı. Son altı ayda, 24 Ekim 2025'te Muğla'da 18; 9 Mart 2026'da Antalya'da 14; 21 Mart 2026'da ise 22 kişi hayatını kaybetti, 22 can, 22 göçmen. Bunlara kaza demek ya da başka bir kavramla açıklamak mümkün değildir. Bu faciaların tekrar tekrar yaşanması, devletlerin insan hak ve onurunu hiçe sayan göç ve savaş politikalarının sonuçlarıdır. Bu politikalar insanları yerlerinden koparmakta, sonrasında da hayatta kalmak için başa çıkmak zorunda kaldıkları son derece tehlikeli ve ölümcül yolculuklara mahkûm etmektedir. Yetkililerden önce bu facianın sorumlularını açığa çıkaracak şeffaf bir soruşturma süreci yürütmelerini istiyoruz ancak bu yeterli değil. Göçmenler için güvenli, yasal geçiş yollarının açılması yönündeki talebimizi yineliyor, bu ölümlerin sorumlularının yargılanmasını bekliyoruz.

BAŞKAN - Kocaeli Milletvekili Mühip Kanko...

11.- Kocaeli Milletvekili MÜHIP KANKO'nun, Cumhurbaşkanlığına bağlı Strateji ve Bütçe Başkanlığında yaşananlara ilişkin açıklaması

MÜHIP KANKO (Kocaeli) - Cumhurbaşkanlığına bağlı Strateji ve Bütçe Başkanlığında yaşananlar, bir yönetim zafiyeti değil açık bir israf ve kayırmacılık düzenidir. Kamu araçları, makam için değil âdeta şahsi servis gibi kullanılıyor. Bir başkana 6-7 araç tahsis edilirken emekçilerin maaşını alamadıklarını görüyoruz. Taşeron şoförler tehdit edilerek göreve zorlanıyor, yetkisi olmayan personele araç kullanırılıyor ve bunun bedeli can kaybı oluyor. Bu araçlar yıllardır nerelerde, kimlerin şahsi işleri için çalıştırıldı? Kira ve mazot paraları kimlerin hakkından gitti? Cumhurbaşkanlığına bağlı Strateji ve Bütçe Başkanlığında Başkan 6 aracın 4'ünü makamına, 2'sini ise ev hizmetlerine tahsis etmiş durumda. Geçen yaz oğlunun düğününde kurum araçlarının kullanıldığı, kadrolu memurların garson olarak zorla çalıştırıldığı işten ayrılan şoförler tarafından ifade ediliyor. Bu mudur devlet ciddiyeti? "Arkamızda güçlü isimler var." diyerek hukuku hiçe sayanlar bilsin ki bu Meclis bu milletin hakkını korumak için vardır. Bu düzeni kuranları da...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Kocaeli Milletvekili Mehmet Aşıla...

12.- Kocaeli Milletvekili Mehmet Aşıla'nın, genç işsizliğe ilişkin açıklaması

MEHMET AŞILA (Kocaeli) - Bir açık yaramız da işsizlik ve tabii özellikle de genç işsizliği. Gençler liselerden mezun oluyor, üniversitelerden mezun oluyor, diplomalı işsizler ordusuna katılıyor; mesleki eğitim yok, mesleki birikim yok, diplomasına göre iş arıyor ama maalesef bulamıyor; iş arayışları başarısızlıkla sonuçlanınca da önce içine, sonra evine kapanıyor.

Türkiye, mesleki eğitim konusunu, lise ya da üniversite mezunu mesleksiz gençlerimizi meslek sahibi yapmaya yönelik eğitimleri acilen ve ciddiyetle ele almalıdır. Mesleksiz, işsiz, hedefsiz, hayalsiz bir şekilde eve kapanan milyonlarca gencimizi evden çıkarmak, hayata ve üretim süreçlerine katmak Türkiye için ertelenemez, ötelenemez bir millî güvenlik sorunudur diyor, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Tekirdağ Milletvekili Nurten Yontar...

13.- Tekirdağ Milletvekili Nurten Yontar'ın, Tekirdağ'ın ilçelerinde ve mahallelerinde internete erişim sağlanamadığına ilişkin açıklaması

NURTEN YONTAR (Tekirdağ) - Sayın Başkan, 1 Nisan 2026 tarihinde 5G teknolojisiyle mobil haberleşmede yeni bir çağa geçileceği ilan edildi ancak sahaya baktığımızda tablo bambaşka. Bırakın 5G'yi, Tekirdağ'ın ilçelerinde ve mahallelerinde telefon hatları bile çekmiyor, ne telefonla konuşulabiliyor ne de internete erişim sağlanabiliyor. Talep eden ev ve iş yerlerine internet bağlanamadığı gibi bağlı sabit internet hatlarından da çok fazla şikâyet var. Hız düşüklüğü ve bağlantı kopukluğu özellikle öğrencilerin ödevlerini zamanında teslim edememelerine ve dijital eğitim fırsatlarından mahrum kalmalarına yol açmaktadır. İnternet paketlerinin yüksek fiyatları nedeniyle öğrencileri bedava internet sunan kafelere mahkûm ediyorsunuz. 5G'den önce Tekirdağlılar telefonla konuşma sorununun bir an önce çözülmesini istiyor.

BAŞKAN - Kars Milletvekili İnan Akgün Alp...

14.- Kars Milletvekili İnan Akgün Alp'in, Avrupa Üniversite Kış Oyunları'nın neden Sarıkamış'ta yapılmadığına ilişkin açıklaması

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Başkanım, Kars adına bir şikâyetim var efendim. Şimdi, 2028 yılında Üniversite Kış Oyunları Erzurum'da yapılacaktı. E, yapılsın, bir şey demiyoruz da bizi niye ayırıyorlar Başkanım, bizim neyiz eksik yani Sarıkamış'ı niye buna dâhil etmiyorlar? Ben araştırdım, 2024'te Macaristan'da yapılmış. Macaristan bu oyunları 2 iline paylaştırmış, Debrecen ve Miskolc. E, Macaristan'da yapıldığı zaman 2 ilde yapılıyor da Türkiye'ye geldiği zaman niye sadece Erzurum'da oluyor? Sarıkamış da olabilir, Sarıkamış niye dâhil edilmiyor? Bu AK PARTİ'nin Kars'a yaptığı ayrımcılığı kabul etmiyoruz Başkanım. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - İstanbul Milletvekili Mehmet Önder Aksakal...

15.- İstanbul Milletvekili Mehmet Önder Aksakal'ın, sürece dair ikinci aşamanın dillendirilmesine ilişkin açıklaması

MEHMET ÖNDER AKSAKAL (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; PKK'nın İmrâlı'daki elebaşının ve Gazi Meclis çatısı altında siyasi ayağını temsil eden aktörlerin pervasız dayatmaları ve talepleri artık tahammül sınırlarını zorlayacak düzeye ulaşmıştır. DEM PARTİ heyetinin son İmrâlı ziyaretinde "Silahlı mücadele dönemi sona ermiştir, artık geriye dönüş mümkün değildir." diyen PKK elebaşının Anadolu'nun güvenliğinin Orta Doğu'dan ve Mezopotamya'dan geçtiği görüşüyle de sözde kürdistan söylemini "Mezopotamya" olarak değiştirmesi manidardır. Hani bir atasözümüz vardır ya "Benim oğlum bina okur, döner döner yine okur." diye, olay aynıyla vakidir. PKK'nın elinde bulunan silahlar ne zaman devlete teslim edildi de sürece dair ikinci aşama dillendiriliyor anlamak mümkün değil. Sayın Cumhurbaşkanımızın bu hususları içeren noktada vaziyet alması, iktidar ve ittifak kaygısı taşımaksızın olması gereken devlet duruşunu ortaya koyması hususu önemlidir ve gereklidir.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

16.- Kayseri Milletvekili Aşkın Genç'in, Kayseri'de kamuoyunda yeterince tartışılmadan yürürlüğe konulan karara ilişkin açıklaması

AŞKIN GENÇ (Kayseri) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Kayseri'de çok önemli bir karar ne yazık ki kamuoyunda yeterince tartışılmadan yürürlüğe konulmuştur. Cumhurbaşkanlığı kararıyla Melikgazi ilçemiz Erenköy Mahallesi'nde yaklaşık 120 bin metrekarelik bir kamu arazisi özelleştirme kapsamına alınmıştır. Burası sıradan bir alan değil, Kayseri'nin en değerli merkezî bölgelerinden birinde yer alan bu büyüklükteki bir arazinin geleceği yalnızca bir idari işlem olarak görülemez. Bu alan kime hangi şartlarla devredilecektir? Burada nasıl bir proje planlanmakta? Kayseri halkının bu süreçten haberi var mıdır? Daha önce de tartışmalara konu olmuş bu alanın yeniden özelleştirmeye açılması şehircilik ilkeleri ve kamu yararı açısından ciddi soru işaretleri doğurmaktadır. Beklentimiz, Kayseri'nin en kıymetli alanlarından biri hakkında alınan bu kararın şeffaf şekilde açıklanması ve bu alanın geleceğinin rant değil, kamu yararı esas alınarak belirlenmesidir.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Samsun Milletvekili Murat Çan...

17.- Samsun Milletvekili Murat Çan'ın, millet iradesini hedef alan kumpaslara ilişkin açıklaması

MURAT ÇAN (Samsun) - Eskiden hamilik yaptığı terör örgütü militanları eliyle bu ülkenin vatansever aydınlarına, kahraman subaylarına, bilim insanlarına, siyasetçilerine karanlık kumpaslar kurduran zihniyet, bugün de kendi siyasi militanlarının sırtına cübbe giydiren, önüne kürsü koyup, eline de tokmak verip aynı kumpas senaryoları sahneliyor. Millet iradesini hedef alan kumpasların nasıl geri teptiğini tam iki yıl önce 31 Mart 2024 yerel seçimlerinde herkes gördü ama bu sonucu bir tek darbeciler kabullenmek istemedi. Meclis tutanaklarına geçsin: Ekrem İmamoğlu özgürlüğüne elbet kavuşur; diğer belediye başkanlarımız, çalışma arkadaşları o demir parmaklıkları parçalar atar. Milletimizle sırt sırta veririz yeni 31 Mart destanları yazarız. Milletimiz ise iradesine darbe yapanla hesaplaşmayı ahirete bırakmaz, sandığı bekler, cezasını keser.

BAŞKAN - Burdur Milletvekili İzzet Akbulut...

18.- Burdur Milletvekili İzzet Akbulut'un, üreticilerin ve çiftçilerin zor dönemden geçtiklerine ilişkin açıklaması

İZZET AKBULUT (Burdur) - Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; yanı başımızdaki savaş sebebiyle sürekli zamlar gelmeye devam ediyor. Gübrenin nereden baksanız tonu 40 bin TL'ye yaklaşmış durumda, mazot fiyatları biliyorsunuz 80 TL'ye dayanmış durumda. Üreticilerimiz çok zor günlerden geçiyor, çiftçilerimiz çok zor dönemlerden geçiyor. Bununla alakalı onlara sahip çıkacak Tarım Bakanlığına ve Tarım Bakanlığı bürokratlarına ihtiyacımız var ama bakıyorsunuz, birçoğunun yurt dışında şirketleri var. Türkiye'deki maliyetlerin yükselmesi, dünyaya görece çok yüksek olması, bu arkadaşların şirketlerinin ithalat yaparak çok fazla kâr etmesine sebep oluyor. Onlar zenginleşiyor ama Türk çiftçisi, Türk üreticisi her geçen gün maliyetlerin altında eziliyor.

Gelin, Türkiye Büyük Millet Meclisi olarak Tarım Bakanlığındaki bürokratlara bu yurt dışındaki şirket olayını yasaklayalım diyor, saygılar sunuyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Adana Milletvekili Orhan Sümer...

19.- Adana Milletvekili Orhan Sümer'in, "Serviscell" uygulamasına ilişkin açıklaması

ORHAN SÜMER (Adana) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Millî Eğitim Bakanlığı okul servislerinde yeni bir takip sistemi olan Serviscell'i zorunlu hâle getirmeye hazırlanıyor. Servis işletmecileri artan maliyet zorluklarıyla boğuşurken iktidar dün servis esnafına "Kamera tak." dedi, taktılar, "Araç takip." dedi, borçlanıp aldılar. Bugün o cihazlar çöp oldu, şimdi de "Serviscell" diyerek esnafın sırtına yeni bir maliyet kamburu bindiriyor. Türkiye genelinde esnafın ve Adanalı servis esnafımızın isyanı duymazdan gelinemez. Sistemin getirdiği maliyet yükünün dışında hâlihazırda farklı takip cihazlarının servis araçlarında aktif olarak kullanıldığını ifade eden servis sektörü temsilcileri yeni sistemin zorunlu tutulmasının gereksiz harcamalara yol açtığı görüşünde. Girdi maliyetlerinin ateş pahası olduğu, lastiğin, akaryakıtın, sigorta primlerinin zarar ettiği bu düzende güvenlik bahanesiyle yandaşa yeni pazar yaratma anlayışından vazgeçilmelidir. Servisçinin ekmeğiyle, çocukların eğitimiyle daha fazla oynanamaz. Lütfen...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Samsun Milletvekili Mehmet Karaman...

20.- Samsun Milletvekili Mehmet Karaman'ın, Samsun Ayvacı'taki 2/B arazilerine ilişkin açıklaması

MEHMET KARAMAN (Samsun) - 2/B arazileri meselesi artık sadece teknik bir mülkiyet konusu değil açık bir sosyal adalet meselesidir. Gür bir sesle bunu dile getiren Samsun Ayvacı çiftçileri başta olmak üzere Türkiye'nin her yerinde yıllardır topraklarını emeğiyle yoğuran çiftçilerimiz bugün kendi arazilerini fahiş bedellerle satın almaya zorlanmaktadır. Devletin görevi, alın terini

cezalandırmak değil, hakkaniyeti korumaktır. Öngörülen satış süreci de ciddi mağduriyetler doğurmaktadır. Bu kardeşlerimiz, rant peşinde koşan spekülâtörler değil, ülke ekonomisine katkı sağlayan çiftçilerimizdir. Çözüm açıktır; rayiç bedeller yeniden sabit standartlara dayalı ve makul ölçülerde belirlenmelidir, uzun yıllardır arazilere zilyet olan vatandaşlarımıza ödeme kolaylıkları sağlanmalıdır.

Geliniz, emeği cezalandıran değil, alın terini koruyan, adaleti tesis eden bir düzenlemeyi hep birlikte hayata geçirelim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Değerli milletvekilleri, şimdi Sayın Grup Başkan Vekillerinin söz taleplerini karşılayacağım.

İlk söz talebi, Muğla Milletvekili ve YENİ YOL Partisi Grup Başkan Vekili Sayın Selçuk Özdağ'a aittir.

Sayın Özdağ, buyurun.

21.- Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ'ın, 2 Nisan Dünya Otizm Farkındalık Günü'ne, 24/8/2025 tarihinde Kültür ve Turizm Bakanına verdiği soru önergesine, ekmeğe yapılan zamma, gübre fiyatlarındaki artışa, TÜİK'e ve İsrail Parlamentosunun Filistinlilerle ilgili aldığı idam kararına ilişkin açıklaması

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün 2 Nisan Dünya Otizm Farkındalık Günü. 2 Nisan Otizm Farkındalık Günü, otizm spektrum bozukluğu olan bireylerin toplumda eşit, onurlu ve bağımsız bir yaşam sürdürebilmeleri için farkındalık oluşturmayı amaçlayan önemli bir gündür. Otizm, bir eksiklik değildir, farklı bir gelişim biçimidir. Daha adil, daha duyarlı ve daha kapsayıcı bir toplum için otizmi anlamak ve birlikte yaşama kültürünü güçlendirmek hepimizin ortak sorumluluğudur. O nedenle bu sorumluluğa hassasiyet göstermemizde fayda var.

Bir konuya değineceğim. Ben 24/8/2025 tarihinde Kültür ve Turizm Bakanına bir soru önergesi verdim. Soru önergesinin kaynağı şuydu: Eski Genel Müdür Nejat Birecik'in bizzat ifade ettiği cümleleri burada okuyorum. Yirmi bir yıldır çalışmayan bir oyuncunun Devlet Tiyatrosu kadrosunda yer aldığı, adres ve iletişim bilgilerinin dahi yanlış olduğu, buna rağmen düzenli maaş aldığı yönündeki açıklamaları üzerine ben soru önergesi verdim bu şekilde olan kaç kişi var diyerek. Fiilen görev yapmadığı hâlde maaş aldığı tespit edilen personele toplamda ne kadar maaş ödenmiştir? Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğünde toplam kaç personel görev yapmaktadır gibi onlarca soru sordum, hiç cevap vermedi.

Bakin, Türkiye'de "bankamatik memurluğu" diye bir deyim var; Türkiye'de insanlar çalışmıyorlar, hiç devlet kurumlarına uğramıyorlar. Ne zaman başladı bu iş? Çok eski yıllarda vardı ama Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemine geçtikten sonra kim bakan olduysa bütün kadroları değiştirdi hatta burada kim Meclis Başkanı olduysa... Daha eskiden de böyleydi ama bu Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemine geçtikten sonra, Cumhurbaşkanlığından sonra Sayın Meclis Başkanları da aynısını yaptılar. Kim göreve geliyorsa bütün daire başkanlarını değiştiriyor, genel müdürleri değiştiriyor, genel müdür yardımcılarını değiştiriyor; Allah'tan, şube müdürlerini değiştiremiyorlar, onlar sınavla geliyorlar, onlar çok ciddi şekilde bir elekten geçiyorlar.

Şimdi soruyorum ben Kültür ve Turizm Bakanına: Hani bu Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemiyle beraber Parlamento değerli olacaktı, hani milletvekilleri değerli olacak, soru önergelerimizdeki sözlü soru önergelerimizi kaldırmıştınız, yazılı soru önergelerimize on beş gün içinde cevap verecektiniz? Anayasa böyle söylüyor, eğer bunu yapmazsanız müebbet hapislik değil misiniz siz? Müebbet hapisliksiniz ve bu bankamatik memurlarına ne yapıyorsunuz? Ben burada araştırma önergesi de verdim. Kaç bin kişi bugün Türkiye'de görevinden el çektirilmiştir ve bu görevden el çektirilen insanlar nasıl devlet dairelerine gelmeden maaş alıyorlar? Eğer bunlar liyakatliyse ve ehliyetliyse niçin bunları görevden aldınız? Liyakatsiz ve ehliyetsizse bu insanlar niçin bunları atadınız? Daha sonra da tekrar özlük haklarını hiçbir kayıp olmadan bu insanlara veriyorsunuz diye konuştum ama duyan yok ki. Sağır numarası yapıyorsunuz, lal numarası yapıyorsunuz, duymuyorsunuz, görmüyorsunuz, kör numarası, âmâ numarası yapıyorsunuz. Ben bu hassas konuyu takip etmeye devam edeceğim.

Kültür ve Turizm Bakanı ben bir yazıyı paylaştım diye, Necati Doğru'nun yazısını paylaştım diye bana 1 liralık tazminat davası açmıştı. Ben de sana 3 kuruşluk dava açacağım Kültür ve Turizm Bakanı, merak etme sen. O nedenle, ben buradan diyorum ki: Kültür ve Turizm Bakanı önce Anayasa'ya uy, ondan sonra milletvekilleriyle uğraşmaya başla.

Değerli milletvekilleri, ekmeklere zam geldi, 17,5 lira oldu biliyorsunuz. Eskiden kim belirliyordu bunu? Bunu odalarla beraber ilin valisi belirliyordu. Şimdi, daha sonra burada bir kanun geldi, on birinci yargı paketiyle beraber bir kanun geldi. Bu konuda direndik, dedik ki gerekçeniz nedir? Burada ekmek fiyatlarını belirlemede Bakanlığın görevli yapıyorsunuz, artı, aynı zamanda valiliği görevli yapıyorsunuz, belediyeyi görevli yapıyorsunuz. Burada 4 kurumdan 3 tanesi iktidara ait, eğer belediye de AK PARTİ'li ise orada o zaman 4 tanesi de sizsiniz, denetim mekanizmanız bu. Şimdi, 17,5 lirayı kim yaptı? İşte çıkardığınız kanunla siz yaptınız, 17,5 lira, ekmek fiyatlarını buraya getirdiniz.

Diğer bir hassas konu ise gübre fiyatlarındaki artışlar. Biliyorsunuz, bu Hürmüz Boğazı'nın haklı bir şekilde kapatılması ki İran doğru yapıyor, çok doğru yapıyor, Amerika'nın orada hiçbir işinin olmaması lazım, İran bağımsız bir ülkedir, beş bin yıllık Pers İmparatorluğu'nun ve 1925 yılına kadar Türklerin yönetmiş olduğu bir ülkedir. O nedenle şimdi Hükümet bu noktada tedbir almalıdır. Bir, hani "yerli ve millî" diyordunuz ya, yerli ve millîyseniz bu gübreleri biz niye üretemiyoruz? Bu tarım ilaçlarını biz niye üretemiyoruz? Türkiye'deki kullanmış olduğumuz bu ilaçların çoğunu geçmişte Türkiye üretirken bunları niye Türkiye bugün üretemiyor? Hangi tedbirleri aldınız? Niye bu fiyatlar artıyor? Bugün insanlar gübre bulamıyorlar. Ben çiftçiyim, benim ÇKS'm var ve arıyoruz burada gübre bulamıyoruz ve bulduğumuz gübrelere yapmışlar zammı. Ne kadar zam yapmışlar? Yüzde 100'e yakın zamlar yapmışlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Özdağ, lütfen tamamlayın.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Enflasyon rakamları yüzde 100 mü? Hani diyordunuz ya, enflasyon rakamlarını söylüyordunuz, efendim işte "Yüzde 32'lere düştü, 33'lere düştü." kâğıt üzerinde böyle yapıyordunuz, oyunlar oynuyordunuz. Ben de buradan diyorum

ki: Tedbir alın, vallahi çiftçinin hâli perişan, geçen sene don olmuştu, bu sene de eğer gübre bulamazlarsa çok ciddi şekilde rekolte kaybına uğramış olacağız.

Bu TÜİK'le ilgili de bir şey söyleyeyim. TÜİK neresi? TÜİK: Türkiye İstatistik Kurumu. Bu istatistik kurumu ne yapıyor? Bu istatistik kurumu bütün, 17 milyon emeklinin ve 4,5 milyon muvazzaf memurların maaşlarını belirliyor, enflasyon oranlarını belirliyor. Hani RTÜK'le ilgili bir karar aldık burada, bu Mecliste. Nedir? Bir kanun çıktı, RTÜK'te bütün partilerin yetkilileri var, temsilcileri var. Bu TÜİK'te de temsilcilerinin olması gerekmektedir. Bunlar memurdur, memur. Bu memurlar asla bağımsız, özgür ve özgün hareket edemezler, özerk hareket edemezler, etmediklerini de görüyoruz ama bunlar Hükûmetin dediklerini yaptıkları için de bugün enflasyon rakamlarında düşüklükler var, düşüş gösteriyorlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Özdağ, lütfen tamamlayın.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - O nedenle, bu TÜİK'le ilgili iktidar partisi olarak gelin bir kanun teklifinde bulunun ve burada, bu enflasyon rakamlarını belirleyecek olan heyetin içerisinde her partiden temsilci olsun ve bununla ilgili olarak da doğru şeyler yapmış olalım.

Enflasyon sepetiyle ilgili de bir iddia var arkadaşlar, nedir biliyor musunuz? Bana şöyle bir duyum geldi, bu TÜİK'tekiler arıyorlar bu şirketleri, firmaları, bu konfeksiyon mağazalarını, diyorlar ki: "Biz geleceğiz, etiketleri değiştirin." Şimdi, bir hafta önceki ve aynı gün, enflasyonu belirlediğiniz gündeki etiketleri, onu takip eden bir hafta sonraki günlerle ilgili ben soru önergesi vereceğim Bakana, isteyeceğim bunları. Siz, hakikaten, nerede, hangi gün yaptınız bu enflasyon sepetinin rakamlarını, onun bir hafta öncesini isteyeceğim, bir hafta sonrasını isteyeceğim ve yine aynı şekilde ipe un serecekler, doğru cevap vermeyecekler.

Bir diğer husus ise dış politikadaki savrulmalar. Biliyorsunuz, İsrail'de bir karar alındı iki gün önce, ne denildi Filistinlilerle ilgili?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Özdağ, son kez uzatıyorum.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Toparlıyorum.

İsrail Hükûmeti, İsrail Parlamentosu bir karar aldı: Filistinlilere idam. Ya, dünyanın neresinde bir etnisiteye, bir mezhebe, bir partiye, bir cinsiyete göre idam kararı verilir? İdam kararı bir ülkede alınmışsa, eğer o ülke demokratik bir ülke ise o ülkede herkese şamildir. Filistinlilere şamil olması bunların soykırımcı olduklarını, bunların ırkçı olduklarını; bunların kendilerini layüsel zannettikleri, bir ırk gibi kendilerini takdim ettikleri bir zavallılığın ürününden başka bir şey değildir. O nedenle, oradaki hakikaten samimi Musevileri, samimi Yahudileri, insan olan Yahudileri ve Musevileri ayağa kalkmaya davet ediyorum. Bu noktada da Türkiye derhâl bununla ilgili de bir açıklama yapmalıdır, Hükûmet açıklama yapmalıdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Türkiye'de idam kararlarının kaldırılmasına Avrupa Birliği müdahale ediyor da bu Avrupa Birliğine dâhil olan İsrail veyahut da NATO'ya dâhil olan İsrail'e kalkıp da bu noktada Avrupa Birliği yetkilileri veya hukuk devletinin yetkilileri niye seslerini çıkaramıyorlar?

BAŞKAN - Sayın Özdağ, teşekkür için açıyorum.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Teşekkür ediyorum efendim, sağ olun.

BAŞKAN - Peki, teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi, İYİ Parti Grup Başkan Vekili ve Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'e ait.

Sayın Çömez, buyurun.

22.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, canlı hayvan ve et ithalatına, köylülere dağıtılacağı söylenen 150 bin koyuna, hayvancılığın girdi maliyetlerine, çiğ süt üreticilerine, et fiyatlarını engelleyebilmek için yapılanlara, bakanların soru önergelerine cevap vermemelerine ve Türkiye'ye et ihraç eden firmalara ilişkin açıklaması

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Türkiye bir protein krizine doğru gidiyor ve maalesef çocuklar akşam yatağa aç giriyor; emekliler, yaşlılar çarşıdan, pazardan çürümüş, ezilmiş ürünleri topluyor. Bugün et konusuyla ilgili önemli şeyler paylaşacağım sizinle. Bakın, ocak, şubat ayı canlı hayvan ve et ithalatına baktım, rakamlara baktım, inanılmaz! Geçen yılın sonunda Amerikan Tarım Bakanlığı diyordu ki: "Türkiye'de 2026 yılında büyükbaş hayvan kaybı olacaktır, ithalatı artacaktır." Biz gerçekleri bizim Bakanlıktan değil, Amerikan Bakanlığından öğreniyoruz. Meğer adamlar doğru söylemiş, ithalat hız kesmiyor.

Bakın, rakamları söylüyorum: Ocak ve şubat ayında 150 bin büyükbaş hayvan ithal edilmiş ve 87 milyon dolarlık da kırmızı et ithal edilmiş. Rakamları hesapladım, günde 5,5 milyon dolar yani 250 milyon liralık, bir daha söylüyorum, 250 milyon liralık et ve canlı hayvan ithal ediyoruz. Korkunç bir şey! Türk çiftçisini, Türk hayvan yetiştiricisini batırırken, tüketirken Tony'yi, Johnny'yi beslemeye doymadınız ve bir taraftan da hem Mecliste hem ekranlara çıktığı zaman başta Sayın Erdoğan olmak üzere hepiniz diyorsunuz ki: "Sığır etinde, sığır eti üretiminde Avrupa'da 1'inciyiz." Ama istatistiklere bakıyorsunuz, Avrupa'da en az sığır eti tüketen ülkelerin başında biz geliyoruz. Madem bu kadar çok üretiyoruz, neden bu kadar az tüketiyoruz, kim yiyor bu etleri; bunun cevabını vermiyorsunuz. Yanı sıra, dünyada bu kadar fazla hayvan üretimi olduğu iddia edilen bir ülke nasıl oluyor da dünyanın en fazla hayvanını ithal ediyor ve dünyada en fazla, en yüksek kırmızı et tüketiyor; bunun izahı da mümkün değil, olsa olsa sizin yönettiğiniz ülkede olur diyoruz.

Bakın, yılbaşından beri özellikle kendi bölgem Bandırma'yı takip ediyorum, limanları adım adım takip ediyorum. Gemilerin ardı arkası kesilmiyor. Şu hayvanların bir kısmı Güney Amerika'dan geldi, bir kısmı da Avustralya'dan geldi; yirmi gün, otuz gün, kırk gün yolculuktan sonra, inanılmaz, hayvan haklarına aykırı bir yolculuktan sonra geliyor ve maalesef et çeteleri zengin olurken bizim yerli üreticimiz, yerli hayvan yetiştiricimiz maalesef perişan oluyor.

Geçtiğimiz günlerde Brezilya piyasasını araştırdım, reklama çıkmışlar artık Brezilya piyasasında, fotoğraflarla ve belgelerle, diyor ki: "Hadi gözünüz aydın! Şu meşhur Türk gemileri var ya, hâlâ o fırsatı kaçırmadınız, sığırlarınızı kilosı 100 liradan topluyunuz. Hadi gözünüz aydın!" Brezilya, Türkiye'ye ihraç edeceği hayvanlarla ilgili reklamlar yapmış arkadaşlar.

Sadece oraları değil, oturdum karkas eti ve dondurulmuş eti nerelerden ithal ediyorsunuz diye baktım çünkü size soru önergesi veriyorum, hiçbirine cevap vermiyorsunuz. Yeni Zelanda'nın Tarım Bakanlığı istatistiklerine girdim. Geçen yıl Yeni Zelanda'dan, ta elli günlük bir yolculuktan sonra dondurulmuş et ithal etmişsiniz, tam 350 milyon lira para ödemişsiniz. Yazıktır, günahıdır! Türk hayvan yetiştiricisini bitirirken maalesef Yeni Zelandalı çiftçiyi, Latin Amerikalı çiftçiyi besliyorsunuz ama bütün bunları yaparken de et çetelerini, yandaş çeteleri zengin ediyorsunuz.

Bundan yaklaşık beş hafta önce Sayın Şahin dedi ki: "Merak etmeyin -çünkü o zaman da aynı eleştirileri getirmiştım- 150 bin koyun veriyoruz, bu iş çözülecek." Hazır yeri gelmişken kendisine soralım: Bu 150 bin koyun ne zaman Allah aşkına köylülerimize dağıtılacak da bu bahsettiğim devasa sorunlar ne zaman çözülecek? Ona da bir açıklık getirirse, bize bir tarih verirse ondan da memnun oluruz.

Tabii, hayvancılık deyince aklınıza sadece sizin rant geliyor, talan geliyor, hırsızlık geliyor ve soygun geliyor, hiç hayvancılığın girdi maliyetlerini düşürelim diye bir fikir aklınıza gelmiyor. Geçen yılın veterinerlik maliyetlerine baktım, tam yüzde 73. Bu TÜİK'in rakamları, benim değil. Yüzde 73 ama sahaya çıktığınız zaman hayvan yetiştiricilerinin veteriner ilaçları alamadığını ve maalesef o ilaçları veremediği için de yavru hayvan ölümlerinin dünya rekoru kırdığını göreceksiniz.

Yem fiyatlarına gelince inanılmaz bir artış söz konusu, korkunç bir yem fiyatıyla karşı karşıya Türkiye. Son üç ayda aşağı yukarı 5 defa zam geldi ve yüzde 40-45'e yakın zam geldi; bundan sonra da devam edecek yem fiyatları. Böyle devam ederse Türk hayvancılığının ayakta kalması mümkün değil.

Sadece şubat ayında çiğ süt üretimine yüzde 9'luk zam gelmiş ama Tarım Bakanı diyor ki: "Üç ayda bir çiğ süt fiyatlarını belirleyeceğiz, toplumla paylaşacağız, üreticiyle paylaşacağız." Ama bunu yapmadığı için şu anda çiğ süt üreticileri kan ağlıyor; maliyetleri karşılayamadığı için ısrarla bekliyorlar fiyatlar ne zaman açıklanacak diye. Eğer bir iki haftaya daha açıklamazsanız süt üreten hayvanlar, süt hayvanları kesime gidecek, ondan sonra süt bulamayacaksınız bu ülkede. Zaten arkadan et üretecek hayvan gelmeyeceği için de başka bir et kriziyle karşı karşıya kalacağız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Çömez, lütfen tamamlayın.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Allah aşkına, gerçeklere dönün, yerli üreticiyi destekleyin, Türk çiftçisini, Türk hayvan yetiştiricisini destekleyin.

Tabii, yaptığınız başka bir şey daha var, o da ne? Baskın yapmak çünkü geçtiğimiz yıllarda soğan üreticisini terörist ilan etmişsiniz, patates üreticisini terörist ilan etmişsiniz, şimdi de et fiyatlarını engelleyebilmek için baskın yapmışsınız. Belki haklısınız, bilmiyorum arka planını, direkt olarak eleştirmeyeyim sizi ama siz sistemde bu kadar açık verirsiniz, sistem bu kadar çökerse bu kadar ithalata açılırsa ve bu kadar ciddi bir rant alanı açılırsa, ondan sonra da bunları istismar edecek çeteler çıkar ve siz yerli üreticiyi desteklemek yerine gider, çetelerin kapısında operasyon yapar, bir taraftan da milletin daha fazla, daha pahalı et yemesine vesile olursunuz.

Şimdi, bir başka konuyu daha gündeme getireceğim, az önce Sayın Özdağ bahsetti, sayın bakanlar bizim sorularımıza ısrarla cevap vermiyorlar. Bakın, bir kere daha söylüyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Çömez, son kez uzatıyorum, lütfen tamamlayın.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Sayın bakanlar, bizim sorularımıza ısrarla cevap vermiyorlar. Defalarca soru önergesi vermişim, aylar geçmiş cevap yok; Macaristan'da şirket kurmuş bu ülkenin Et ve Süt Kurumu Başkanı. Buradan açıkladım, Meclis çatısı altında açıkladım, bir kere daha açıklıyorum: Son üç yılda 4 milyon kilo et ithal edilmiş; işte şu evde kurmuş Et ve Süt Kurumu Başkanı, şirketini buldurdum, birilerini gönderdim, buldurdum Macaristan'da. Et ve Süt Kurumu Başkanının şirketi burada, Macaristan'daki şirketi burada. Son dört yıl içerisinde Macaristan Maliye Bakanlığındaki bilançosunu çıkarttım, 1 milyar liralık ticaret yapmış, hepsinin detayları burada. Sonra diyor ki Bakan Bey: "Hayır, bu şirket ticaret yapmadı." Onu da buldum, çıkarttım. İşte burada diyor ki: Et ve Süt Kurumu satın almış, altında da Et ve Süt Kurumunun Başkanının firmasının kaşesi var, onun sattığına dair belgeleri de burada. Niye bunları söylüyorum? Şimdi anlatacağım. Yanı sıra, Polonya...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Çömez, son kez uzatıyorum.

Buyurun.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Bakın, Polonya'dan da 2024'te 80 bin ton et ithal etmişiz, et ithal ettiğimiz firmanın adı da Polonia Beef, sınır kapılarından aldım bu detayları. Milyarlarca liralık para ödemişiz bu Polonia Beef'e. Bir de bakıyorsunuz, Polonia Beef'in ortaklarından kim var acaba? İsmi de burada, buyurun, göstereyim ben size: Halil Efe Tunç. Kayıtları burada, hepsinin kayıtları burada. Yarın vakti saati geldiğinde bunların hepsinin hesabını tek tek soracağız sizlere. Bakın, kayıtları burada, ne yapmışlar? Türkiye'ye oluk oluk et ihraç etmişler ve inanılmaz paralar kazanmışlar. Tüm bunları yaparken de bu milletin dünyanın en pahalı etini yemesinden asla ve asla rahatsız olmamışlar, bu milletin proteinsiz kalmasına üzülmemişler ve ne yapmışlar biliyor musunuz? Ellerinde bir tek güç var, şu dünya kadar soru önergelerime cevap vermek yerine beni mahkemeye vermişler. Et ve Süt Kurumunun başındaki para kazanmaya doymamış, 250 bin lira tazminat istemiş. Buradan ilan ediyorum: O mahkemeye verin, kaldırırsanız dokunulmazlıkları, bakın daha hangi belgeleri sunacağım size.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Son bir cümle, bitiriyorum, istirham ediyorum, bir daha açmayın, istirham ediyorum.

BAŞKAN - Buyurun.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Teşekkür ederim.

O mahkemede tek tek sizinle hesaplaşacağız. Polonya'daki, Çekya'daki firmalarınız, Macaristan'daki firmalarınız, bu ülkeye ithal ettiğiniz bütün hayvanların ve bütün karkas etlerin tek tek hesapları çıkartılacak. Beni mahkemeye veriyorsunuz, buyurun, verin. Bu mahkemeler adil bir şekilde yargıladıği zaman o mahkemelerde hesap verecek olanlar sizlersiniz. Hiç endişeniz olmasın, bu ülkede bir gün adalet yerini bulacak, bu ülkede bir gün hakkaniyet yerini bulacak. Benim burada paylaştığım konuşmaları sosyal medyada paylaşıyorum, mahkemeye veriyorsunuz kaldırtmak için. Gücünüz yetiyorsa Meclisteki tutanakları da kaldırın, o kadar gözünüzü kararttıysanız onu da deneyin ama hiç merak etmeyin, bu ülkede bir gün adalet yerini bulacak, hakkaniyet yerini bulacak, o mahkemeler olması gerektiği gibi çalışacak ve bu ülkenin insanını aç bırakanlar o mahkemelerde hesap verecek. Et ve Süt Kurumunun başındaki, onun arkasındaki hamiler, onu koruyan ve kollayanlar hepsinin tek tek isimlerini biliyorum. O mahkemelerde günü geldiğinde hesap verecekler, buradan ilan ediyorum.

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum.

V.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

A) Çeşitli İşler

1.- Başkanlıkça, Genel Kurulu ziyaret eden Ankara'nın Gölbaşı ilçesinden gelen muhtarlara "Hoş geldiniz." denilmesi

BAŞKAN - Değerli milletvekilleri, şu anda Ankara ili Gölbaşı ilçemizin sayın mahalle muhtarlarından bir grup Genel Kurulumuzu misafir locamızdan izliyorlar; kendilerine Genel Kurulumuz adına hoş geldiniz diyorum. (Alkışlar)

Diğer söz talebi, Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkan Vekili ve Nevşehir Milletvekili Filiz Kılıç'a ait.

Sayın Kılıç, buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

23.- Nevşehir Milletvekili Filiz Kılıç'ın, otizimli çocuklara ve yeni nesillere nefes alabilecekleri bir dünya bırakmak için yapılacaklara ilişkin açıklaması

FİLİZ KILIÇ (Nevşehir) - Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri ve ekranları başında bizleri izleyen aziz Türk milleti; bugün 2 Nisan, çoğumuz için günlük koşturmaca içindeyken akıp giden sıradan bir bahar günü gibi görülebilir ama durup etrafımızda, çocuklarımıza ve üstüne bastığımız şu mübarek toprağa başka bir gözle bakmamız gereken günlerden biri. Hep diyoruz ya: Erken fark et, erkenden harekete geç. Otizimli çocuklarımızı hayatın o ilk dönemlerinde ne kadar çabuk anlarsak geleceklerini o kadar sağlam inşa edebiliriz. Her bir özel kardeşimiz bu hayatın tam merkezinde eşit haklarla var olması gerekiyor. Farklılıklarımız aslında en büyük zenginliğimiz ve bunun lafta kalmadığı, gerçekten fark yarattığımız nice 2 Nisanlar görmeyi diliyorum. O güzel kardeşlerimize ve onlarla omuz omuza yürüyen ailelerine kocaman sevgilerimi gönderiyorum. Onlar için daha huzurlu, daha mutlu bir dünyayı mutlaka hep birlikte kuracağız diyorum.

Ama tam burada insanın boğazına düğümlenen o çok ağır soru takılıyor akıllara: Biz, bu çocuklara, uğruna bu kadar çabaladığımız yeni nesillere gerçekten nefes alabilecekleri bir dünya bırakabilecek miyiz? Durum maalesef sandığımızdan çok daha acı, çok daha ciddi. Bir düşünelim, daha doğmamış anne karnındaki masum bebeklerin kanında bile mikropplastik bulunuyor artık. Hani, o "Su gibi aziz ol!" diyerek baş tacı ettiğimiz, hiç bitmez sandığımız tatlı su kaynaklarımız kelimenin tam anlamıyla gözümüzün önünde kuruyup gidiyor. Eskiden, mevsimlerin bir ritmi, doğanın bir dengesi vardı. Şimdi, bahar aylarında kışı, kışın ortasında kavurucu sıcak yaşıyoruz. Ormanlarımız yani dünyanın ciğerleri sadece yangınlarla değil bitmek bilmeyen tüketim hırsımız yüzünden de günden güne eksiliyor. Doğanın o kusursuz dengesiyle öyle bir oynadık ki kendi ellerimizle koca bir gezegeni âdeta yorup tükettik. Evlatlarımıza miras olarak ne bırakacağız? Uçsuz bucaksız çöp dağları mı yoksa plastiğe boğulmuş denizler ve zehirlenmiş topraklar mı? İşte, tam da bu yüzden sıfır atık meselesi öyle televizyonlarda duyup geçtiğimiz sık bir çevre projesi değil; bu, düpedüz bir hayat meselesi, bir varoluş çabasıdır. Sadece dev fabrikaların değil, sabah mutfakta çayı demlerken, markette alışveriş yaparken, sokağa o plastik şişeyi fırlatırken, tabağımızda yemek bırakırken her birimizin bire bir sorumlu olduğu bir vicdan sınavıdır bize göre. Daha yeşil, taşı toprağı gerçekten nefes alan, sürdürülebilir bir Türkiye istiyorsak o bitmek bilmeyen israf alışkanlığımızla yüzleşmek zorundayız. Daha öncesinde de bu kürsüden ben defalarca bu talebimi iletmiştim. Çöpe attığımız her lokma ekmekte, musluktan gereksiz yere akıttığımız her damla suda yarınların, evlatlarımızın hakkı var. Elimizdeki kaynakları derya denizmiş gibi har vurup harman savurmak yerine doğanın dilinden anlayan, ona saygı duyan, çözümlerle bu gidişata artık bir "Durl!" demeliyiz diyorum, çok geç kalmadan "Durl!" demeliyiz diyorum. İsrافی kökünden önlemek sadece bugünü kurtarmaz, toprağımızı korur, suyumuzu can katar ve en önemlisi, o çok sevdiğimiz çocuklarımızın asıl geleceğini yaşatır. Bugün hem o pırıl pırıl özel evlatlarımız için hem de onlara bırakacağımız en büyük emanet olan bu dünya için elimizi taşın altına koyma zamanı. İnsanı anladığımız, doğayı incitmediğimiz, her çocuğun temiz su içip yeşil bir ağacın gölgesinde güvenle büyüyeceği o dünyayı ancak ve ancak hep beraber kurabiliriz diyor, bu duygu ve düşüncelerle Genel Kurulumuzu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Sayın Kılıç, çok teşekkür ediyorum.

Şimdi diğer söz talebi, Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Grup Başkan Vekili ve Muş Milletvekili Sezai Temelli'ye ait.

Sayın Temelli, buyurun.

24.- Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin, Figen Yüksekdağ'ın ağabeyi Mehmet Cavit Yüksekdağ'a, mahpusların ailelerine yakın cezaevlerine nakil işlemlerine, Erzurum H Tipi Cezaevinde tutulan Abdulsalam Nergiz ile Kırşehir S Tipi Cezaevinde vefat eden

Rojhat Babat'a, Nusaybin'de mezarlıklara yapılan saldırıya, Hazine ve Maliye Bakanına, 2 Nisan Dünya Otizm Günü'ne ve 2 Nisan Sabahattin Ali'nin ölüm yıl dönümüne ilişkin açıklaması

SEZAİ TEMELLİ (Muş) - Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Arkadaşım, yoldaşım, Başkanım Figen Yüksekdağ maalesef abisi Mehmet Cavit Yüksekdağ'ı kaybetti, acısını paylaşıyorum; Mehmet Cavit Yüksekdağ'a da Allah'tan rahmet diliyorum. Figen Başkan cezaevinde on yıldır ve on yıl boyunca ailesinden birçok kişiyi maalesef yitirdi, onların son yolculuğuna hiçbir zaman eşlik edemedi, sadece özel izinlerle cenazeye katılabiliyor; bu acı, büyük bir acı. Haksız, hukuksuz yere cezaevinde kalan insanların bu tür acılara katlanmaya devam etmesi aslında hepimizi yaralıyor.

Diğer taraftan -bu konudan bahsetmişken- gerçekten cezaevinde kalan insanlar, ailelerine o kadar uzak cezaevlerine gönderiliyorlar ki aileden bu kadar uzak olması, ailelerin onlara ulaşması ya da yaşanan böyle durumlarda onların hastaneye ya da cenazeye katılmaları büyük zorluklara neden oluyor. Dolayısıyla, bu konuda biz Adalet Bakanlığına bir kez daha çağrı yapmak istiyoruz: Cezaevlerinde kalan mahpusların ailelerine yakın cezaevlerine nakil işlemleri bir an önce yapılmalıdır. Bu başka bir eziyete dönüşüyor, bu başka bir işkenceye dönüşüyor; bu, insan hakları açısından da kabul edilebilir bir durum değildir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; cezaevlerinden bahsetmişken "Bir ülkenin insan haklarına dair görüntüsü nedir?" dediğinizde cezaevlerine bakmak gerekiyor. Bunları defalardır söylüyoruz ve burada çeşitli vakalardan, çeşitli uygulamalardan bahsediyoruz. Bugün de size bir iki tane cezaevi hikâyesi anlatacağım.

Erzurum H Tipi Cezaevinde tutulan Abdulsalam Nergiz bana bir mektup yollamış. Kendisinin sağlık durumu çok kötü ve doktora götürülüyor. Kelepçeyle götürülüyor doktor muayenesine ve doktorun karşısına çıktığında ikinci bir kelepçe daha takıyorlar. Ya, böyle bir şey olabilir mi, kelepçeyle muayene olabilir mi! Zaten kelepçeyle muayene kabul edilemezken ikinci bir kelepçe takılıyor, durum bu kadar içler acısı, durum bu kadar kabul edilemez.

Bir başka hikâye Kırşehir S Tipi Cezaevinde. Bununla ilgili geçen yıl 6 kurum bir araya geldi, Kırşehir S Tipi Kapalı Cezaevine ve Kırşehir Yüksek Güvenlikli Kapalı Hapishanesine gittiler ve hak ihlalleri raporu yazdılar. Rapora baktığınızda gerçekten vahim bir durum karşımıza çıkıyor; cezaevinin suyu bile paslı yani orada kalanlar, cezaevinde tutulanlar paslı su içiyorlar; her türlü işkence var, her türlü hak ihlali var, disiplin cezalarının keyfiyeti ortada. Şimdi, bu rapor ortada dururken geçen gün bu cezaevinde kalan Rojhat Babat vefat etti. Ailesi arıyor, görüşemiyor; ailesi arıyor, görüşemiyor; en sonunda dönüyorlar, diyorlar ki: "Rojhat Babat öldü." Sonra otopsi yapıyorlar, ne aileden kimse var ne avukatları var. Sonra da diyorlar ki: "İntihar etti, öldü." Biz bu şüpheli ölümü kabul etmiyoruz. Bu konu hemen soruşturulmalı, otopsi tekrardan avukatların ve ailesinin gözetiminde bir kez daha yapılmalıdır çünkü cezaevlerinde çok sayıda şüpheli ölüm vardır, her şüpheli ölümden sonra da "İntihar etti." denilerek bu olayların üstü kapatılmaktadır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu ülkede yaşayan başta Müslümanlar olmak üzere bütün inançtan insanların en önemli ortak duygularından biri de ölüye saygıdır, mezarlıklara olan yaklaşımdır. Bu hepimizin kabul ettiği bir duygudur hangi mezhepten olursak olalım, hangi dinden olursak olalım fakat Nusaybin'de mezarlıklara saldırı yapıldı, Nusaybin'de mezarlık yıkıldı. Bu saldırıyı yapanlar ortada yok oysa güvenliğin gözü önünde yapılıyor, kameralar orada ve şüpheliler ortada yok. Biz buradan güvenlik güçlerine çağrıda bulunuyoruz: Bir an önce kamera kayıtları incelensin, bu saldırıyı gerçekleştirenler gözaltına alınsın. Diğer taraftan, İçişleri Bakanlığına da çağrı yapıyoruz: İçişleri Bakanlığı Nusaybin Kaymakamı hakkında acilen soruşturma başlatmalıdır çünkü Kaymakam işin üstünü örtmeye çalışıyor; bu kabul edilemez. Bu anlayışla, bir toplumda toplumsal barışı ya da bir arada yaşamayı var edemezsiniz. Mezarlıklara saldırmak ne demek? Bu nasıl bir anlayıştır? Bu ölüye saygısızlık nereden çıkıyor, anlamakta zorluk çekiyoruz.

Sayın Başkan, biliyorsunuz, ekmeğin fiyatındaki artıştan bahsedildi ekonomiye dair. Evet, enflasyon böyle devam ettiği sürece bu zamlar da devam edecek. Gıda krizi yaşanıyor; gıda krizine bağlı olarak bu krizi en yoğun yaşayan kesim tabii ki yoksullar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Temelli, lütfen tamamlayın.

SEZAİ TEMELLİ (Muş) - Fakat bu programı uygulayanlar ısrarla enflasyonla mücadelenin yolunun zam yapmak olduğuna inanıyorlar. Zam yaptıkça enflasyon artıyor, enflasyon arttıkça yoksullar ezilmeye devam ediyor.

Bilirsiniz, kabahat işleyen çocuklar saklanıyor; Mehmet Şimşek saklanıyor, ortada yok, farkında mısınız? Ekonomide kıyamet kopuyor, Hazine ve Maliye Bakanı ortada yok.

Bakın, bir kabahatini daha anlatayım size, sizden sakladığı ve anlatmadığı şeyi: 2 Marttan bugüne kadar Merkez Bankası 33,7 milyar dolar döviz satmış. Yani, bu döviz neden sattığını çok iyi biliyoruz. Neden sattı? Dolar 44 lirada kalsın diye, dolar 55 lira olmasın diye. Neden? Çünkü illüzyon yaratıyorsunuz "Ekonomi büyüdü, ekonomi 16'ncı büyük ekonomi. Kişi başına gelir bu kadar oldu..." Bu bir illüzyon ve bu illüzyona son vermemek için 33,7 milyar dolar piyasaya sattılar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Temelli, lütfen tamamlayın.

SEZAİ TEMELLİ (Muş) - Financial Times'teki bir haber diyor ki: "Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası 27 Şubattan bugüne 22 milyar dolarlık yabancı devlet tahvili sattı." Bir de bunu... Satıyor da satıyor. Daha önce de bu satma hikâyesini biliriz biz bu 128 milyar dolarlık hikâyeden dolayı. Şimdi yine satarak bu illüzyonu devam ettiriyor. Mehmet Şimşek çıkıp bunun hesabını vermek zorunda.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2 Nisan, Dünya Otizm Farkındalık Günü. Dolayısıyla ben buradan tüm otistiklere ve onların ailelerine mücadelelerinde başarılar diliyorum çünkü çok önemli bir mücadele veriyorlar. Büyük bir ayrımcılıkla karşı karşıyalar; özellikle eğitim alanında yaşadıkları ayrımcılık, dışlanma meseleleri çok büyük bir sorun. Ne diyor otistikler: "Biz yardım değil hak istiyoruz, merhamet değil adalet istiyoruz, uyum değil kabul istiyoruz." Onların bu hak mücadelelerinin yanında yer almaya...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Temelli, son kez uzatıyorum.

Buyurun.

SEZAİ TEMELLİ (Muş) - Bu ayrımcılığa son verilmesi için ilgili makamların gerekli düzenlemeleri yapmasını bir kez daha buradan dile getirmek istiyoruz.

Son olarak da bugün 2 Nisan, Türk edebiyatının büyük isimlerinden Sabahattin Ali'nin ölüm yıl dönümü. Onu onun bir cümlesiyle anmak istiyorum -Marko Paşa'nın toplu yazılarında bu cümlesi- diyor ki: "Biz istiyoruz ki bu topraklar üzerindeki insanlar kafalarında taşıdıkları fikirlerden dolayı değil; bu yurdun, bu halkın yararına veya zararına yaptıkları işlerden dolayı hesap versinler."

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Sayın Temelli, teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi, Cumhuriyet Halk Partisi Grup Başkan Vekili ve İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'a ait.

Sayın Günaydın, buyurun.

25.- İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın, Türkiye'nin 5G teknolojisine geçmesine, cep telefonlarından alınan vergiler ile IMEI kayıt ve harç ücretlerine, son beş ayda sebeplerinin hâlâ bilinmediği 3 şüpheli kazaya ilişkin açıklaması

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, Türkiye 1 Nisan tarihi itibarıyla "5G ile İletişimde Güçlü Türkiye" kampanyası üzerinden anlı şanlı törenlerle 5G teknolojisine geçti. Törenler öylesine can alıcı, öylesine çok para harcanmış, öylesine çok şova dönüktü ki sanırsınız Türkiye bu alanda dünyada lider ve öncü ülke. Peki, gerçek ne arkadaşlar? 38 OECD ülkesinden 37'si 2024 itibarıyla 5G teknolojisine geçmişti. Geriye kalan ülke hangisiydi, bilin bakalım hangisiydi; Türkiye'ydi. Peki, OECD ülkelerinin dışında diğer ülkelerde durum ne? Dünyada 100 ülke 5G'ye geçmişti ve bunlara Türkiye ancak 2026'nın 1 Nisanında eklenebildi.

Peki, bunu söyleyelim, an itibarıyla Türkiye'de 85 milyon mobil cihaz sahibi yurttaş 5G teknolojisini kullanabiliyor mu? Öyle mi sanıyorsunuz? İki tane temel kısıt var: Birincisi, kent merkezlerinde 5G'ye geçildi, kırsal alan için iki yıllık bir geçiş dönemi öngörüyorlar. Bir başka iş daha var, daha da önemlisi; Türkiye'de 85 milyon mobil cihaz sahibi yurttaşın sahip olduğu cep telefonu 5G teknolojisini kaldıracak yurttaş sayısı ancak 22 milyon yani her 4 mobil cihaz sahibinden 3'ü, kapsama alanı içerisinde olsa dahi telefonunun eski olması nedeniyle 5G teknolojisini kullanamayacak. Hani Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığının söylediği gibi "2030'a kadar 100 milyar dolar katkı" "1,5 milyon istihdam" palavralarını bırakın da gerçeği paylaşın, gerçekle tanışın. Daha bu memlekette baz istasyonu üzerinden normal iletişimi çekmeyen telefonlar var, bölgeler var. Fiber altyapı yetersizliği nedeniyle geniş bant aboneliklerinde OECD'de fiberin payı yüzde 47 iken Türkiye'de ancak yüzde 39.

Peki, bir de şunu söyleyeyim: Hani cep telefonları, özellikle 2020'den öncekiler 5G'yle uyumlu değil ya; bu bir sınıfsal sorun mu? Evet, tam olarak sınıfsal sorun. Hani diyorsunuz ya dayılar, yolda çeviriyorsunuz çocukları, çocuklar Hükûmeti eleştirince "Göster bakalım telefonunu..." Asgari ücretle çalışan adam canını dişine takıp bir tane düzgün telefon almış, onu da çok görüyorsunuz, diyorsunuz ki: "Sen sürünmelisin, senin modern cep telefonu ne haddine ne hakkına!" diyorsun.

Peki, söyleyelim arkadaşlar, bunu söylüyorsunuz da acaba dünyadaki durumunuz ne: Bakın, iPhone 17 Pro 1 terabayt bir telefonun fiyatı kaç para Türkiye'de biliyor musunuz? 143.999 TL. Peki, bunun ne kadarı telefon fiyatı? Telefon fiyatı ancak 84 bin lira. 60 bin lira ne? Vergi alıyorsunuz, vergi. Peki, Amerika'da aynı parayla, aşağı yukarı 3.200-3.300 dolarla vatandaş, bir Amerikalı ne alabiliyor? 1 tane bu telefondan alıyor, yanına 1 tane iPad Pro alıyor, 1 tane Apple "watch" alıyor, 1 tane de AirPods Pro alıyor. "Coğrafya kader." diyorlar ya; aslında coğrafya kader değil, Hükûmetiniz kadere dönüştü, Türkiye'nin kötü kaderine dönüştünüz; bunları değiştireceğiz.

Ha, söyleyeyim size: Vergi alıyorsunuz değil mi? Ya, başka ülkeler vergi almayı bilmiyor mu kardeşim? Gene aynı iPhone 17 Pro Max 1 terabayttan bahsedeyim size: Sen 3.200-3.300 dolara satıyorsun bunu, Amerika'da bu 1.500 dolar. Örneğin Brezilya'da 2.800 dolar, Meksika'da 2.200 dolar. Senin kadar vergi alan hiç kimse yok.

Bir şey daha söyleyeyim -artık ezberledik sizi canım- diyeceksiniz ki: "Gökhan Günaydın en pahalı telefondan örnek veriyor." Daha ucuzundan söyleyeyim: iPhone 16 128 gigabayt -fiyatla dünyada 1'incisiniz, 1'inci- ne kadar biliyor musunuz; 2.182 dolar. Peki, aynı telefon Allah'ın Mısır'ında ne kadar? Mısır'da 1.500 dolar yani sizden 700 dolar daha aşağıda. Peki, hani, Yunanistan'ı her koşulda geçiyorsunuz değil mi! Yahu, Yunanistan'da yaşayan vatandaş buna 1.000 dolar daha az para veriyor yani 1.283 dolar verdiği zaman 128 gigabayt bir iPhone 16 Pro alabiliyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Günaydın, lütfen tamamlayın.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Senin bu haksız, adaletsiz yüksek vergilerinden kaçabilmek için vatandaş dışarıdan telefon alıyor, bunu getiriyor Türkiye'ye. Ya, kaçırır mısınız siz, kaçırır mısınız; bu kez de devreye IMEI kayıt ve harç ücretleri giriyor. Rakam neymiş biliyor musunuz? 2015'te 131 liraymış -rakamla 131- sonra 2016'da 138 lira; gelmiş, gelmiş, gelmiş, 2019'da 1.500 lira; 2023'ün Ocak ayında 6 bin lira, sonra Temmuzda 20 bin lira; 2024'te 32 bin lira; 2025'te 45 bin lira; bununla da doymamışsınız, 2026'da 54 bin lira. Allah gözünüzü doyursun yani diyorsunuz ki vatandaşa: "Ya bana şakır şakır bu vergiyi vereceksin ya da dışarıdan bunu getirmeye mi kalktın, ben seni gümrükte yakalarım, bu sefer de harcını orada alırım!"

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Günaydın, lütfen tamamlayın.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Bakın arkadaşlar, IMEI kayıt ücretlerinin bir hizmet bedeli olmaktan çıkıp cezalandırıcı bir vergiye dönüşmesi, dijitalleşen dünyada en temel haklardan biri olan haberleşme ve bilgiye erişim hakkının da sınıfsal bir lükse dönüştürülmesi ve âdeta cezalandırılması anlamına gelmektedir yani gençlerle, dijital telefon kullananlarla derdiniz var. Türkiye'de kim hayatını bir miktar rahat nefes alarak yaşamaya çalışıyorsa tepesine biniyorsunuz. Tepesine bindikleriniz de gün sayıyor sizin tepenize binmek için.

Şimdi, hepimizin içini ağrıtan, içini acıtan 3 tane kaza yaşadık. Kasım 2025'te -hepsi son beş ayda- C-130 nakliye uçağımız...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Günaydın, son kez uzatıyorum.

Buyurun.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - ...Türk Hava Kuvvetlerine ait C-130 askerî nakliye uçağımız Azerbaycan'dan havalandı, Gürcistan hava sahası üzerinde düştü, 20 askerimiz şehit oldu. Ya, bunun kara kutusu bulunmadı mı, ne oldu? Bir kaza kırım raporu da mı açıklayamazsınız? Bu şehitlerimize ne oldu? Birileri füzeyle mi vurdular, bir kaza mı oldu? Bunu dahi açıklayamayan bir hükûmet durumuna düştünüz, yazıklar olsun!

Haymana'da bir kaza oldu değil mi? Bu kez Aralık 2025'te. Türkiye'de devlet yetkilileriyle görüşmekten çıkan Libya Genelkurmay Başkanının da bulunduğu 8 kişi yine bir gizemli uçak kazasında hayatlarını kaybettiler. Sizin misafirinizdi bunlar, ülkemizin misafiriydi. Çıktılar, Haymana'ya gitmeden düştüler mi, düşürüldüler mi? Bir tane rapor yok mu, bir tane açıklamanız yok mu ya, ne oldu?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Günaydın, teşekkür için açıyorum.

Buyurun.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Hemen bitiriyorum Başkanım.

En son, Katar'da bir helikopterimiz düştü; burada da ASELSAN teknisyeni 2 kardeşimiz hayatını kaybetti.

Son beş ayda, sebebinin hâlâ bilinmediği, bence son derece şüpheli 3 tane kaza... Bütün bunların bir an evvel kamuoyunu tatmin edecek şekilde açıklanması ve Türkiye'nin gerçeklerle yüzleştirilmesi gerekmektedir. Bu konuda da AKP'yi açıklama yapmaya, sorumlulukla davranmaya davet ediyorum.

Teşekkür ederim. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Günaydın, teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi, Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkan Vekili ve Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta'ya ait.

Sayın Şahin Usta, buyurun.

26.- Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta'nın, Hasan Hüsrev Hatemi'ye, 2 Nisan Dünya Otizm Farkındalık Günü'ne, 1-7 Nisan Kansere Mücadele Haftası'na, 3 Nisan Karabük Demir Çelik Fabrikalarının kuruluşunun yıl dönümüne, Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine, 5G teknolojisine ve gençlerin pek çok projesine destek verildiğine ilişkin açıklaması

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ömrünü ilme, irfana ve insanlığa hizmete adanmış, hekimliğiyle yer edinmiş, hem tıp dünyasında hem de edebiyat dünyasında önemli izler bırakan Kıymetli Hocamız, Mütefekkir Hasan Hüsrev Hatemi Rahmetirahman'a kavuşmuştur bugün. Kendisine Allah'tan rahmet diliyoruz, Rabb'im mekânını cennet eylesin.

Başta eşi Kezban Hatemi Hocamız olmak üzere tüm ailesine ve sevenlerine de başsağlığı diliyorum. Rabb'im sabırcemiller versin diyerek hocamızı rahmetle ve minnetle anıyorum.

CEMALETTİN KANİ TORUN (Bursa) - Yanlış, yanlış.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Evet, Hasan Hüsrev Hatemi Bey'in eşi Sayın Kezban Hatemi'ye başsağlığı diliyorum ve ailesine de...

CEMALETTİN KANİ TORUN (Bursa) - Kezban Hatemi, Hüseyin Hatemi'nin eşi.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Hüsrev Hatemi...

CEMALETTİN KANİ TORUN (Bursa) - Hüseyin Hatemi'nin eşi Kezban Hanım.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Pardon, pardon; yengesi, evet. Teşekkür ederim.

Yengesi Kezban Hatemi'ye de başsağlığı diliyorum, tüm ailesine ve tüm sevenlerine de başsağlığı diliyorum, milletimizin de başı sağ olsun.

Bu hafta aslında 2 önemli günümüz var; biri Kansere Mücadele Haftası ve diğeri de 2 Nisan Dünya Otizm Farkındalık Günü.

Otizm, bireyin iletişim, sosyal etkileşim ve davranış biçimlerini etkileyen nörogelişimsel bir farklılıktır ancak özellikle vurgulamak isterim ki otizm, bir eksiklik değil farklı bir gelişim biçimidir. Bu farklılığı anlamak, kabul etmek ve desteklemek hepimizin ortak sorumluluğudur. Unutmayalım ki otizmin farkında olmak tek başına yeterli değildir, farklılıklarla birlikte yaşamayı öğrenmek gerekir. Empatiyle yaklaşmak, ön yargıları yıkmak ve sevgiyle destek olmak en temel sorumluluğumuzdur.

Bu vesileyle, otizimli bireylerimizin yanında olan kıymetli ailelerine, fedakâr eğitimcilerimize ve bu alanda emek veren tüm kurum ve kuruluşlarımıza teşekkür ediyorum. Bu kuruluşlarımızdan bir tanesi olan Selçuklu Otizimli Bireyler Eğitim Vakfı -SOBE Vakfı- 2019 yılında açılmış, ülkemiz adına son derece kıymetli bir adımdır. Açılışı Sayın Emine Erdoğan Hanımefendi tarafından yapılan ve himayelerinde yürütülen bu Vakıf kısa sürede önemli gelişmeler kaydetmiştir. Bugün, SOBE Vakfı, eğitimden rehabilitasyona, aile danışmanlığından toplumsal farkındalığa kadar geniş bir yelpazede yürüttüğü çalışmalarla yalnızca ülkemizde değil uluslararası ölçeklere de örnek gösterilen bir merkez hâline gelmiştir. Otizimli bireylerimizin hayatına dokunmaya ve onların potansiyellerini ortaya çıkarmaya kararlılıkla da devam etmektedir.

2 Nisan Dünya Otizm Farkındalık Günü'nün toplumumuzda daha güçlü bir bilinç oluşturmalarını diliyorum, tüm otizimli bireylerimize ve kıymetli ailelerine sevgi ve saygılarımızı sunuyoruz.

1-7 Nisan tarihleri arasında idrak ettiğimiz Kansere Mücadele Haftası, bir farkındalık dönemi ama aynı zamanda da erken teşhisin, sağlıklı yaşam alışkanlıklarının ve toplumsal dayanışmanın ne denli hayati olduğunu da bizlere hatırlatan önemli bir süreçtir.

Sağlık Bakanlığımızın yürüttüğü çalışmalar kapsamında ülkemizde özellikle sık görülen, en çok ölüme yol açan veya erken teşhisle tedavi edilebilen, önlenebilen kanser türlerine karşı da bir tarama programı yürütülmektedir. Ulusal Kanser Tarama Programı kapsamında bu taramalar ücretsiz yürütülmektedir. Bu taramalar ücretsiz olarak aile sağlığı merkezlerimizde, kanser teşhis merkezlerimizde yani KETEM'lerde, sağlıklı hayat merkezlerinde, ilçe sağlık müdürlüklerinde, toplum sağlığı merkezlerinde ve mobil KETEM'ler aracılığıyla da yürütülmektedir. Yine bu taramalar ve çalışmalar kapsamında yürüttüğümüz çalışmalarla birlikte önemli bir kapasite artışı sağlanmış ve toplam 935 kanser ilacımız geri ödeme kapsamına alınmıştır. Yine son bir yıl içerisinde 72 yeni kanser tarama merkezi de hizmete açılmış durumdadır.

Bugün değil ama yarın 3 Nisan, az önce Sayın Kıymetli Vekilimizin de bahsettiği Karabük Demir Çelik Fabrikalarımızın kuruluşunun yıl dönümü. Bu vesileyle Karabük Demir Çelik Fabrikasını ve Sanayi Günü'nü tebrik ediyorum. 3 Nisan 1937 tarihinde Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün talimatlarıyla temelleri atılan Karabük Demir Çelik Fabrikası ağır sanayide önemli bir yatırım alanı oluşturmuş ve fabrikayı fabrika yapanlar Türk sanayi tarihine geçmiştir. Bu vesileyle Karabük Demir Çelik Fabrikalarında emek veren, çalışan tüm emekçilerimize ve ailelerine selamlarımızı ve hürmetlerimizi göndererek, kuruluş yıl dönümlerini de tebrik ediyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Şahin Usta, lütfen tamamlayın.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Tarım Bakanlığımızın açıklamalarıyla ilgili, hayvan kapasitemizle, üretimimizle ilgili defalarca burada konuştuk yani niyeti hakikati öğrenmek, bilgi almak ise bu bilgileri tekrar etmeyeceğim çünkü defalarca söyledik. FAO'nun yani Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütünün verilerine göre ise -sadece bir tane veriyi vereceğim, dünya ve Avrupa'daki sıralamamızdan sadece sığırla ilgili olanı sıralamamızı söyleyeceğim- sığır varlığımızda dünyada 21'inci, Avrupa Birliğinde ise 1'inci sıradayız. Bu FAO'nun bir tespiti Sayın Turan Çömez, ben özellikle sadece bunu dikkatinize sunmak istiyorum. Defalarca aynı şeyleri tekrar etmek ve bir cedelleşmenin içerisine de girmek istemiyorum.

150 bin koyun projesiyle ilgili ne zaman, nasıl hayata geçirecek, ne yapılacak diye sordunuz. 150 bin koyunun çiftçilerimize dağıtımıyla ilgili olarak bu ay... Bu, üç yıllık bir program, 2026-2027 ve 2028 yılları içerisinde uygulanacak.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Şahin Usta, lütfen tamamlayın.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Nisan ayı içerisinde yani bu ay içerisinde talep toplaması yapılacak; Kurban Bayramı sonrası, haziran ayı içerisinde de ilk koyunlar çiftçilerimize teslim edilmeye başlanacak inşallah.

Evet, 5G teknolojisinden dün bahsetmiştim; konuştuk, anlattık. Ülkemiz için sadece bir altyapı değil, bunu Türkiye'nin dijital alanda da sanal dünyada da gerçek gücünü ortaya koyabilmesi için büyük bir adım olarak nitelendirdik. Yine, bir CHP klasiğiyle yapılan bir hizmeti de takdir edemediğinizi ve karşı olduğunuzu görüyoruz. Bu programın uygulanmasıyla birlikte, evet, iki yıl içerisinde ülkemizdeki tüm 81 il ve ilçelerimizde de 5G'nin kullanılmasıyla ilgili çalışmalarımız tamamlanacak ve iki yıl içerisinde her yerde kullanılabilir hâle gelecek. Bunun bir altyapı projesi olduğunun hepimiz çok iyi farkındayız. Bu bilgiyi de saklamıyoruz, gizlemiyoruz; iki yıl içerisinde tüm Türkiye'de kullanılabilir olacağını söylüyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Şahin Usta, teşekkür için açıyorum.

Buyurun.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Biz her zaman için Türkiye'nin gençlerinin, insanların dijital dünyada var olmaları ama kendi bilinçleriyle ve bilgileriyle birlikte orada var olmaları ve sorgular bir vaziyette, sadece orada olmak için değil orayı bilimsel olarak kendilerini geliştirmek için kullanabilecekleri alanlar olarak da görecekları şekilde hem eğitimlerini vermek hem de dijital dünyada varlıklarını sürdürmeleri için önlerini açıyoruz. Gençlerimizin pek çok projelerine destek veriyoruz. Ben özellikle TEKNOFEST'i hatırlatmak istiyorum; bu ülkede en büyük bilim, teknoloji ve dijital festivali olarak biliniyor. Bunu görmeyenlere, duymayanlara tekrar hatırlatmak isterim.

Teşekkür ederim Başkanım.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Sayın Başkan...

BAŞKAN - Sayın Çömez, buyurun.

27.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta'nın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Teşekkür ediyorum.

Sayın Şahin, aslında sorduğumuz soruların ve yaptığımız müzakerenin bir cedelleşme olduğunu düşünmüyorum ben çünkü burada hepimiz millet adına vazife yapıyoruz; siz iktidar olarak çalışıyorsunuz, biz de muhalefet olarak milletin gündemini Ankara'nın, Meclisin gündemi yapıyoruz ve size soru soruyoruz haklı olarak.

Bakın, aylar geçmiş Tarım Bakanlığına özellikle hayvancılıkla ilgili verdiğimiz sorularımızın hiçbirine cevap verilmemiş. Eğer Anayasa'nın amir hükmü "Cevap verin bu sorulara." diyorsa ve Tarım Bakanlığı cevap vermiyorsa biz de Meclis gündemine tabiatıyla getireceğiz.

Aslında, sanıyorum, benim burada sormak istediğim veya anlattığım konuyu çok farklı değerlendiriyorsunuz çünkü ben açıkça şunu sordum; her konuşmanızda "Dünyada veya Avrupa'da en fazla sığır varlığı bizde, en fazla sığır eti bizde." deniliyor, işte FAO'nun raporlarından falan bahsediliyor, o zaman soruyorum: Niye bu kadar çok büyükbaş hayvan ithal ediyorsunuz? Madem her şey bizde neden bu kadar çok ithal ediyorsunuz? Birinci sorum bu.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Çömez, son kez açıyorum.

Buyurun.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Bitireceğim, bir cümle.

İkincisi: Neden Avrupa'da en pahalı sığır eti, kırmızı et bizde tüketiliyor; madem bu kadar çok, neden böyle? İkinci sorum bu.

Üçüncüsü de hayvancılık niye bu kadar zor durumda, neden bu kadar problemlî? Bunları soruyorum. Aslında bunlara cevap vermiş olsaydınız herhâlde daha sağlıklı olurdu.

Yine, altını çizerek söylüyorum yani "cedelleşmek" olarak ifade ettiniz, cedelleşmiyoruz biz burada Sayın Şahin, karşılıklı konuşuyoruz. İnaniyorum siz de millet adına bir şeyler yapmaya gayret ediyorsunuz ama bu soruların cevabı gelirse, bakanlarınıza söylerseniz beni mahkemeye vermek yerine, sorduğum sorularla ilgili mahkeme kapılarında uğraşmak yerine Meclise cevaplarını verseler biz de ona göre siyasi değerlendirmemizi yaparız. O bakımdan, lütfen -her konuşmamızda bu konuyu altını çizerek söylüyorum- sadece bu bakanlıkla ilgili değil, birçok bakanlıkla ilgili bu Meclisi muhatap alsın bakanlarınız ve ciddiye alsınlar sorulan soruları. Ondan dolayı ben bu açıklamanız için de teşekkür ediyorum ama lütfen, bu altını çizdiğimiz hususların da önemli olduğunu kayda geçiriyorum.

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Sayın Başkan...

BAŞKAN - Sayın Günaydın, buyurun.

28.- İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın, Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta'nın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - İki konu hakkında ben de yorum yapayım.

Birincisi: Türkiye'nin 1980'deki nüfusu 44 milyondur, bugün 86 milyon; 1980'de 16 milyon sığırın vardı, bugün hâlâ 16 milyon sığırın var. Ne kadar gerilemişsin, bunu övünme vesilesi yapabiliyorsun; bu ancak AKP kafasıyla mümkün. 1980'de 50 milyon koyunun vardı, bugün 47 milyon koyunun var. Nüfus artışından bahsettim. 1980'de 20 milyon keçin vardı, bugün 11 milyon keçin var; her 2 keçiden 1'ini kaçırmışsın. 1980'de 1 milyon mandan vardı, bugün 171 bin mandan var; her 10 mandadan 8'ine sahip çıkamamışsın ama bununla övünüyorsun. Bu, AKP kafası; birincisi bu.

İkincisi: Diyor ya "CHP klasiği, 5G'yi eleştiriyorlar." eleştirdiğimiz şey 38 OECD ülkesi içerisinde neden en sonuncu sen geçtin, niye 100 ülkenin gerisine düştün? Bir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Günaydın, son kez mikrofonu açıyorum.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - İkincisi: "Geçtik." dediğin yerde iki yıl sonra kapsama alanına ulaşacaksın; hadi onları da geç kardeşim, hadi diyelim ki bunlar da tamam; ya, her 4 telefonundan 3'ü 5G'yle uyumlu değil. Bu kadar yüksek vergilerle insanları boğuyorsunuz diyorum, sen bana "CHP klasiği" diyorsun. Vatandaş kimin klasiğinin olduğunu görüyor. Siz bu kafayla devam edin. (CHP sıralarından alkışlar)

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Sayın Başkan...

BAŞKAN - Sayın Şahin Usta, buyurun.

29.- Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta'nın, İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Teşekkür ederim Başkanım.

Ben yine verileri vererek bir cevap vermek istiyorum. Büyükbaş hayvan varlığımız yüzde 78 artışla 17,7 milyona ulaşmış.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Hangi tarihten hangi tarihe?

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Bizim yirmi üç yıllık iktidarımızdan bahsediyorum.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Öyle mi?

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Evet, evet.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Hiç öyle değil, hiç öyle değil o rakamlar.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Bu rakamlar kesin, sadece büyükbaştan bahsediyorum.

Küçükbaş...

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - O rakamlar elinize yanlış tutuşturuluyor.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Ben sizi dinledim Gökhan Bey. Siz rakamlarını söylediniz, ben de verileri konuşuyorum; bir zahmet dinleyin.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Ya, memlekette kişi başına kırmızı et tüketimi 10 kilonun altına düşmüş hâlâ konuşuyorsun ya, hâlâ konuşuyorsunuz ya!

HAVVA SİBEL SÖYLEMEZ (Mersin) - Müsaade edin...

BAŞKAN - Sayın Şahin Usta, siz Genel Kurula hitap edin.

Sayın Günaydın, siz de lütfen dinleyin.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Küçükbaş hayvan varlığımız yüzde 81 artışla 57,9 milyon başa ulaşmıştır.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Millet et yiyemiyor, insan biraz utanır ya!

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Tavuk varlığımız da...

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Ne oldu, öldü mü insanlar, nükleer bomba falan mı atıldı?

(AK PARTİ ve CHP sıraları arasında karşılıklı laf atmalar)

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Arkadaşlar...

BAŞKAN - Bir dakika... Bir dakika...

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Tavuk varlığımız yüzde 41 artışla...

BAŞKAN - Sayın Şahin Usta, bir dakika...

Süreyi durduralım.

Değerli arkadaşlar, Sayın Günaydın konuştu, herhangi bir laf atma olmadı. Beğenmeyebilirsiniz, farklı görebilirsiniz ama onun görüşü, kanaati ve bilgisi. Biz onu dinleyelim.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Rakamlar çarpıtılınca öyle oluyor yoksa sorun yok yani.

BAŞKAN - Efendim, o ayrı. O, rakamı öyle görüyor ve doğrusu...

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - "Yüzde 300 arttı." diyor ya, rakam veriyoruz, veri veriyoruz, hâlâ "Arttı." diyor ya! Allah Allah! Ayıptır yani.

BAŞKAN - Efendim, Sayın Başkan, siz söylediniz zaten; bırakın, o da meramını söylesin. Yani karşılıklı laf atmaya hacet yok, mesele tutanaklara geçecek, hakem halk.

Sayın Şahin Usta, buyurun, süreyi başlatalım.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Teşekkür ederim Başkanım.

Ben de tutanaklara doğru bilgi geçsin diye özellikle söylüyorum.

Yüzde 300 artıştan bahsetmedim.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Şahin Usta, son kez uzatıyorum, lütfen...

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Tamam.

Büyükbaş hayvan varlığımız yüzde 78 artışla 17,7 milyona; küçükbaş hayvan varlığımız yüzde 81 artışla da 57,9 milyona ulaşmıştır.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Vatandaş izliyor, izliyor; hayvancı da izliyor, tüketici de izliyor.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Tavuk varlığımız yüzde 41 artışla 266,6 milyon adede ulaşmıştır.

Bu bilginin dışında, evet, telefonların 5G'ye uyumlu olup olmaması noktasında kampanyalar da yapılıyor, Hükümetimiz şirketlere de desteklerini veriyor kampanyaların yapılması noktasında.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Vergiyi indir, vergiyi; boş ver şirkete destek indirmeyi! Vergiyi indir, vergiyi!

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - O da iyileştirme projelerimiz arasında var. Benim tahminim şu: Bir sonraki seçimde CHP herhâlde "herkese bedava telefon" diye vaatte bulunacak ve seçim kampanyası olarak da bunu vadedecek.

Teşekkür ederim Başkanım.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Sizi bir gönderelim, onların hepsini çözeceğiz. Dünyanın 1'inci vergi veren ülkesisin, hâlâ spekülasyon yapıyorsunuz, hâlâ spekülasyon peşindesiniz!

BAŞKAN - Şimdi, gündeme geçiyoruz.

Başkanlığın Genel Kurula sunuşları vardır.

YENİ YOL Partisi Grubunun İç Tüzük'ün...

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Efendim, kusura bakmayın, bizim konuşmacımız yolda, biraz geç kalacak; İYİ Partiyle başlayalım.

BAŞKAN - Peki, o zaman, YENİ YOL Partisi Grubunun önerisi ile İYİ Parti grup önerisini yer değiştiriyorum.

(AK PARTİ ve CHP sıraları arasında karşılıklı laf atmalar)

BAŞKAN - İYİ Parti Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

Öneriyi okutuyorum:

VI.- ÖNERİLER

A) Siyasi Parti Grubu Önerileri

1.- İYİ Parti Grubunun, Muğla Milletvekili Metin Ergun ve 19 milletvekili tarafından, ABD-İsrail-İran arasında devam eden savaşın Türk turizm sektörüne yönelik muhtemel ekonomik, sosyal ve operasyonel etkilerinin tüm boyutlarıyla araştırılması amacıyla 1/4/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 2 Nisan 2026 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

2/4/2026

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 2/4/2026 Perşembe günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Turhan Çömez
Balıkesir
Grup Başkan Vekili

Öneri:

Muğla Milletvekili Metin Ergun ve 19 milletvekili tarafından, ABD-İsrail-İran arasında devam eden savaşın Türk turizm sektörüne yönelik muhtemel ekonomik, sosyal ve operasyonel etkilerinin tüm boyutlarıyla araştırılması amacıyla 1/4/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerin 2/4/2026 Perşembe günkü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN - Önerinin gerekçesini açıklamak üzere Muğla Milletvekili Metin Ergun'a söz veriyorum.

Sayın Ergun, buyurun. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA METİN ERGUN (Muğla) - Sayın Başkan, muhterem milletvekilleri; hepinizi saygılarımla selamlıyorum.

Amerika Birleşik Devletleri ile İsrail'in 28 Şubattan bu yana gerçekleştirdikleri İran'a yönelik saldırılar bölgemizdeki barış ve istikrarı olumsuz etkilemiştir. Bu çatışma, hava sahalarının kapanmasına, uçuş iptallerine ve seyahat uyarılarına yol açmıştır. İran'ın Hürmüz Boğazı'nı kapatması küresel ticarete büyük bir şok yaratmıştır, petrol ve gübre fiyatları hızla yükselmiştir. Bu gelişmeler enerji ve gıda arz güvenliğini tehdit etmeye başlamış durumdadır. Birçok sektörü aynı zamanda etkileyerek ekonomiler üzerinde ciddi baskı oluşturmaya başlamıştır bu savaş. Bölgemizde yaşanan bu krizden en çok etkilenen alanlardan biri de turizmdir. Dünya Seyahat ve Turizm Konseyi verilerine göre Orta Doğu turizminde uluslararası ziyaretçi harcamalarında günlük yaklaşık 600 milyon dolarlık kayıp yaşandığı hesaplanmaktadır.

Muhterem milletvekilleri, bu savaşın Türkiye'nin turizm sektörü için de ciddi riskler doğuracağı gözlemlenmektedir. Malumdur ki ülkemiz Orta Doğu ve Doğu Akdeniz'in en önemli turizm destinasyonlarından biridir. Türk turizmi zaten zor bir dönemden geçmekte idi; yüksek enflasyon, kur kaynaklı pahalı ülke algısı ve artan maliyetler sektörü baskılamaya başlamış idi. Savaşla birlikte ortaya çıkan gelişmelerle ise durum daha da kötüleşme riski taşımaktadır. Öncelikle ifade etmek gerekirse İran'dan gelen turist akışı ciddi şekilde azalmıştır hâlbuki 2025 yılında yani bir yıl önce İran'dan Türkiye'ye yaklaşık 3,3 milyon turist gelmiş idi. Nevruz dönemi rezervasyonları da büyük ölçüde iptal edilmiştir. Eğer savaş şiddetli bir şekilde devam edecek olursa doğu illerimiz bundan son derece olumsuz etkilenecektir. Uluslararası kuruluşlara göre Orta Doğu'ya yönelik ziyaretçi sayısında yıl sonuna kadar yüzde 11 ile 27 arasında düşüş beklenmektedir. Bu düşüş 23 ila 38 milyon ziyaretçi kaybı ve 36 ila 56 milyar dolarlık harcama azalması anlamına gelecektir. Avrupalı turistler "bekle, gör" yaklaşımı içindedir, bir kısmı ise Doğu Akdeniz yerine İtalya ve İspanya'yı tercih etme eğilimine girmişlerdir.

Memleketim Muğla'nın turizm beldeleri olan Bodrum, Marmaris ve Fethiye gibi merkezlerde erken rezervasyon iptalleri yaşanmaya başlamıştır. Nitekim Marmaris Ticaret Odası Başkanımız Sayın Mutlu Ayhan da turizm sektöründeki bu olumsuz duruma dikkat çekmiş, nisan ve mayıs aylarında da turizmdeki savaş kaynaklı sıkıntının devam edeceği yönündeki endişeleri kamuoyuyla paylaşmıştır; birçok oda da aynı şekilde endişelerini paylaşmış durumdadır.

Muhterem milletvekilleri, bilindiği gibi, turizm sektörünün Türkiye ekonomisindeki payı yaklaşık yüzde 10 civarındadır. Savaş kaynaklı gelişmeler nedeniyle, Kültür ve Turizm Bakanlığının 2026 için koyduğu hedef olan 68 milyar dolara ulaşmak zor gibi görünmektedir. Zira savaşın uzaması hâlinde Akdeniz ve Ege sahillerindeki turizm pazarında en az yüzde 30 daralma beklenmektedir. Bu daralma otelcilik, restoran, yat turizmi ve taşımacılık gibi alanları doğrudan etkileyecektir; aynı zamanda, istihdam kaybına ve yatırımların ertelenmesine yol açabilecektir ancak doğru adımlar atılırsa bu, Türkiye için avantaja da dönebilir. Alınacak proaktif tedbirler, uygulanacak etkin diplomasi ve bölgesel iş birlikleri bu süreçte son derece faydalı olacaktır diye düşünüyoruz.

İşte tüm bu endişelerden dolayı, turizm sektörünün karşı karşıya olduğu risklerin tüm boyutlarıyla araştırılması ve erken önlemler alınması için bir araştırma komisyonu kurulması büyük önem taşımaktadır. Bundan dolayı, bu duygu ve düşüncelerle sözlerime son veriyorum ve önergemize desteklerinizi bekliyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Ergun, teşekkür ediyorum.

Öneri üzerinde ilk söz, YENİ YOL Partisi Grubu adına Bursa Milletvekili Cemalettin Kani Torun'a ait.

Sayın Torun, buyurun. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA CEMALETTİN KANI TORUN (Bursa) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurul saygıyla selamlıyorum.

Savaşların kısa vadeli ve doğrudan etkilerinin yanında, uzun vadeli ve dolaylı etkilerinin olduğunu bölgemizde ve dünyada yaşanan birçok savaştan öğrendik. Bu savaşın bölge için taşıdığı risklerden biri de insan hareketlerinin yavaşlamasıyla en önemli gelir kaynaklarımızdan biri olan turizme ket vurmasıdır. Ekonomik ve sosyolojik birçok risk barındıran ve petrol şoklarıyla şimdiden dünyaya damga vuran bu savaşın bir an önce sona ermesi en büyük temennimizdir.

Bildiğiniz gibi, savaşın ana aktörü ve Amerika'yı bu savaşa sürükleyen İsrail, kuruluşundan bu yana dünyanın gözü önünde yaptığı birçok işgal ve soykırımlarla anılmaktadır. İsrail, 7 Ekim 2023'ten bu yana yaklaşık 75 bin Gazzelinin canına kıydı; bombalarla, uzun namlulu silahlarla, açlık ve işkenceyle on binlerce insanın ölümüne doğrudan ve dolaylı olarak sebep oldu. Yüz binlerce yaralıyı, kaybolan hayatları, yıkılan alt ve üst yapıyı henüz daha saymıyoruz.

Sayın milletvekilleri, tüm bunlar gözlerimizin önünde yaşanırken uluslararası kamuoyunun şiddetli tepkilerine rağmen herhangi bir müeyyideyle karşılaşmayan İsrail'in iştahı açılmış olacak ki iki gün önce İsrail Parlamentosu eşine az rastlanacak bir kararı oy çokluğuyla kabul etti. Varlığını savaş ve vahşet üzerine sürdüren bu topluluğu ABD'yi peşinden sürükleyerek İran'la girdiği savaşta katlettiği masum kız çocuklarının kanı tatmin etmemiş ki şimdi de sadece Filistinli mahkûmlara yönelik idam cezasını uygulamaya koyacaklar. İnsan hakları mücadelesi ve ayrımcılık gibi konular konuşulurken her zaman en önemli referanslardan biri olan, ayrımcılığı kurumsallaştıran Güney Afrika "Apartheid" rejiminde bile belli bir gruba yönelik ölüm cezası uygulaması kuralı görülmedi. Soykırımdan kaçarak kurulduğu iddia edilen bir devletin, soykırım, işgal ve ayrımcılık konusunda hayalimizin bile yetiemediği seviyelere çıkmasını dehşetle izliyoruz.

Arkadaşlar, bizler, insan, Müslüman ve seçilmiş milletvekilleri sıfatlarıyla bu olayları sadece izlemekle kalamayız; kınamanın, eleştirmenin üzerinde aksiyon almak mecburiyetindeyiz. Bu ayın 3'üncü haftasında, Avrupa Konseyi Parlamenter Meclisinin Genel Kurul toplantıları yapılacak. Biz de milletvekili arkadaşlarımızla orada bulunacağız ve İsrail'in bu kararına karşı

sesimizi en güçlü bir şekilde duyuracağız. Konsey Genel Sekreteri Alain Berset, bu karara en şiddetli şekilde karşı çıktığını, Avrupa Konseyi ve uluslararası sözleşmelerin...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Torun, teşekkür ediyorum.

Bir dakikalari vermeyeceğimizi mutabakat çerçevesinde açıkladım; teşekkür ediyorum, sağ olun.

İkinci söz, Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Diyarbakır Milletvekili Ceylan Akça Cupolo'ya ait.

Sayın Akça Cupolo, buyurun.

DEM PARTİ GRUBU ADINA CEYLAN AKÇA CUPOLO (Diyarbakır) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, kıymetli halkımız; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Üç dakikada bu konuyu nasıl anlatacağımı bilemiyorum, o yüzden hızlı hızlı, 28 Şubattan bu yana başlayan bu süreçten Türkiye'nin çıkarması gereken 4 dersle başlayıp hemen konuşmamı toparlamak isterim.

Birincisi, mevcut devam eden savaşta Türkiye'nin herhangi bir tercih yapmamasının... Burada, savaşta herhangi bir tarafın yanında bulunmaktan bahsetmiyorum ama başkalarının onun için tercih yapmasını bekleyerek tercihinin başkalarının kaderine, başkalarının isteklerine ve hedeflerine bıraktığını belirtmek isterim. Bu tercih, ABD ve İsrail'in Orta Doğu'da dizayn etmek istedikleri yeni dönemin tablosunu oluşturacak ve bu tercihi yaparken tek alerjisinin orada, İran'da Kürtlerin ve Beluçların önünü almak olmasının aslında kaybedilmiş, ıskalanmış bir fırsat olduğunu belirtmek isterim.

İkincisi, bilindiği üzere, bölgede, şu anda İran'la devam eden savaşta her bir tarafın farklı bir çıkarı var. İsrail ve ABD, rejimi değiştirmek, İran ise aynı zamanda hem hayatta kalmak hem de ABD'yi İsrail'in varlığı ve isteklerine göre, istekleri arasında, bunlar ile piyasaların istikrarı arasında tercihe zorlamak gibi belli tercihlere zorlama hedefi var. Bunlar arasında da Türkiye'nin asıl odaklanması gereken şeyin, şu an İran'da yüzde 60'ı, neredeyse yüzde 80'i oluşturan ve onurlu bir yaşamı savunan, demokratik bir İran'ı isteyen halkın tarafında yer alması gerektiği gibi bir tercih olduğunu belirtmek isterim.

Üçüncüsü, İran rejiminin şu an içinde bulunduğu durumdan Türkiye'nin alması gereken bir ders de sadece fiziki savunma opsesyonuyla geliştirilmiş savunma kapasitesinin sizi koruyamayacağı ama asli korumanın demokrasi ve halklardan edindiğiniz asıl toplumsal rıza olduğunu, bu rızayı üretmek için radikal bir demokrasiye odaklanmak gerektiğini söylemek isterim.

Bunun yanı sıra aslında bizim, Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi olarak benimsediğimiz vizyonunun Anadolu Mezopotamya uygarlığının kardeşliği, birliği olduğu ve dışarıdan, ta Sykes-Picot'tan bu yana gelen ve hâlâ sancılarını çektiğimiz o düzeneğin bir sonucuna mahkûm olmamak gerektiği, bu dönemde oluşan fırsatların bu bağlamda değerlendirilmesi gerektiğidir.

Yine, önergenin de konusu olan, aslında bu savaşın yansımalarından biri olan turizmle ilgili fırsatların kaçması veya turizmle ilgili yansiyabilecek bazı sorunların yanı sıra Türkiye'nin Covid döneminden almış olduğu bazı dersler olması gerektiğini düşünüyorduk ama bu derslerin şu an itibarıyla alınmadığı, bu savaşın getirebileceği bölgesel bazı sonuçlara hazırlıklı olunmadığı izlenimini ediniyoruz. Dün de Dışişleri Komisyonunda yapılan bilgilendirmeden de ne yazık ki bunu anladık, içeriğinden bahsedemiyoruz ama hazırlıklı değiliz, derhâl hazırlanmak ve bu 4 seçeneği, bu 4 dersi almak gerektiğini düşünüyoruz. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Evet, Sayın Akça Cupolo, teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Antalya Milletvekili Aykut Kaya'ya ait.

Sayın Kaya, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA AYKUT KAYA (Antalya) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; İsrail, İran ve Amerika arasında yaşanan bu gerilim turizm başta olmak üzere ekonominin birçok alanını ciddi bir şekilde etkilemektedir. Türkiye'nin bu gerilimde taraf olmaması, itidalli ve dengeli bir süreç yönetmesi ve bu çatışmanın sona erdirilmesi noktasında çözüm için rol alan bir aktör olması büyük önem taşımaktadır ancak ne kadar tarafsız kalsak da kaynak pazarlarımızda ülkemize gelmeyi planlayan turistler haritaya baktığında Türkiye'yi coğrafi olarak riskli bir bölgenin içinde görmektedir. Bu algıdan dolayı da rezervasyon akışında, bölgesine ve işletmesine göre değişmek kaydıyla yüzde 50, hatta daha fazla oranda daralma yaşanmaktadır. Tabii, turizm sektörü zaten zor bir kış geçirmişti; kur baskısı ve artan maliyetler nedeniyle gelir artmazken giderleri sürekli yükselmışti, sektör de umudunu yaz sezonuna bağlamıştı. Petrol fiyatlarının yükselmesi, uçak yakıtı ve sigorta maliyetlerinin artması, küresel tedarik zincirinde yaşanan sorunlar nedeniyle gıda maliyetlerinin artmasıyla birlikte yeme içme maliyetlerinde de ciddi artışlar görülecektir yani sektör her yönden baskı altına girmiş durumda. Türkiye'nin güvenli bir turizm ülkesi olduğu gerçeğini dünyaya daha güçlü bir şekilde anlatmak zorundayız.

Bu noktada, Antalya'mız ve Türkiye'miz güvenli bir liman konumundadır. Bu noktada Kültür ve Turizm Bakanlığına ve TGA'ya önemli görevler düşmektedir. "İnfluencer"lar, "YouTuber"lar ve dijital platformlar çok daha etkin kullanılmalı, Türkiye'nin güvenli olduğu ve bu gerilimden etkilenmediği küresel ölçekte net bir şekilde anlatılmalıdır. Turizm sektörü bu zorlukların üstesinden gelecek tecrübe ve birikime sahiptir. Bu süreçte turizm sektörü desteklenmeli, yalnız bırakılmamalı ve elleri güçlendirilmelidir. Bu nedenle gerekli destekler de bir an önce hayata geçirilmelidir. Turizmde KDV oranı yeniden yüzde 8'e çekilmelidir. 2026 yılı için konaklama vergisi alınmamalı, hava yolu şirketlerine yakıt maliyetleri başta olmak üzere destek sağlanmalı, tur operatörlerine de gerekli finansal teşvikler verilmelidir.

Buradan uyarıda bulunuyorum: Doğru adımlar atılmazsa 2026 turizm sezonu son yılların en zor sezonlarından biri olabilir ama doğru yönetirsek bu sürecin etkilerini azaltabiliriz.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Kaya, teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi, Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Antalya Milletvekili Tuba Vural Çokal'a ait.

Sayın Vural Çokal, buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA TUBA VURAL ÇOKAL (Antalya) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Orta Doğu'daki gelişmeler konuşuluyor, turizme etkisi tartışılıyor ama bir hata yapılıyor; Türkiye'nin kapasitesi görmezden geliniyor. Açık ve net konuşalım: 2025 yılı bize neyi gösterdi? Aynı yıl içinde deprem yaşadık, bölgesel gerilimler yaşadık, sıcak

çatışmalar yaşadı; rezervasyonlar etkilendi, iptaller oldu ama sonuçta Türkiye yılı yaklaşık 64 milyon ziyaretçi ve 65,2 milyar dolar turizm geliriyle kapattı. Bu, cumhuriyet tarihimizin rekorudur. Daha da önemlisi kişi başı harcama arttı, sezon on iki aya yayıldı, doluluk oranları toparlandı. Bu bir tesadüf değildir, bu bir sistemdir, bu bir yönetim başarısıdır. Türkiye turizmi artık kırılğan değil dirençlidir, esnekler.

Biz turizmi tek alana hapsedmedik, çeşitlendirdik; kültür turizmi büyüdü, gastronomi markalaştı, sağlık turizmi yükseldi, spor ve inanç turizmi derinleşti. Kısacası, 60'tan fazla başlıkta ürün çeşitliliği oluşturduk, pazarları genişlettik, Avrupa'ya bağımlılığı azalttık, Asya, Orta Doğu ve uzak pazarlarda güçlü açılımlar yaptık. Türk Hava Yollarının 300'ün üzerinde destinasyona ulaşan ağıyla Türkiye, dünyanın en erişilebilir ülkelerinden biri hâline geldi. Yani bugün Türkiye turizmi, krizden etkilenen değil krizi yöneten bir sektördür. Varsayımlar üzerinden kriz senaryosu yazmak doğru bir yaklaşım değildir. Türkiye kriz çıktıktan sonra konuşan bir ülke değildir, kriz gelmeden hazırlanan bir devlettir çünkü sahada yönetim var, koordinasyon var, strateji var ve en önemlisi, turizmcimizin de esnafımızın da bu devlete güveni tamdır çünkü onlar şunu gördü: Bu devlet zor zamanda yanında olur, bu devlet sektörü yalnız bırakmaz, bu devlet süreci yönetir.

Bir adım daha ileri bakalım: Türkiye artık sadece bir turizm ülkesi değil aynı zamanda küresel diplomasinin de merkezidir. Antalya Diploması Forumu burada, NATO zirvesi burada, COP31 burada; dünya Türkiye'de buluşuyor. Bu güven demektir, bu istikrar demektir, bu güçlü devlet demektir ve bu, doğrudan turizme yansır. Yüksek gelirli turist gelir, kongre turizmi büyür, şehirlerimizin marka değeri artar. Bu yüzden diyoruz ki varsayımla değil verilerle konuşalım, endişeyle değil sonuçla konuşalım. Türkiye'nin altyapısı var, çeşitliliği var, kurumsal kapasitesi var ve en önemlisi, bu süreci yöneten güçlü bir devlet aklı var. Bu akıl kriz beklemes, bu akıl yön tayin eder ve o irade, Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan'ın liderliğinde Türkiye'yi krizlerin peşinden sürüklenen değil krizleri yöneten bir ülke hâline getirmiştir. "Kaptan fırtınalı havada belli olur." sözünün doğruluğunu anlamak için dünya haritasına ve özellikle Türkiye'mizin etrafına bakmak yeterlidir. Barışın ve huzurun adresi Türkiye, lideri de Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'dır deyip Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Çokal, teşekkür ediyorum.

Şimdi öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Öneri kabul edilmemiştir.

Şimdi, YENİ YOL Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş önerisini okutacağım ve oylarınıza sunacağım.

Öneriyi okutuyorum:

2.- YENİ YOL Grubunun, Mersin Milletvekili Mehmet Emin Ekmen ve 19 milletvekili tarafından, mesleki eğitim merkezlerinde (MESEM) öğrenim gören öğrencilerin eğitim, çalışma koşulları, iş sağlığı ve güvenliği uygulamaları alanında var olan güncel sorun ve ihtiyaçlarının belirlenmesi, ilgili bakanlıkların izleme ve denetleme mekanizmaları başta olmak üzere yetki ve sorumluluk alanlarının bütüncül bir yaklaşımla incelenmesi, gereken idari ve yasal tedbir önerilerinin belirlenmesi amacıyla 2/4/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 2 Nisan 2026 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

2/4/2026

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 2/4/2026 Perşembe günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Bülent Kaya
İstanbul
Grup Başkan Vekili

Öneri:

Mersin Milletvekili Mehmet Emin Ekmen ve 19 milletvekili tarafından, mesleki eğitim merkezlerinde (MESEM) öğrenim gören öğrencilerin eğitim, çalışma koşulları, iş sağlığı ve güvenliği uygulamaları alanında var olan güncel sorun ve ihtiyaçlarının belirlenmesi, ilgili bakanlıkların izleme ve denetleme mekanizmaları başta olmak üzere yetki ve sorumluluk alanlarının bütüncül bir yaklaşımla incelenmesi, gereken idari ve yasal tedbir önerilerinin belirlenmesi amacıyla 2/4/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergemizin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerin 2/4/2026 Perşembe günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN - Değerli milletvekilleri, birleşime on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati:15.51

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 16.06

BAŞKAN: Başkan Vekili Bekir BOZDAĞ

KÂTİP ÜYELER: Müzeyyen ŞEVKİN (Adana), İbrahim YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar)

-----0-----

BAŞKAN - Değerli milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 77'nci Birleşiminin İkinci Oturumunu açıyorum.

YENİ YOL Partisi grup önerisinin gerekçesini açıklamak üzere İstanbul Milletvekili Elif Esen'i kürsüye davet ediyorum.

Sayın Esen, buyurun. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA ELİF ESEN (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, ekranları başından yüce Meclisi izleyen kıymetli vatandaşlarımız; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Meslek, mesleki eğitim merkezleri, liseleri; doğru kurgulandığında çocuklara eğitimin yanı sıra beceri kazandıran, onları üretime hazırlayan, hayata bağını güçlendiren ve bunun yanı sıra da aslında ülke kalkınmasına katkı sağlayacak, çocuklarımıza, gençlerimize bir gelecek sunacak çok önemli birimler ancak biz MESEM'lerle ilgili yani mesleki eğitim sistemleriyle ilgili, liseleriyle ilgili haberleri ne yazık ki medyaya yansıyan olumsuz haberlerle duyuruyoruz; yaralanan, işkenceye maruz kalan hatta hayatını kaybeden çocuklar. Bu, böyle olmamalı. MESEM'lerin asıl amacı, çocuğun erken yaşta donanım kazanması, meslek edinmesi ve dolayısıyla da geleceğe hazırlıklı olmasının yanı sıra çocuğun, gencin suça ve hayattan savrulmasına karşı bir tutunma zemini bulması anlamına gelmeli. Son on yıl içinde Türkiye'de 14-18 yaş grubundaki çocukların yaralanmaları ve suçlara maruz kalmaları hakkındaki görüşleri sorulduğunda, vatandaşlarımızın yüzde 87'si bu suç oranlarının arttığına hatta çok arttığına dair görüşler bildiriyorlar. "Çocukların suç çetelerine katılmasında en etkili olduğunu düşündüğünüz üç nedeni sayar mısınız?" denildiğinde yüzde 63 cezasızlık, denetimsizlik algısı, yüzde 53 suç ve suçlunun özendirilmesi, yüzde 30 eğitimin kalitesinin düşmesi, yüzde 34 hızlı zenginleşme isteği... Bakın, bu çok önemli, hızlı zenginleşme isteği -ne iş olursa yaparım- geleceğe dair umutsuzluk beslemesi çocukların, güce ve statüye erişme istekleri, yoksulluk, bölünmüş aileler ve ailevi sorunlar; hepsi boşta olan, gelecek umudu zayıf olan çocuklar için hayati riskler barındırıyor ve işte MESEM'lerin bu hayati risklere karşı hayati önemi de tam da burada başlıyor. Aslında MESEM'ler bu çocuklar ve aileleri için hayata tutunacakları, bu çocukların hayata kazandırılacakları çok önemli birimler ve ben, çok önemli eğitimler alındığına, çok önemli işler yapıldığına, bu çocukların geleceğe kazandırılmasında da çok çok önemli yerleri olduğuna inanıyorum. Ama bir gerçeği açıkça ifade etmek zorundayız, çocukları suça sürüklememek için eğitim çatısı altında çocukları sömürü suçunun da hedefi hâline getirmemeliyiz. Bu alanda çocuklarla ilgili sorumlu iki bakanlık var; biri elbette Millî Eğitim Bakanlığı, diğeri de bu çocukların mesleki eğitim liselerinin dışında eğitim aldıkları, hatta okuldan daha fazla zaman geçirdikleri -dört gün olarak belirleniyor ama bazen bu beş, altı günü de bulabiliyor- iş yerleri. Özellikle yoksul aileler ve suça karışma riski olan çocuklar için bu bizlerin boynumuzun borcu. Bu sistem acilen kök sorun ve ihtiyaçlarıyla masaya yatırılmalı ve iki bakanlığın yetki ve sorumluluk alanları belirlenerek izleme, denetleme yetkisi de verilerek bu çocukların güven içinde eğitimlerini sürdürebilecekleri bir mesleki eğitim merkezi alanları hazırlanmalı.

Çok fazla sorun var, ben zaten burada bu sorunları dile getirmekle sorumlu değilim, araştırma önergesini onun için istiyoruz ama en önemlisi izlenme ve denetlenme. Bu çocuklar eğitim aldıkları bir günün dışında, dışarıda denetimsiz bir şekilde bırakılmalılar ve mutlaka bu sistem çok iyi izlenmeli.

Son olarak -çok kısa süremiz var- belki şunu söylemek zorundayım: MESEM önemli, asla topyekûn karşı çıkmıyoruz ama çocukları sömürünün parçası yapan bu düzene de "eyvallah" diyemeyiz. Acilen ama acilen güncellenmeli, düzeltilmeli, denetim ve destek mekanizmaları artırılmalıdır. Üretimi artırmak hayati olabilir ama bedeli çocuğun canı, onuru ve geleceği olamaz.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL, CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Esen, teşekkür ediyorum.

Öneri üzerinde ilk söz, İYİ Parti Grubu adına Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'na aittir.

Sayın Türkoğlu, buyurun. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Sayın Başkan, muhterem milletvekilleri; bu ülkede "millî savunma" denilince akan sular durur, hepimiz bu konuda kenetlenir ve Türk vatanının üzerine titreriz ancak Millî Savunma Bakanlığının NATO'nun ülkemizde kolordu ve deniz üssü kuracağını açıklaması Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nı doğrudan ihlal etmektir. Anayasa madde 92 der ki: "Türk Silahlı Kuvvetlerinin yabancı ülkelere gönderilmesine veya yabancı silahlı kuvvetlerin Türkiye'de bulunmasına izin verme yetkisi Türkiye Büyük Millet Meclisindir." Bu, Türk milletinin egemenlik haklarının ihlalidir. Bu ülkenin topraklarında, bu ülkenin boğazlarında bu milletin iradesi yok sayılarak yeni askerî yapılanmalar planlanamaz. Devre dışı bırakılan Türkiye Büyük Millet Meclisini gereğini yapmaya davet ediyorum.

Muhterem milletvekilleri, YENİ YOL Grubunun MESEM önergesini tam anlamıyla destekliyoruz. Bakınız, kâğıt üzerinde çok güzel şeyler yazmakla birlikte saha tamamen farklıdır. 2024 yılında denetlenen 94 bin iş yerinin 9 bine yakınının sözleşmeleri iş sağlığı ve güvenliğine uymadığı için feshedilmiştir. Her 10 işletmenin 1'i çocuklarımız için sağlıklı ve güvenli değildir. Bugün MESEM kapsamında 14-15 yaşındaki çocuklarımız sanayiye gönderiliyor ama bu çocuklar neyle karşılaşılıyor biliyor musunuz; koruyucu ekipmanı olmayan atölyeler, usta öğretici yerine sadece iş çıkarma derdinde olan işletmeler, belirsiz çalışma saatleri, düşük hatta ödenmeyen ücretler ve en acısı "eğitim" adı altında ucuz iş gücü. Sahadan gelen veriler gösteriyor ki bazı öğrenciler kırk-kırk beş saate varan süreler çalıştırılıyor. Bu, artık eğitim değil, açıkça çocuk işçiliği ve sömürüdür.

Hasılı, çocukların emeğinin sömürülmesine seyirci kalamaz Türkiye Büyük Millet Meclisi. O nedenle, mesleki eğitim merkezlerinin tüm boyutlarıyla araştırılması, eksiklerinin ortaya konulması ve kalıcı çözümler üretilmesi için Meclis araştırması önergesini destekliyor, heyeti saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Türkoğlu, teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi, Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili Kezban Konukçu'ya ait.

Sayın Konukçu, buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA KEZBAN KONUKÇU (İstanbul) - Sevgili arkadaşlar, önergeye konu olan MESEM'ler nereden çıkmış, ona bakmamız gerekiyor. Emek yoğun sektörlerdeki patronlar kâr oranları düştükçe gelip iktidara ağılıyorlar, iktidar da çözümü her zaman emekçiye, emekçinin çocuklarını ve kadınları sömürmekte buluyor; MESEM de böyle bir proje. Zorla işçileştirilen çocuklar burada ölümüne çalıştırılıyor.

Asgari ücretin 28 bin lira olduğu bir ortamda geçinebilmek için insanlar bir evin içinde çoluk çocuk, genç, yaşlı, emekli kim varsa çalışmak zorunda kalıyorlar. Çocuklar bu MESEM'lerde 6 bin liraya, 9 bin liraya on dört-on beş saate varana kadar çalışmak zorunda kalıyorlar. Peki, bu çocukların, çalışan, zorla işçileştirilen çocukların maaşları, ücretleri nereden ödeniyor? İşsizlik Fonu'ndan ödeniyor, yine işçiden toplanan İşsizlik Fonu'ndan ödeniyor. Halkın vergileriyle öğrencilere 1 öğün vermeyen bu iktidar, yine işçiden toplanan İşsizlik Fonu'nu patronlara peşkeş çekmekte bir sakınca görmüyor.

MESEM'lerde çalıştırılan çocuklara kulak verelim. Bunlardan biri CNK'de makine bölümünde çalışan bir çocuk "Ailemin ekonomik durumu nedeniyle çalışmak zorundayım." demiş. Fiat Banoto yetkili servisinde çalışan bir diğer çocuk "Maaşım yaklaşık

6.600 lira." ve "İş yerinde mobbinge ve baskıya maruz kalıyorum." demiş ve böyle yerlerde, MESEM'lerde çalışan çocukların işkenceyle katledildiği haberlerini de unutmayalım lütfen.

Patronların kârı için MESEM'lerde çalışmak zorunda bırakılan öğrenciler, yaşanan iş kazalarında yaralanmakta, hatta iş cinayetleriyle hayatlarını kaybetmekte. Son açıklanan rakamlara göre MESEM'lerde 17 çocuk hayatını kaybetti ve 2025 yılında iş yerlerinde 94 çocuk katledildi. Çocuklar kimi zaman işkence edilerek katlediliyor ancak patronlar cezasızlıkla ödüllendiriliyor. Bunlardan biri maalesef Erol Can Yavuz isminde 15 yaşındaki bir çocuk işçi. Staj gördüğü atölyede üzerine blok düşüyor, bu şekilde hayatını kaybediyor. Patron asli kusurlu bulunuyor ama cezasız bırakılıyor. İki yıl dört ay hapis cezası alıyor, bu indiriliyor, indiriliyor, hüküm geriye bırakılıyor derken hiç hapis yatmadan bu patron, bu çocuğu katleden bu patron dışarıya çıkabiliyor, elini kolunu sallayarak bu düzende gezebiliyor. MESEM'lerde katledilen her çocuktan iktidar sorumludur, Yusuf Tekin derhâl istifa etmelidir. MESEM'ler derhâl kapatılmalı ve katledilen çocukların hesabı sorulmalıdır.

Önergeyi veren partiye bir eleştirimiz var, MESEM'lerin düzeltilmesinden bahsediliyor; hayır, MESEM'ler kaldırılmalı, MESEM'ler bu ucuz sömürünün yerleridir. Kesinlikle çocuklar burada meslek edinmiyorlar, ölümüne çalıştırılıyorlar, ölümüne sömürülüyorlar; kesinlikle MESEM'ler derhâl kaldırılmalıdır. (DEM PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Konukçu, teşekkür ediyorum.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Kocaeli Milletvekili Harun Özgür Yıldızlı.

Sayın Yıldızlı, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA HARUN ÖZGÜR YILDIZLI (Kocaeli) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

MESEM'ler denilince aklıma ne geliyor diye konuşmaya başlamadan önce düşüneyim dedim, vallahi Kocaeli'deki 500 milyon liralık vurgun geliyor aklıma, yandaşa peşkeş çekilen paralar geliyor, çocuk ölümleri geliyor. Yani "MESEM" deyince akla kısacası adaletsizlik geliyor. "Ara eleman yetiştireceğiz." derken gencecik çocuklarımızın gereksizce vefatı aklımıza geliyor. Evet, biz Cumhuriyet Halk Partisi olarak neden MESEM'lere karşıyız? Öncelikle, çocukların eğitim ve sağlık hakkının korunduğu devlet kurumu çatısı altında bulunması gereken okulların dışında yaşlarına ve gelişimlerine uygun olmayan ağır işlerde çalıştırılmasına karşıyız. Çocukların yaralanma ve ölüme karşı korumasız, denetimi yapılmayan alanlarda sermayenin eline bırakılmasına karşıyız. Devletin kamu kaynaklarını çocukların eğitime, beslenmesine ve güvenliğine harcamak yerine patronlara harcamasına karşıyız. Ölen çocuklarımızın ölüm sebepleri de gösteriyor ki çocuklarımız beş günlük okul süresinin dört günü değil, hafta sonu ve okul saatleri dışında da kontrolsüzce, uzun saatler ve ağır işlerde çalıştırılıyor. Çocuklarımız devlet desteğiyle ucuz işçi olarak asgari ücretin üçte 1'ine çalıştırılıyor ve ekonomik olarak sömürülüyor. Mesleki eğitim okulda olmalıdır. Okullar mesleki eğitim alanına göre özelleştirilmeli ve donatılmalıdır. Çocuklarımız okullarında işi ustalardan, öğretmenlerinden öğrenmelidir; patronların elinde iş öğrenen değil iş yaptırılan kişiler olmamalıdır. MESEM'lerin yandaşlara kaynak sağlamaktan başka bir amacı yoktur. Bunu açılan dava ve medyaya yansıyan haberlerden görüyoruz.

Son olarak, MESEM'leri, patronların ara eleman talebine istinaden lise eğitiminden bir alt kademeye, ortaokula düşürmek istiyorlar. 15 yaş altındaki çocuklarımızı ilgilendiren bu durum, çocuk işçiliğinin devlet eliyle yaygınlaştırılmasını, eğitimin çocukların ihtiyaç ve geleceğine göre değil sermayenin isteğine göre şekillendirilmesini öngörüyor.

Bakın, adaletsizlik dedik, çıkan dava sonuçlarına da bakalım: Alperen Enes Ural...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HARUN ÖZGÜR YILDIZLI (Devamla) - İş yeri sahibine iki yıl sekiz ay hapis cezası, 36 bin lira... (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Yıldızlı, teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi, Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Sivas Milletvekili Rukiye Toy'a ait.

Sayın Toy, buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA RUKIYE TOY (Sivas) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yüce heyetinizi ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Teknoloji ve dijitalleşme alanında meydana gelen baş döndürücü gelişmelerle küresel rekabet acımasız bir hâl almış, yaşadığımız coğrafya, sınırlı, klasik egemenlik anlayışıyla cevap veremez hâle gelmiştir. Bu durum, ulaştırmadan sağlığa, tarımdan üretime, ekonomiden eğitime hemen her alanda mesleki ve teknik eğitimin önemini ve yetişmiş insan gücüne olan ihtiyacı artırmıştır. Bu anlamda mesleki ve teknik eğitim sürdürülebilir kalkınmanın en önemli unsurudur. Millî Eğitim Bakanlığımızın sektörle iş birlikleri, beceri temelli yaklaşımı ve artan erişim imkânlarıyla mesleki ve teknik eğitimi daha da güçlendirecek yatırım ve uygulamaları artarak devam etmektedir. 28 Şubat hezayanlarıyla baltalanan mesleki ve teknik eğitimin hak ettiği yere gelmesi için son yirmi üç yılda birçok yenilik hayata geçirilmiştir. Bu gelişmelerden biri de 1971'den bu yana mesleki ve teknik eğitim program türü olarak sürdürülmekte olan MESEM'lerin 2016 yılından itibaren örgün eğitim sistemine dâhil edilmesidir. Gelineen noktada mesleki eğitimin payı Almanya'da yüzde 47, İsviçre'de yüzde 61, Polonya'da yüzde 53 iken Avrupa Birliği ortalaması yüzde 51, OECD ortalaması ise yüzde 44'tür, bu oran ülkemizde yüzde 40'ın üzerindedir.

Değerli arkadaşlar, iş güvenliği yalnızca bir önlem değil anayasal bir yükümlülüktür. Bu nedenle, okullardaki atölye, laboratuvar ve işletmelerde beceri eğitiminden staja kadar tüm eğitim süreçleri güvenli olmak zorundadır. Bakanlık olarak bu doğrultuda gerekli tedbirler en üst düzeyde alınmaktadır. 2024 yılında yayınlanan Mesleki Eğitimde İş Sağlığı ve Güvenliği konulu genelgeyle, beceri eğitimi yapılan 253.940 işletmede yapılan incelemeler sonucunda 23.252 işletmenin beceri için, eğitim için uygun olmadığı belirlenmiş ve bu işletmelerle yapılan sözleşmeler sonlandırılmıştır, 230.688 işletmenin ise beceri eğitimi yapılabilmesi için uygun olduğu tespit edilmiştir.

MESEM'lere yönelik en önemli amacımız dünya standartlarına uygun, güvenli okul, güvenli atölye, güvenli işletme zincirini tamamen kurmak ve öğrencilerimizi iş güvenliği kültürünü benimsemiş bireyler olarak yetiştirmektir. Özellikle belirtmeliyim ki bu kapsamda Bakanlık olarak görülen her düzenleme ivedilikle hayata geçirilmektedir.

Sözlerime son verirken Sayın Bakanımıza ve çalışma arkadaşlarına teşekkür ediyorum, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Toy, teşekkür ediyorum.

Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Öneri kabul edilmemiştir.

Şimdi, diğer...

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Edildi.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Bir saysanız Sayın Başkanım...

KEZBAN KONUKÇU (İstanbul) - Kabul edilmiştir, kabul edilmiştir. Bir dakika Başkan...

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Özür dilerim Sayın Başkanım. Siz, tecrübeli bir siyasetçisiniz, siz uzun yıllardır Parlamentodasınız, bakanlık yaptınız, şu anda da Türkiye Büyük Millet Meclisini yönetiyorsunuz. Sayalım, eğer...

BAŞKAN - Sayın Başkan, izin verir misiniz...

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Saymadan onu söylediniz.

BAŞKAN - İzin verir misiniz...

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Buyurun.

BAŞKAN - Şimdi, biz, burada bir mutabakat sağladık.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Ama bu mutabakatın oylamalarla alakası olamaz ki!

KEZBAN KONUKÇU (İstanbul) - Oylamayla ilgili mutabakat olmaz, dün de yaptınız aynı şeyi.

YAVUZ AYDIN (Trabzon) - Oylamayla ne alakası var!

BAŞKAN - Efendim, biz sizinle de sağladık, herkesle mutabık kaldık.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Ama olmaz, olmaz efendim...

BAŞKAN - Yani sözümüzde durmak hepimiz için en... Efendim, ben kendiliğimden burada size rağmen bir icraat yapmıyorum.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - E, grup önerilerinde niye oylama yapılıyor? O zaman oylamayı da kaldıralım.

BAŞKAN - Sayın Başkanım, bakın, efendim, biz sizinle de sağladık, Sayın Bülent Bey sizinle de konuştu.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Hayır, hayır efendim...

BAŞKAN - Efendim, söylediler arkadaşlar, istirham ediyorum.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Hayır, bakın, bu mantık akli değil.

BAŞKAN - Sayın Başkanım...

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Buranın çalışmasıyla ilgilidir mutabakat. Nedir? Yoklama istemeyeceğiz, karar yeter sayısı istemeyeceğiz diye karar verilmiştir ama grup önerisinin oylamasını takdire sunmak doğru değil efendim.

BAŞKAN - Efendim, Sayın Başkanım, bakın, uzlaşmamızda karar yeter sayısı ve yoklama talebi olmayacağı konusunda mutabık kaldık, istirham ediyorum.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Mutabık kalmak doğru değil. Bu aynı zamanda bizim müdahalelerimize de ipotek koymaktır; doğru bir şey değil.

BAŞKAN - Ya, Sayın Başkanım, ben kalmadım, beraber kaldık.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Kim mutabık kaldıysa doğru değil. O nedenle ben bu kararı alan milletvekillerine de havale ediyorum.

BAŞKAN - Siz de kaldınız Sayın Başkanım. Yani Sayın Bülent Kaya'yı arayın, ona da söyleyin.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Doğru değil efendim.

BAŞKAN - Efendim, o zaman sözümüzü vermeyelim. Hem orada söz verip hem de burada başka konuşmak bizi üzer, yapmayın.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Sayın Başkanım, özür dilerim...

YAVUZ AYDIN (Trabzon) - Mutabakat kanunlarla ilgili.

BAŞKAN - Efendim, biz konuştuk, siz yoktunuz. Kimlerle ne konuda mutabık kaldık, biliyoruz; istirham ediyorum değerli milletvekilleri.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Bu grup önerileri niye veriliyor, neden veriliyor?

BAŞKAN - Sayın Başkan, bu konuyu tartışmayalım, istirham ediyorum.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Hayır, tartışma değil, kayıtlara geçmesi adına söylüyorum.

BAŞKAN - Efendim, gerek yok. Sayın Başkanım, anlaşıldı, meramınız kayda geçti, benimki de kayda geçti.

Teşekkür ediyorum.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Ben teşekkür ederim.

BAŞKAN - Şimdi, Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

Öneriyi okutuyorum:

3.- DEM PARTİ Grubunun, Mardin Milletvekili Beritan Güneş Altın ve arkadaşları tarafından, çocukların maruz kaldığı çok boyutlu risklerin ve alınacak önlemlerin araştırılması amacıyla 2/4/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 2 Nisan 2026 Perşembe günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

2/4/2026

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 2/4/2026 Perşembe günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Öneri:

2 Nisan 2026 tarihinde Mardin Milletvekili Beritan Güneş Altın ve arkadaşları tarafından (17259 grup numaralı) çocukların maruz kaldığı çok boyutlu risklerin ve alınacak önlemlerin araştırılması amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisine verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 2/4/2026 Perşembe günkü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN - Önerinin gerekçesini açıklamak üzere Mardin Milletvekili Beritan Güneş Altın'a söz veriyorum.

Sayın Güneş Altın, buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, bizleri ekranlardan izleyen halklarımız, cezaevlerindeki yoldaşlarımız; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Çok kısa bir süre önce, görüşmeleri devam eden Sağlık, Aile ve Sosyal İşler Komisyonundan geldim, dün de Suça Sürüklenen Çocuklar Komisyonundaydım. Gündem çocuk olunca maalesef bizler komisyon komisyon gezmek durumunda kalıyoruz çünkü çocukları ve çocuk politikasını bütünsel olarak ele alacak bir bakanlıktan, bir ihtisas komisyonundan uzak, çocukların faydasına politikalar üretmek için uğraşıyoruz. Peki, bugün konuşulan, Aile Komisyonunda konuşulan torba yasada çocuklara ilişkin ne var, kadınlara ilişkin ne var, hep birlikte biraz bakalım. Yasada sekiz haftalık doğum izni on altı haftaya yükseltiyor, aynı zamanda memur babalara da beş gün olarak verilen babalık izni on güne çıkarılıyor. Doğum izninin ilk bakışta sekiz haftadan on altı haftaya çıkarılmasını elbette destekliyoruz fakat bunun dünya standartlarının henüz çok gerisinde kaldığını belirterek ve babalık izni olarak verilen on günün de gerekçede ifade edildiği gibi ebeveynlik sorunlarına ortak olmaktan çok uzak olduğunu belirterek. Ayrıca, meseleye en baştan kavramsal bir tartışma yaparak da başlamak istiyoruz çünkü biz meseleye analık izni olarak yaklaşırsak bütün bakım yükümlülüğünü de kadına yükleriz. Dolayısıyla, burada eş ebeveynlik olarak bahsettiğimiz çocuğun sorumluluğunu ebeveynlerin ortak almasının da önünü kapatmış oluruz. Bu vesileyle söylemek isteriz ki ebeveynlik sadece doğum sonrasında verilecek olan bir izinle değil, nasıl ki ebeveynlik hayat boyu devam ediyorsa var olacak politikalar da ebeveynliği hayat boyu destekleyecek şekilde düzenlenmelidir. Mesela ücretsiz, erişilebilir, ana dilinde kreşlerle ebeveynlik desteklenmeli. Özel sektörde çalışan kadınların bu yasa dolayısıyla ayırımı ve cinsiyetçi gerekçelerle istihdam dışı bırakılmasının önüne geçmek için gerekli mekanizmalar inşa edilmeli. Çalışma Bakanlığının sigorta, maaş kaybı gibi konularda kadınların hak kaybı yaşanmaması için hemen çalışma başlatması gerekmektedir. Aynı zamanda, ebeveynlik izni talep ve ihtiyaç dâhilinde, yirmi dört ayın babaların da kullanabileceği şekilde esnetilmesi eş ebeveynliğin gereğidir. Ebeveynler için esnek mesai olanakları geliştirilmelidir çünkü Suça Sürüklenen Çocuklar Komisyonunda da gördüğümüz gibi, suça sürüklenen saatler var, suç saatleri var ve bu saatler çocukların okuldan çıktığı fakat ebeveynlerin işte olduğu saatlere denk geliyor. Eğer çocuklar için, ebeveynler için ve suçu önlemek için bir şey yapmak gerekiyorsa o da ebeveynlere esnek mesaiyle çocuklarının yanında olabilecekleri saatleri arttırmaktır. Bu vesileyle dünyanın en uzun mesai saatlerine sahip olduğumuzu da bir kez daha ifade edelim.

Yasa teklifinde düzenlenen başka önemli bir mesele daha var, o da dijital yasaklar. Ne yazık ki Çocuk Hakları Alt Komisyonundan Aile Bakanlığına, Adalet ve Ulaştırma Bakanlıklarından herkesin çocuk koruma ambalajına soktuğu ve sonunda Parlamente'ye yansıyan bir yasaklama çabasıyla karşı karşıyayız. "Çocuklara 15 yaş altı sosyal medya yasağı" deniliyor ancak asıl niyetin toplumu tümünden dijital itaat rejimine tabi tutmak olduğu çok açık. "Çocukları korumalıyız." diyorsunuz ama nedense çocukları evlere hapseden... Yoksulluğu, zaten az olan ama kalanı da yok edilen çocuk dostu alanları, güvencesiz ve esnek mesai yüzünden çocuklarına vakit ayıramayan ebeveynleri konuşmamakta ısrar ediyorsunuz. Dijital bağımlılığın en temel sebeplerinden birinin bu sistemin kendisi olduğunu görmüyorsunuz. Yoksulluğun bu kadar derinleştiği, doğal yaşam alanlarının tahrip edildiği, çocukların dört duvar arasına sıkıştırıldığı bir gerçekle çocukları ekranlara mahkûm eden sizlersiniz ve bunun faturasını yasakçı politikalarınızla yine çocuklara kesmek istiyorsunuz. Soruyorum: Çocukların ücretsiz gidebildiği tiyatrolar var mı, müzeler var mı, sinemalar var mı? Çocuk merkezleri ne kadar yaygın? Aileler ve çocuklar maddi ve manevi şekilde desteklenmiyorken yasaklarla çözüm arıyorsunuz ama bulamazsınız. Yasakları sadece dijital mecralarda değil sokaklarda, meydanlarda da yapıyorsunuz. Sadece Rojava protestolarında ve "Nevroz" alanlarında oldukları için çocukları gözaltına alıyorsunuz, işkenceyle, ailelerinden uzak cezaevlerine götürüyorsunuz. Tutukladığınız çocukları ne zaman serbest bırakacaksınız? Yasakçı politikalarınızdan reelde ve dijital mecralarda ne zaman vazgeçeceksiniz? Sosyal ağ yasağı gibi sansür mekanizmalarıyla olmaz.

Sağlanması gereken şey çocukların ifade özgürlüğüdür diyorum, hepinizi saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Güneş Altın, teşekkür ediyorum.

Öneri üzerinde ilk söz, YENİ YOL Partisi Grubu adına Gaziantep Milletvekili Ertuğrul Kaya'ya ait.

Sayın Kaya, buyurun. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA ERTUĞRUL KAYA (Gaziantep) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, ekranları başında bizleri izleyen kıymetli vatandaşlarımız; sizleri saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, insanlığı bugün bekleyen en önemli tehlike, aile kavramının örselenmesi ve insani değerlerden maalesef hızla uzaklaşılmasıdır. Bugün tüm insanlık için niçin yaratıldığı, bu dünyada niçin var olduğu, maksadının ne olduğu, ne yapmakla mesul olduğu konusunu çerçeveleyen, âdeta bunları dahi düşünmekten alıkoyan, tırnak içinde "modern dünya" diye tabir edilen bir hezeyanın içerisine tüm insanlık mahkûm edilmiştir, maalesef çocuklarımız da bu hezeyanın ilk kurbanları olmuştur. Farklı coğrafyalarda, farklı medeniyetlerde "etik" olarak adlandırılan, bizim medeniyetimizde ise "ahlak" olarak nitelendirdiğimiz, insanlığın kutup yıldızı olarak tanımlayabileceğimiz "ahlak" kavramının tüm insanlığı kuşatacak temel referans olarak esas alınması gerektiğini; çocuklarımızın ahlaki gelişiminin güçlendirilmesinin bu noktada üzerinde önemle durmamız gereken, bu meseleyi ciddiyetle ele almamız gereken bir kavram olduğunu bir kez daha hatırlatmak istiyorum. Frederick Douglass'ın da ifade ettiği gibi, sağlam çocuklar

yetiştirmek arızalı bireyleri, arızalı insanları düzeltmekten daha kolaydır. Evet, sağlam çocuklar yetiştirmemiz gerekiyor. Bunun için devletin temel vazifesi ise düzenleyici işlemler yapmak, denetleme yapmak ve bunu da hükümetler eliyle icra etmektir. Lakin bu konuyla ilgili ailenin, ebeveynlerin, anne ve babaların bu konudaki... Çocuğun kişisel gelişiminin geliştirilmesi, ahlak mefhumunun güçlendirilmesi noktasında aileye büyük bir önem düşmektedir, büyük bir görev düşmektedir.

Değerli arkadaşlar, eskiden, benim çocukluğumda televizyon kavramı üzerine bu kavramlar, bu tartışmalar yürütölüyordu, bugün internet üzerine bu kavramları konuşuyoruz. Belki yüzyıl sonra bugün tahayyöl dahi edemeyeceğimiz farklı bir teknoloji üzerine aynı kavramlar konuşulacak, vasıtalar değişecek ama sorunun kaynağı asla değişmeyecektir. İnsan olmanın gerekliliği hakikate gözünü kapatmamak, varoluş değerlerini asla unutmayan bir insanlık. Tüm insanlık maalesef böyle bir hezeyanın içerisinde savrulup gidiyor. Dolayısıyla, her meseleye bir bakanlık ihdas etme fikri de zannımca çok makul bir durum değil. Devlet eliyle bu meselelerin... Devlet küçük bir yapı içerisinde çok etkin bir fonksiyonu ifa etmeli, geriye kalan her şey ise bizlere, 86 milyona, 6,5 milyar insanlığa ait olan bir görev olarak düşmektedir. Ahlak diyoruz, ahlak diyoruz, ahlak diyoruz. Önce iyi insan olmak; iyi insan olduğunuz zaman iyi yönetici olursunuz, iyi öğretmen olursunuz.

Tüm bu meselelerin çözümü ahlaktır diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Kaya, teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi, İYİ Parti Grubu adına Edirne Milletvekili Mehmet Akalın'a ait.

Sayın Akalın, buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA MEHMET AKALIN (Edirne) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu önergeyle çocuklarımızın nasıl bir riskle karşı karşıya olduğunu ve Türk milletinin geleceğinin hangi yönde şekilleneceğini konuşuyoruz çünkü elimizdeki veriler açık ve sarsıcıdır. Araştırmalar Türkiye'de çocukların günlük ekran süresinin ortalama iki üç saat olduğunu, bu sürenin ergenlik döneminde dört beş saate, bazı durumlarda ise dokuz saate kadar çıkabildiğini göstermektedir. Oysa Avrupa ölkelerinde gençlerin günlük ekran süresi ortalama üç saat seviyesindedir. OECD ve Avrupa merkezli araştırmalar dijital kullanımın arttığını gösterse de Türkiye'deki kullanım süresinin bu ortalamaların üzerine çıktığı ortaya koymaktadır. Ayrıca, Dünya Sağlık Örgütü çocuk ve gençler için günlük ekran süresinin iki saat civarında tutulmasını önermektedir. Yani gençlerimiz olması gerekenin 2 hatta 4 katı kadar dijital dünyada yaşamaktadırlar.

Dijital dünya büyüdükçe çocuklarımızın gerçek dünyayla kurduğu bağ zayıflamaktadır. Uzun süre ekran başında kalan çocuklar yalnızlaşmakta, yüz yüze iletişim becerileri zayıflamakta ve en önemlisi, aileleriyle geçirdikleri nitelikli zaman giderek azalmaktadır. Aynı evin içinde yaşayan bireyler birbirinden uzaklaşmakta, çocuklar aile içinde değil dijital ortamda aidiyet aramaya başlamaktadır. Dijital medya üzerinden yapılan kolay para, lüks yaşam, güç gibi vaatler yalnızlaşan ve aidiyet arayan gençler için bir tuzağa dönüşmektedir. Dijital ortamda normalleşen bu içerikler suçu sıradanlaştırmakta ve ulaşılabilir göstermektedir.

Bizler bu çatı altında komisyonlar kuruyoruz, raporlar hazırlıyoruz ancak sahadaki gerçek değişmiyor; çocuklarımız ve gençlerimiz hâlâ bu karanlık ağların hedefi olmaya devam ediyor.

Bakın, burada sorun sadece dijital değil, sadece güvenlik de değil; sorun, çocuklarımıza ve gençlerimize sunduğumuz hayatın yetersizliğidir. Bu nedenle çözüm açıktır: Yasaklamak yerine güçlendirmek, kapatmak yerine alternatif sunmak, denetlemek ve zorlamak yerine bilinçli kontrol etmek.

Çünkü unutmayalım, çocuklarımızı ve gençlerimizi korumak Türk milletinin geleceğini korumaktır diyor, yüce Meclisi ve aziz Türk milletini saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Akalın, teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına İzmir Milletvekili Ahmet Tuncay Özkan'a ait.

Sayın Özkan, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) - Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Yukarıda Komisyonunda, Sağlık Komisyonunda birlikte bu mevzuu konuşuyoruz. Siz burada bir yasa beklentisi içindesiniz ama orada öyle bir yasa yok, Dijital Mecralarda görüşemedik, 4 maddeyle oraya geldi. Sanal kumar yok, çocukların pornografiden korunması yok, uyuşturucudan korunması yok, bunların hiçbirisi yok. Arkadaşlarımın tamamı iyi niyetli; birlikte çalıştık, konuştuk, görüştük, genişletmek istiyoruz ama daraltılmış 4 madde içerisinde bir görüşme yapıyoruz. Bu görüşmeden bize dair bir şey çıkarabilmek mümkün değil. Oysa ben sizin niyetinizi biliyorum, arkadaşlarımın niyetini de biliyorum; buradaki herkes aynı şekilde konuşuyor, herkes yarardan yana, herkes faydadan yana; o zaman niye yapamıyoruz? Meclis Başkanlığımıza... Komisyonlar kurulmuş, 2018'de ilk komisyonu kurmuşuz, Meclisteki ilk komisyon. 2018'den bu yana bütün komisyonlar... O kadar üzüldüm ki bu çalışmayı yapınca, demek ki biz de tarih olacağız. Buradaki emeklerimizin hepsi toprak olup gidecek, uçacak. Orada, Başkanlığa teslim edilen araştırma komisyonunda diyor ki: "Çocuk bir saat ekran karşısında kalmalıdır." Meclis komisyonu söylüyor, oy birliğiyle gelmiş, Başkanlıkta, "Dijital ortamda çocuk bir saat kalmalıdır." diyor. Hiçbir önemi yok. Bugüne kadar, 2018'den bu yana AK PARTİ iktidarı, AK PARTİ komisyonu, AK PARTİ komisyon başkanlığı her şey imzalanmış ama burada hiçbir bilgi yok. Peki, o zaman biz niye buradayız? Niye bu araştırma komisyonlarını kuruyoruz? Neden bu çalışmaları yapıyoruz? Neden buradaki yeterliliği sağlayamıyoruz? Çok iyi bir şey yapmaya çalışıyoruz. Allah hepinize güç kuvvet versin, hepimize güç kuvvet versin ama bunu tamamlayalım. Gelin sıkıştırmayalım, gelin açalım, günlerce konuşalım ama öyle bir yasa çıkaralım ki toplumun ihtiyaçlarını karşılasın. Buradan çıkacak hiçbir şeyin toplumdaki ihtiyaçı karşılaması mümkün değil. BTK'nin eline "Yasakla." diye yetki veriyoruz; tamam, verelim. Bir daha daralt, daralttığını bir daha daralt, o daraltmayı bir daha daralt; sonuç: Hiçbir şey yok.

Efendim, ben siyaset kurumunun iyi niyetine inanıyorum, arkadaşlarımın iyi niyetine inanıyorum, bu konudaki çabalarını takdir ediyorum ama yetersizliği de görüyorum. Yetersizlik, bir kere bu kurumun kendi yaptığı çalışmalara saygı göstermemesi, burada ürettiklerini değerlendirememesidir. O komisyonun başkanı Cumhuriyet Halk Partili değildi, oradan oy birliğiyle gelişen şeyleri bari burada değerlendirelim. Bunu şunun için söylüyorum, partilerin ayrımını yapmadan söylüyorum: Arkadaşlar, her birimizin emeği, her birimizin bu ölkeye katmak istediği değer böyle yok olup gidecekse burada oturmamızın bir anlamı yoktur. (CHP sıralarından alkışlar) Gelin burada oturmayalım, gelin komisyonlarda konuşalım, tartışalım, faydayı büyütelim, yararı büyütelim, zararı küçütelim.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Özkan, teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi, Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Ankara Milletvekili Zeynep Yıldız'a aittir.

Sayın Yıldız, buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA ZEYNEP YILDIZ (Ankara) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, ekranları başından bizleri takip eden necip milletimiz; öncelikle, dijital platformlarda çocuklarımızı korumaya ve aynı zamanda kadınların kariyerleri ve aileleri arasında, çocukları arasında bir tercih yapmaya zorlamaktan kadınları kurtaran, bu düzenleme için kıymetli bir çabayı ortaya koyan Bakanımız Mahinur Hanım'a, Grup Başkan Vekilimiz Leyla Şahin Usta'ya ve Alt Komisyon Başkanımız Radiye Vekilimize teşekkür ediyorum ve aileyi merkeze alan vizyonları dolayısıyla Cumhurbaşkanımıza tekrar şükranlarımı arz ediyorum.

Değerli milletvekilleri, elbette burada bulunuşumuzun bir sebebi var. Burada bulunuşumuzun sebebi, özü itibarıyla aslında milletimizin beklentilerini karşılamak ve milletimizin beklentilerini yasal bir zemine kavuşturup toplumsal düzeni korumak. Şunu unutmamamız lazım: Yasaların toplumsal beklentileri karşılamaması hâlinde kaos olur, kaos kuralızsızlık getirir ve kuralızsızlık da en temelde bireylerin haklarını kullanmasını engeller. Dolayısıyla, sizler çocuğu politik bir tahayyülden ibaret görebilirsiniz ancak sizin de öneri metninizde atıf yaptığınız üzere Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi 3'üncü maddesinde çocuğun üstün yararı kavramını ortaya koyar ve aynı sözleşmenin 19'uncu maddesi çocukların her türlü istismardan koruma yükümlülüğünü ortaya koyar.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Aynı sözleşme "Ana dilinde eğitimi de uygulayın." diyor, uygulayalım.

ZEYNEP YILDIZ (Devamla) - Dolayısıyla, burada neyi tartıştığımızı da bence ortaya koymamız lazım. Bizler çocuğu koruyan bir yasal düzenlemeye karşı bir öneriyi tartışıyoruz burada.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - İşinize gelince Çocuk Hakları Sözleşmesi var, işinize gelmeyince Çocuk Hakları Sözleşmesi yok. Ana dilinde eğitimi sağlayın o zaman, o da var o sözleşmede.

ZEYNEP YILDIZ (Devamla) - Şu an hâlihazırda dijital platformlarda küresel siyonist pedofil çetelerinin çocukları nasıl istismar ettiğini her birimiz takip ettik.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Engelle, engelle...

ZEYNEP YILDIZ (Devamla) - Dolayısıyla, bu yasal düzenlemenin ne kadar önemli ve kıymetli olduğunu tekraren müşahade ediyoruz.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Bunu düzenlemiyor bu yasa, bunu düzenlemiyor.

ZEYNEP YILDIZ (Devamla) - Benden önceki hatipler ifade etti, ekran süresi itibarıyla ne yazık ki başı çeken ülkelere biriyiz. Ben de buna bir ekleme yapayım: Sosyal ağ platformlarında ne yazık ki nüfusumuza oranla -ki nüfus sayısal bazda daha doğrusu- bizden çok daha fazla nüfusu olan ülkelere rağmen ilk 4'teyiz, ben bunun utancını taşıyorum ve çocuklarımızı bu akıl, beden ve zihin israfından korumamız gerektiğini düşünüyorum.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Bütçe ayır, bütçe. Yasaklayarak koruyamazsın, onu diyoruz.

ZEYNEP YILDIZ (Devamla) - Dolayısıyla, şimdi diyoruz ya "Dünyadaki örnekler neler?" Avustralya ve Fransa bu kısıtı getirdi, Birleşik Krallık yine getirdi.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Başka neler getirdi? Sosyal haklar neler?

ZEYNEP YILDIZ (Devamla) - Dolayısıyla, başkaları yaparken çocuğun üstün yararı, Türkiye olunca kaosu ve kuralızsızlığı savunmak. Bizler buna karşı çıkıyoruz ve şunu tekraren söylüyoruz: Aile bahsinde de biz aileyi bir erk çatışması alanı olarak görmüyoruz; kadının, erkeğin, çocuğun mutluluğunu temel alan, toplumun mutluluğunu temel alan bir yapı olarak görüyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Biraz bütçe ayırın.

ZEYNEP YILDIZ (Devamla) - Ve Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın dediği gibi, küresel ölçekte dayatılan sapkın akımlara karşı ailemizi korumak bizim en öncelikli vazifemizdir. Bu vazifemizi ifa etmeye devam edeceğiz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Yıldız, teşekkür ediyorum.

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - İngiltere yapınca neden...

ZEYNEP YILDIZ (Devamla) - Biz bu vazifemizi ifa etmeye devam edeceğiz.

BAŞKAN - Evet, öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Öneri kabul edilmemiştir.

Şimdi, Cumhuriyet Halk Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

Öneriyi okutuyorum:

4.- CHP Grubunun, Grup Başkan Vekili İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın tarafından, başta 15 Temmuz 2016 darbesi olmak üzere, Türkiye'nin tarihindeki tüm darbelerin hazırlanış, oluş ve sonuçları bakımından sorumluların araştırılması amacıyla 2/4/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 2 Nisan 2026 Perşembe günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

2/4/2026

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 2/4/2026 Perşembe günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Gökhan Günaydın
İstanbul

Öneri:

İstanbul Milletvekili Grup Başkan Vekili Gökhan Günaydın tarafından, başta 15 Temmuz 2016 darbesi olmak üzere, Türkiye'nin tarihindeki tüm darbelerin hazırlanış, oluş ve sonuçları bakımından sorumluların araştırılması amacıyla 2/4/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan (1800 sıra no.lu) Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 2/4/2026 Perşembe günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN - Önerinin gerekçesini açıklamak üzere Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'a söz veriyorum.

Sayın Bayraktutan, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA UĞUR BAYRAKTUTAN (Artvin) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlarım, "darbeler" denildiği zaman darbenin diyalektiği şudur, kuralı şudur: Darbe iktidara yapılır ama bizim ülkemiz garip olduğu için darbe muhalefete yapılıyor. (CHP sıralarından alkışlar) Buna ilişkin somut şeyleri anlatacağım.

15 Temmuz, sevgili Tekin Bingöl de burada, o gece beraberdik. Değerli arkadaşlarım, 15 Temmuz olduğu zaman bu Parlamente'ye gelen ilk 3 CHP milletvekilinden biriyim, ilk 3 kişi geldik. Türkiye Büyük Millet Meclisine geldiğimiz zaman karanlık bir Meclise geldik bu kapılardan içeri; hiç kimse yoktu, hiçbir milletvekili yoktu. Bunu belgeleyeyim diye Meclis Başkanına, o dönemin Meclis Başkanına bir soru sordum, dedim ki: "O akşam ilk gelenler kimlerdir?" Eğer siz olsaydınız dakika dakika yazarlardı: "Şu şunda geldi, şu şunda geldi, şu şunda geldi." Yazı bende, tespit edememişler Gökhan Başkanım.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Edemezler!

UĞUR BAYRAKTUTAN (Devamla) - O gece ilk gelenin kim olduğunu tespit edememişler. Hatta Sayın Şentop -kulakları çınlasın, çok severim- dedi ki: "Sizden önce gelen var, Salim Uslu." Salim Uslu'nun beyanı var -Necdet Ünüvar çok güzel bir kitap yazmış- bizden önce gelmiş ama olayın ne olduğunu bilmiyor, bu kapıdan gelmiş, öbür kapıdan havaalanına gitmiş.

Değerli arkadaşlarım, bir ölüm odasında Tekin Bingöl ile beraber Levent Gök, Aykut Erdoğan -şu anda içeride- Abdulhamit Gül -hakını verelim- Ahmet İyimaya -Allah nur içinde yatırsın- milletvekilleriyle hep beraber sabaha kadar ölümü bekledik değerli arkadaşlarım. Niye yaptık bu işleri biliyor musunuz? 12 Eylül 2010'da boğazlarımız yırtıldı "Yargıyı FETÖ'ye teslim ediyorsunuz." diye. Ne oldu? 2010'da "İmkânınız varsa ölümleri mezarından çıkartın." dediniz, kalktınız yargıyı bir sümüklüye teslim ettiniz değerli arkadaşlarım. (CHP sıralarından alkışlar) Lojistik desteğin altyapısını, bütün hepsini oluşturdunuz. Ne oldu? Bir gecede, bu darbe girişiminden sonra bir gecede 16 bin hâkim, savcının dörtte 1'ini bir gecede tardettiniz, attınız meslekten. Yargıtayı teslim ettiniz, Danıştayı teslim ettiniz, Emniyeti teslim ettiniz, kürsüde görev yapan hâkimleri FETÖ'ye teslim ettiniz değerli arkadaşlarım. Mustafa Kemal'in ordusu dediğimiz Türk Silahlı Kuvvetlerini teslim ettiniz FETÖ'ye. Türkiye Büyük Millet Meclisinin, bin yıl düşünsek değerli arkadaşlarım, bin yıl düşünsek şu Meclisin uçaklar tarafından bombalanacağı aklımıza gelmezdi. O gün burada Levent Gök, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına konuşma yaptı. Şimdiki Genel Başkanımız Divandaydı, milletvekillerimiz, MHP milletvekilleri, AK PARTİ milletvekilleri, hepsine teşekkür ediyoruz ama bu lojistik desteği sağladınız. Ondan sonra da dediniz ki: "Tanrı bizi affetsin." Ne kadar kolay, değil mi değerli arkadaşlarım? Türk Ceza Kanunu'nu inceledim, böyle bir yaptırım yok Gökhan Başkanım. (CHP sıralarından alkışlar)

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Yok, yok.

UĞUR BAYRAKTUTAN (Devamla) - Böyle bir yaptırım yok, böyle bir cezayla alakalı bunu dediğiniz zaman Türk Ceza Kanunu'nun ilgili maddelerini kurtarırsınız diye bir olay yok.

Başka bir şey daha yaptınız: Şimdi, biz, aslında bu "Araştırma komisyonu kabul edilsin." diye bir talepte de bulunmayacağız. "Niye?" dersiniz, arkadaşlar, darbe araştırma komisyonuna ilişkin bir rapor vardı, ne oldu arkadaşlar? Nereye gitti, kim çaldı, kim nereye gizledi, hangi dehlizde duruyor, hangi koridorlarda duruyor? (CHP sıralarından alkışlar)

O nedenle, Sayın Başkan, müsaade ederseniz "Bizim Meclis araştırması önergemizi kabul edin." diye bir oy istemiyoruz. Bak, klasik olarak hep böyle yapardık, bu sefer istemiyoruz. Zaten yapsanız da bir rapor yok ki ortada. Nereye gitti, kim yaptı bu işleri değerli arkadaşlarım? O ona attı, bu buna attı, sonunda bu işi kapattınız, dediniz ki: "Biz bu işin altından bu şekilde çıkarız."

Bakın, hem o dönemin Sayın Genel Başkanına hem Cumhuriyet Halk Partisinin kurumsal kimliğine ilişkin olarak dün grubunuzda açıklamaları gördük. Yahu, her şeyi dediniz. Ta, 1960'tan bu tarafa doğru gelenekler var, 12 Eylül 1980'de CHP'nin bu darbeden rant sağladığını söylediniz. Ya, gene ben Grup Başkan Vekilime soruyorum: Değerli Grup Başkan Vekilim, 12 Eylül 1980'de bu partinin Genel Başkanı Bülent Ecevit -Adalet ve Kalkınma Partisi mi geçiyordu aklından- kimin Genel Başkanıydı? Kimin Genel Başkanını içeri attılar? Hanımefendiyle beraber kimin Genel Başkanını Zincirbozan'a götürdüler, hangi partiyi kapattılar değerli arkadaşlarım, biz nasıl nemalandık bu işten? Dün Genel Başkanınız bunu ifade ediyor, ne diyeyim dedim ya! Biz sembolik olarak darbeye karşı gibi gözüküyormuşuz, grup toplantısında da bunu ifade etti. O gün haberi aldığımız zaman -gene Tekin Bingöl'ün kulaklarını çınlatıyorum- koşa koşa geldik buraya; sizin bekanızı savunmaya gelmedik, Mustafa Kemal'in "En büyük emanetim." dediği Meclisi savunmaya geldik o akşam. (CHP sıralarından alkışlar) O nedenle, hiç endişeniz olmasın.

Buradan açık açık ifade ediyorum: Değerli arkadaşlarım, Cumhuriyet Halk Partililerin her dönemde yol göstericisi olmuştur; bazen yol göstericimiz Bülent Ecevit olmuştur -hani demişti ya- bazen yol göstericimiz Deniz Baykal olmuştur, bazen yol göstericimiz İsmet İnönü olmuştur. Cumhuriyet Halk Partililerin her zaman yol göstericisi sarı saçlı, mavi gözlü dev adam olmuştur; Gazi Mustafa Kemal Atatürk olmuştur. (CHP sıralarından alkışlar)

Ama şunu asla unutmayın: Cumhuriyet Halk Partililerin tarihin hiçbir döneminde yol göstericisi Fetullah Gülen ve yandaşları olmamıştır diyor, yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Bayraktutan, teşekkür ediyorum.

CAHİT ÖZKAN (Denizli) - Ecevit'in partisi DSP, Cumhuriyet İttifakı'nda.

ALİYE TİMİSİ ERSEVER (Ankara) - Şaşırmış da ondan.

CAHİT ÖZKAN (Denizli) - Cumhuriyet İttifakı'nda DSP.

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - Doğu Perinçek de sizde.

CAHİT ÖZKAN (Denizli) - Ecevit'in partisi, zaten CHP'den istifa etmişti.

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - Rahmetli Ecevit'in partisi değil o. O sonradan sizin ortağınız oldu.

BAŞKAN - Şimdi, öneri üzerinde ilk söz, YENİ YOL Partisi Grubu adına Hatay Milletvekili Necmettin Çalışkan'a ait.

Sayın Çalışkan, buyurun. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA NECMETTİN ÇALIŞKAN (Hatay) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ülkemizin yakın tarihinin en karanlık günlerinden biri ne yazık ki 15 Temmuzdur. Hâlen 15 Temmuzun içeriğine dair milletimiz net bilgiye sahip değildir. Hele de AK PARTİ'nin âdeta kışkırtırcasına suçlandığı bir konuyu gündeme taşımalarını da anlamak mümkün değildir. Bugün, darbeye ilgili hususta en son konuşacak olan AK PARTİ'dir.

Ülkemiz darbeler ülkesidir, her darbeden sonra bir parti iktidara gelir; 12 Eylül'den sonra Anavatan, 28 Şubat'tan sonra ılımlı 1'inci AK PARTİ dönemi, 15 Temmuz'dan sonra da despot 2'nci AK PARTİ dönemi iktidara gelmiştir. (YENİ YOL, CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar) Ne yazık ki, bugün iktidar öyle bir tavır içerisinde ki 2016 darbe, bugün 2026, on yıl geçti, on yıl sonra hâlen FETÖ operasyonları yapılıyor kamudaki kilit noktalarda görev yapan bürokrata. Şimdi, şu soruyu sormak aziz milletimizin hakkıdır: On yıldan beri bu görevde olan insanların FETÖ'cü olduğunu bulamadıysanız devlet çökmüştür, gaflet içerisindeyiz. İkinci soru: On yıldır bunları tespit ettiniz, Gülen grubuna mensup olduklarını bildiğiniz hâlde sustunuz, sadece size operasyon lazım olduğu zaman gündeme getiriyorsanız o zaman da niyetinizden kuşku duyulur. Bir insanın ihanet içerisinde olması ile gaflet içerisinde olmasının icraatı, sonuca etkisi açısından hiçbir fark yoktur, tek sonuç niyet farkıdır. Ne yazık ki on yıl geçtiği hâlde hâlen bunu konuşuyoruz. Bugün net bir şekilde ortada ki 15 Temmuz'da sıradan devlet büyüklerinin açılış kurdelesini kestiği bankaya para yatıran memur görevden ihraç edildi ama kurdele kesenler devlet yönetiyor, bankanın yöneticisi şu anda SPK'yi yönetiyor. Yine, o gazetede yazan insanlar -şahıslar üzerine konuşmam ama- ülkenin emniyetini, istihbaratını yönetiyorsa burada kuşku duymak en tabii tavidir. Şimdi bir terör masası gündemde, kendini fesheden terör örgütü üyeleri hakkında af ama sohbete katılmış, size kanmış olan insanlara af gelmeyecek olursa bunu anlamak mümkün değil. Evet, bugün ülkemizde 400 bin KHK'li görevden ihraç edildi. Evet, askere gitti, komutanının talimatını yaptı, müebbet aldı; 13 yaşındaki çocuk askeriye teslim olmuş "darbeci" deniyor ve bugün göreve iade edilen hiç kimse ne yazık ki yok.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Devamla) - 15 Temmuz kutlama günü, bayram günü asla olamaz, 15 Temmuz tarihimizin kara lekeli bir gündür! (YENİ YOL, CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Çalışkan, teşekkür ediyorum.

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Devamla) - Onun için AK PARTİ'li arkadaşları kurtarmak açısından da eğer bu konuda temiz olduğunuzu düşünüyorsanız, demokratik bir yöntemle yapılacak oylamaya "evet" deyin, araştıralım, herkes rahatlasın. (YENİ YOL, CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Evet, diğer söz talebi, İYİ Parti Grubu adına Edirne Milletvekili Mehmet Akalın'a ait.

Sayın Akalın, buyurun. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA MEHMET AKALIN (Edirne) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye Cumhuriyeti'nin demokratik tarihi çoğu zaman olayların kendisinden çok sonuçları üzerinden tartışılmıştır. Şunu öncelikle belirtmek isterim ki Türkiye'de yapılan tüm darbeler ve darbe girişimleri herhangi bir siyasi partiyi değil, Türk demokrasisini, Türk milletinin ulusal ve kültürel yapısını, Türk ekonomisini yani Türk milletini hedef almıştır.

Diğer yandan, 27 Mayıs, 12 Mart, 12 Eylül, 28 Şubat ve 15 Temmuz darbe girişimi ortak bir soruna işaret eder: Devletin krizleri önceden öngörme ve kurumsal olarak öğrenme kapasitesi. 15 Temmuz 2016 darbe girişimi yalnızca bastırılmış bir tehdit değildir, aynı zamanda Türkiye'nin devlet güvenlik ve kriz yönetim sistemlerinin işleyişi açısından kritik bir sınav olmuştur. Bu amaçla kurulan Meclis araştırması komisyonu aylarca çalışmış olmasına rağmen kapsamlı raporunu sunamamıştır.

Buradan sormak istiyorum: 15 Temmuz darbe girişimi sonrasında oluşturulan bu komisyonun raporu nerededir? (İYİ Parti sıralarından alkışlar) Madem rapor açıklanmayacaktı bu komisyon neden kuruldu? Yoksa iktidar 15 Temmuz gecesinde bütün yönleriyle aydınlatılmasını istememekte midir? Bu eksiklik Türkiye'de kriz sonrası öğrenme ve hesap verebilirlik mekanizmalarının hâlâ sınırlı kaldığını göstermektedir. Daha temel mesele aslında şudur: Eğer devlet ve kriz yönetim sistemi yaşadığı en büyük krizlerden biri sonrasında dahi kendini şeffaf biçimde analiz edemiyorsa benzer risklerin tekrarını önleyecek kurumsal reflekslerini nasıl geliştirecektir? Bugün yaşadığımız sistem yani partili Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi yetki ve karar alma süreçlerini tek kişiye, merkeze yoğunlaştırmakta, Meclis denetimini ve çoğulcu analiz imkânlarını daraltmaktadır. Bu sistem yalnızca geçmiş krizden öğrenmeyi değil olası yeni krizleri öngörmeyi de zorlaştırmaktadır. Krizler bastırılabilir fakat sistem kendi zafiyetini şeffaf biçimde tespit edemiyorsa riskler birikmeye devam edecektir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET AKALIN (Devamla) - 15 Temmuz ve diğer darbelerle ilgili olarak odaklanılması gereken sadece olayları bastırmak değil devletin kriz yönetim mekanizmalarının, karar alma süreçlerinin ve denetim yapılarının şeffaf, denetlenebilir ve kamuoyuna açık bir şekilde ortaya konmasıdır diyor, aziz milletimizi ve Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Akalın, teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi, Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili Celal Fırat'a ait.

Sayın Fırat, buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA CELAL FIRAT (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye tarihi yalnızca tank ve tüfekte yapılan askerî müdahalelerden ibaret değildir. Bu tarih aynı zamanda halk iradesinin, demokratik siyasetin, muhalif kesimlerin sistematik olarak bastırıldığı bir rejim tarihidir.

Tarihte yaşanan 3 askerî darbenin yanı sıra 15 Temmuz 2016 darbe girişimi de farklı biçimlerde de ele alınsa benzer sonuçlar doğurmuştur; demokrasi askıya alınmış, en ağır bedeli ise sol sosyalist Kürt siyasal hareketleri, emekçiler, muhalifler, Alevi toplumu ödemıştır.

15 Temmuz darbe girişimi elbette ki sivil siyasete ağır bir darbe vurmuştur. Ancak bu girişimi gerçekleştiren FETÖ'nün yıllarca siyasal iktidarla birlikte hareket ettiğini, devletin kritik kurumlarına da bu ortaklık sayesinde yerleştirildiği gerçeğini görmeden sağlıklı bir değerlendirme yapmak mümkün değildir. "Ne istediler de vermedik?" sözleri bu ortaklığın açık itirafıdır. 15 Temmuz sonrasında ilan edilen OHAL ve çıkarılan KHK'ler darbe karşıtı bir demokratikleşme sürecini getirmemiş, tam tersine yeni baskı rejimini de beraberinde getirmiştir.

Değerli milletvekilleri, 4 Kasım 2016'da yaşanan HDP darbesi de bu sürecin en çarpıcı örneklerinden biridir. Eş Genel Başkanlarımız Sayın Figen Yüksekdağ ve Selahattin Demirtaş başta olmak üzere, halkın iradesiyle seçilmiş 12 milletvekimiz gece yarısı operasyonlarıyla gözaltına alınmış, çoğu tutuklanmıştır, tutuklanmaya devam etmektedir. Seçilmişlerin Meclisten ve siyasetten uzaklaştırılması halk iradesine yönelik açık bir gasp olmuştur. Aynı mekanizma bugün de devam etmektedir; Can Atalay, Osman Kavala, kayyım atanan belediye eş başkanları, belediye başkanları, birçok gazeteci de hâlen cezaevindeler.

Darbelerle karşı gerçek mücadele geçmişle samimi yüzleşmekten ve bugünkü demokratik siyaseti güçlendirmekten geçer. Yargı bağımsızlığı, kuvvetler ayrılığı, ifade özgürlüğü, seçme, seçilme hakkının güvence altına alınması darbe mekanizmalarının en etkili panzehridir. Bizler Halkların Demokratik Partisi geleneğinden gelen bir siyasi anlayışla halkın iradesini esas alan, çoğulcu, demokratik bir Türkiye'yi savunuyoruz. Kurulması istenen komisyonun hakikati tüm boyutlarıyla ortaya çıkaran, geçmişteki ve bugünkü mağduriyetlerle yüzleşen, gelecekte yeni darbe mekanizmalarını engelleyecek bir irade ortaya koymasını ümit ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Fırat, teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi, Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili Nurettin Alan'a ait.

Sayın Alan, buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA NURETTİN ALAN (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Cumhuriyet Halk Partisinin grup önerisi hakkında AK PARTİ Grubumuz adına söz almış bulunuyorum. Yüce Meclisi ve bizleri izleyen aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

CHP önergesinde "Darbelerin tümü iktidara gelme olasılığı yükselen Cumhuriyet Halk Partisine karşı yapılmıştır." demekte ve bunu da uzun uzun anlatmaktadır. Sürem kısıtlı olduğu için çok kısa cümlelerle her bir darbede CHP'nin ne kadar gayret gösterdiğini söylemeye çalışacağım.

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - Süreniz yetmiyorsa araştıralım hep beraber.

NURETTİN ALAN (Devamla) - Biraz daha verirsiniz konuşuruz.

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - "Evet" deyin araştıralım hep beraber aylarca.

NURETTİN ALAN (Devamla) - 1960 darbesi: Seçilmiş bir başbakanın ve bakanların idamıyla sonuçlanan 27 Mayıs 1960 darbesinden üç gün sonra İsmet İnönü'nün damadı Metin Toker'in sahibi olduğu Akis dergisi, kapağına darbeye indirilen Başbakanın resmini koymuş ve üzerine çarpı işareti atarak yargılaması yapılmamış bir başbakanı darbenin 3'üncü gününde infaz etmiştir. Derginin sahibi ve yazarı İsmet İnönü'nün damadı Metin Toker dergideki yazısında "Şimdi 1960 yılının en güzel baharında dünya tarihine millet olarak yeni bir mucize ilave etmiş bulunuyoruz. Türk ordusu tam ve zamanında ve son derece kesin tarzda müdahaleyle memleketi bir felaketin eşiğinden geri çevirmiştir. Hadisenin bu tarafının fevkaladeliliği yoktur, orduların vazifesi zaten budur." diyerek bakış açılarını ifade etmişlerdir.

CAHİT ÖZKAN (Denizli) - Var ol.

NURETTİN ALAN (Devamla) - Metin Toker hatıralarında, İsmet İnönü'nün Orgeneral Cemal Gürsel'e "Emirleriniz peygamber buyruğudur. Memleket ve millet için hayırlı bir iş yaptınız, mutlu bir iş yaptınız; mutlu ve uğurlu olmasını dilerim. Başarınız için asıl ben sizin emrinizdeyim." dediğini anlatmaktadır.

Bütün şeyleri sıralamışlar, 70'i, 80'i, hepsine zamanım yok. 72'de Deniz Gezmiş'in idamına "evet" oyu verip sonra ağıtlar dizen CHP'lilerdir. 28 Şubat sürecinde "5'li çete" diye tabir edilen darbenin sivil ayaklarını ve kendilerince irtica karşıtı mitingleri, başörtüsü zulümlerini gerçekleştirenler CHP'lilerdir.

NİLGÜN ÖK (Denizli) - Ya!

NURETTİN ALAN (Devamla) - Hatta başörtüsünü serbest bırakan Anayasa değişikliğini hukuka aykırı bir biçimde iptal ettirebilmek için "411 el kaosa kalktı." diye koşa koşa AYM'ye gidenler CHP'lilerdir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

NİLGÜN ÖK (Denizli) - Ya, ya!

NURETTİN ALAN (Devamla) - 15 Temmuz darbe girişiminin faili olan FETÖ'yü uluslararası arenada akredite eden CHP'nin efsane Genel Sekreteri Kasım Gülek'tir.

NURTEN YONTAR (Tekirdağ) - Yapmayın ya! FETÖ'yü başınıza taç eden sizsiniz ya!

ALİYE TİMİSİ ERSEVER (Ankara) - Ya, bu tam bir tiyatro...

NURETTİN ALAN (Devamla) - Kasım Gülek'in FETÖ terör örgütü elebaşıyla arası o kadar iyidir ki cenaze namazını Fetullah Gülen kıldırılmıştır. Ey CHP, tarihi bize hep tersten okuttunuz, yaşadığımız, gördüğümüz tarihi bari tersten okumayın.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Hay Allah ya! Hay Allah ya!

ALİYE TİMİSİ ERSEVER (Ankara) - Hay Allah'ım, Ya Rabb'im; ne diyeceğiz buna yani, ne diyeceğiz yani!

BAŞKAN - Sayın Alan, teşekkür ediyorum.

NURETTİN ALAN (Devamla) - Hakikat güneşinin ışığı gözlerinizi kamaştırıyor, sizi kör ediyor, dilerim ve isterim ki hakikat güneşi gönlünüzü ısıtsın. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - Bak, süren bitti, "evet" de, hep beraber araştıralım.

BAŞKAN - Sayın Alan, teşekkür ediyorum.

Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Öneri kabul edilmemiştir.
SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Sayın Başkan...
BAŞKAN - Sayın Özdağ, buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

30.- Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ'ın, Edirne Milletvekili Mehmet Akalın'ın CHP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Biraz önce burada İYİ Parti milletvekilimiz konuşmasını yaparken -bir konuya tavzih adına söylüyorum, kendisi de yanımda oturuyor- burada dedi ki: "Bu Komisyon çalıştı." Ben 15 Temmuz FETÖ Darbesi Araştırma Komisyonunun Başkan Vekiliydim, yedi ay çalıştık. Çalışma süremizle ilgili veyahut da metodolojimizle, içeriğiyle ilgili eleştirilere açığız. Doğru yaptığımız, yanlış yaptığımız, eksik yaptığımız yönler vardır, her türlü tartışmaya açığız ama bu Komisyon görevini yapmıştır, daha sonra da Komisyon raporunu dönemin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Sayın İsmail Kahraman Bey'e takdim etmiştir. Şu anda Meclis Başkanlığının uhdesindedir, Genel Kurula indirip indirmemek de onların takdirindedir.

Teşekkür ediyorum. Mehmet Bey de beni başışlasın.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Sayın Başkan...

BAŞKAN - Sayın Günaydın, buyurun.

31.- İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın, İstanbul Milletvekili Nurettin Alan'ın CHP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Teşekkür ederiz.

Ben dün hem burada milletvekilinin yaşından çok öte olayları anlatma biçimi hem de bir gün önce Erdoğan'ın "darbelerin dinamiği" diye anlattığı meselelerin tamamını açıklamıştım. Dolayısıyla, buraya yeniden dönecek değilim ama bir 15 Temmuz anlatayım size. Saat 11.30'da Kara Havacılık Okulundan bir binbaşı MİT'e geliyor, Hakan Fidan'la görüşüyor ve diyor ki: "Bu gece darbe yapılacak ve seni alacaklar." Hakan Fidan saat 14.30'da Genelkurmay Başkanı Hulusi Akar'a gidiyor "Bana böyle bir istihbarat geldi, akşam darbe yapılacaktı." diyor. Saat 16.30'da Kara Kuvvetleri Komutanını Kara Havacılık Okuluna gönderiyorlar "Git bak bakalım, orada bir hazırlık var mıymış?" diyorlar. Oraya gidiyor o orgeneral, Kara Havacılık Okulunda hazırlığın tamamını görüyor. Sonra, akşam yemeğinde MİT Müsteşarı, Diyanet Başkanıyla beraber yemek yiyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Günaydın, son kez uzatıyorum.

Buyurun.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Hava Kuvvetleri komutanlarının tamamı İstanbul'da bir düğünde ve Erdoğan gece yarısı darbeyi eniştesinden duyuyor; yersen! Anlatabiliyor muyum? Ayıptır, ayıptır! (CHP sıralarından alkışlar)

Sonra, Darbeleri Araştırma Komisyonunun Başkanı FETÖ'cü oluyor, o Genelkurmay Başkanı ve MİT Başkanı o Komisyona ifade vermeye gelmiyor. Sonra o ifadeler de o rapor da bir türlü yayınlanmıyor. Boyacının, sıvacının byLock'u var ama bir tane bakanın, milletvekilinin byLock'u yok; boyacı, sıvacı terörist ama bunun bir tane siyasi ayağı yok; yersen! Dolayısıyla, memleket 15 Temmuzda da öncelerinde de ne olduğunu görüyor.

Asker, sivil, tüm darbelerin karşısındayız, darbeye tevessül edenlerin burunlarından fitil fitil getireceğiz. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Akalın, buyurun.

32.- Edirne Milletvekili Mehmet Akalın'ın, Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MEHMET AKALIN (Edirne) - Çok teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ben aslında "Komisyon çalışmadı." demedim, Komisyon çalıştı ama bizim burada darbelerin dinamiğini anlamamız açısından bu raporu görmemiz lazım, bu raporun ortada olmamasından bahsettim. Dolayısıyla, bu Mecliste bu raporu görmeliyiz ki bundan sonra yapılacak darbe ve darbe girişimlerinde bu ülke hazır olsun.

Efendim, ben bunu söylemek istemişim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Sayın Şahin Usta, buyurun.

33.- Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta'nın, usule ve İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Grup önerilerini konuşurken böyle bir usulümüz yok. Grup önerisini sunan kişi çıkıyor, kendisi konuşmasını yapıyor ama ne hikmetse yeniden bir grubun Grup Başkan Vekili veya bir başkası söz alıp aynı şeyleri tekrar ediyorlar.

Hâlâ FETÖ'cülerini koruyan bir yaklaşımla bu darbeyi yapanları savunmak kadar ayıp bir şey olamaz. 251 şehit var, binlerce yaralı var...

ALİYE TİMİSİ ERSEVER (Ankara) - Kim savundu, pardon?

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Siz savunuyorsunuz.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Kimse savunmuyor; ortaklarınız, ortaklarınız.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - "Boyacı, sıvacı" "boyacı, sıvacı" diyerek böyle işi hafife alırsanız bu iş olmaz.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Darbeyi yapan ortaklarınız, gizleyen de sizsiniz.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - O F-16'ları kaldıran pilotların hiçbirisi boyacı, sıvacı değildi. Cumhurbaşkanımıza suikast düzenleyenlerin, uçağı peşinde koşanların hiçbirisi boyacı değildi, hepsi FETÖ'cüydüler.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Ne istediniz de vermediler? Ne istediler de vermediniz?

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Ama siz olayı hâlâ küçümseyerek, hafife almaya çalışarak ve zamanından beri "tiyatro" diyerek bu işin üstünü örtmeye çalışıyorsunuz.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - 2010'da "Mezardan çıksın da Anayasa değişikliğini beraber oylayalım." dediniz.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Siz konuşurken ben dinledim, dinleyin.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Mezardan... Mezardan çıktılar da oy verdiler.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Buna "tiyatro" diyen sizsiniz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Usta, son kez uzatıyorum.

Buyurun.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Bu FETÖ'cülerini de hâlâ "boyacı, sıvacı" diyerek de küçümsemeye çalışmayın. Lütfen... Bunların hepsi gerçek, bunların hepsi gerçek.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Küçümsemiyorum; aramızda diyorum, aramızda, tam tersine. Boyacı, sıvacı tutuklandı da bir tane milletvekili tutuklanmadı diyorum.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Sizin aranızdalar. Siz hâlâ savunuyorsunuz.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Hâlâ aramızdasınız, hâlâ aramızdasınız.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Daha dün paylaştım, Genel Başkanınız Özgür Özel bu darbe yapıldıktan sonra gitti Samanyolu TV'nin önünde açıklamalarda bulundu. Bunlar tarihî kayıtlar olarak gerçek duruyorlar ve bunu bir dinî örgüt olarak hâlâ temsil eden ve savunan Özgür Özel'di.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Hâlâ aramızdasınız. Onlar teker teker, teker teker soruşturulacak. Hâlâ, hâlâ, hâlâ göreceğiz onları.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Bunları unutmayın. Bu konuyu tartışılacak mecraların dışına taşımayın. Çıktınız o gece, darbe gecesi buradaydınız, burada bulunduğunuz zamanki gibi FETÖ'cülerin FETÖ'cü olduğunu kabul edin. Buna "tiyatro" demeyin ve küçümsemeyin.

Teşekkür ederim Sayın Başkan. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

NERMİN YILDIRIM KARA (Hatay) - Ağlayan kimdi? Sen onu söyle Başkan, ağlayan kimdi?

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - FETÖ borsası kim? Kimlerin damatları o FETÖ'deydi?

BAŞKAN - Değerli milletvekilleri, grup önerileri tamamlandı.

Alınan karar gereğince denetim konularını görüşmüyor ve gündemin "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmına geçiyoruz.

1'inci sırada yer alan, Aksaray Milletvekili Hüseyin Altınsoy ve Elazığ Milletvekili Ejder Açıkkapı ile 46 Milletvekilinin Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu'nun görüşmelerine kaldığımız yerden devam edeceğiz.

VII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

A) Kanun Teklifleri

1.- Aksaray Milletvekili Hüseyin Altınsoy ve Elazığ Milletvekili Ejder Açıkkapı ile 46 Milletvekilinin Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3560) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 259)¹

BAŞKAN - Komisyon? Yerde.

Dünkü birleşimde İç Tüzük'ün 91'inci maddesine göre temel kanun olarak görüşülen 259 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin ikinci bölümünde yer alan 13'üncü maddesi kabul edilmişti.

Teklifin görüşmelerine 14'üncü madde üzerindeki önerge işlemleriyle devam edeceğiz.

14'üncü madde üzerinde 3 önerge vardır, aykırılık sırasına göre işleme alıp oylarınıza sunacağım.

İlk önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 259 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 14'üncü maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Mehmet Emin Ekmen
Mersin

Selçuk Özdağ
Muğla

Mustafa Bilici
İzmir

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) - Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Gerekçeyi açıklamak üzere İzmir Milletvekili Haydar Altıntaş'a söz veriyorum.

Sayın Altıntaş, buyurun. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

HAYDAR ALTINTAŞ (İzmir) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bölgemiz kan ve ateşe boğulmuş durumda. İsrail-Filistin savaşı iki buçuk yılda 70 bin kişinin ölümüne sebep oldu. Savaşa ABD'nin de katılması sonunda bütün Orta Doğu âdetâ kan ve ölüm kokar hâle geldi. Bir aydan bu yana süren bu savaş ise bölgesel olmaktan çıkıp bütün yerküreyi sardı. Eğer savaş bir ay daha devam ederse bütün dünya ekonomileri yerle bir olacak, belki dünyadaki bütün ittifaklar yıkılacak, rejimler devrilecek, Netanyahu ve Trump gibi tiranlarla birlikte pek çok ülkede iktidarlar da değişecek, enerji ve gıda krizi bütün insanlığı tehdit edecektir, bu ekonomik felaketi belki de başka çatışmalar da tetikleyecektir.

İşte şu anda iç cepheyi güçlendirmeye en çok ihtiyacımız olduğu önemli bir zamanda bulunmaktayız. Ama biz ne yapıyoruz? Malum alışkanlıklarla karşılıklı söz düellosu ve kayıkcı kavgası yapıyoruz. Bu savaşın ve krizin hiç kimseye şakası yok. Buna karşı tedbir almalıyız, alacağımız tedbirleri bütün halkımızla paylaşmalıyız. Alıyor muyuz? Hayır. Kolluk gücünü siyasetin aracı olarak kullanıp hukuku askıya alarak siyasal rakiplerimizi alt etmeye çalışıyoruz. Bu usul esasında bir taraftan da sandığın meşruiyetine gölge düşürmektedir. Bu yol, yol değildir; bu yol, çıkmaz sokaktır; iç cepheyi güçlendirmek yerine iç cephede daha derin ayrışmalara sebep olmaktadır. Unutulmamalıdır ki güçlü bir devlet, muhalefeti bastıran değil muhalefetin varlığını güvence altına alan devlettir.

Değerli milletvekilleri, Montrö Boğazlar Sözleşmesi Türkiye'nin egemenlik haklarının tahkimi bakımından en az Lozan kadar önemli bir anlaşmadır, stratejik bir öneme sahip hukuki bir metindir. Bu sözleşmeyi uluslararası tartışmaya açacak her türlü adımdan titizlikle kaçınılması gerektiğine inanıyoruz.

Sayın milletvekilleri, bu küresel belirsizlik ortamında Türkiye'nin bir diğer kırılgan alanıysa ekonomidir. Bugün uygulanan ekonomik model yanlıştır; talebi baskılayarak değil, arzı artırmak zorundayız. Ne kadar acıtıcı ve incitici gelirse gelsin, bu tür programlar kriz dönemlerinde düşük olan döviz kurlarını artırmayı da gerektirir. Çok gecikmiş olsa da aldığımız tedbirlerin sonuç verebilmesi için; çiftçinin, esnafın KOBİ'lerimizin faaliyetlerine devam edebilmesi için finansmana erişebilmesi gerekmektedir. Bugün ülkemiz sadece enerji ithal eden değil, ara malı ve tüketim maddeleri ithal eden bir ithalat cenneti hâline gelmiştir. Sanayi üretimimizin ve ihracatımızın dışa bağımlılığını azaltacak bütün yollar denenmeli ve mutlaka kullanılmalıdır. Türkiye'nin acilen, yerli üreticiyi sistematik bir biçimde destekleyen, özellikle KOBİ'leri finansman, teknoloji ve ihracat imkânlarıyla güçlendiren, sanayi üretimini artırarak dışa bağımlılığını azaltan bir üretim stratejisine yönelmesi gerekmektedir. Merkez Bankasının rezervlerini eritmesi, altın satışlarıyla kur baskısını geçici olarak dengelemeye çalışması sürdürülebilir bir ekonomi politikası değildir. Ayrıca, vatandaşlar arasında, uygulanan ekonomik politikalara ve yurt dışından borç aldığımız kitlelere karşı da bir güvensizlik sebebidir. Bu tür yaklaşımlar kısa vadede nefes aldırır bile orta ve uzun vadede ekonominin itibarını zedeler, risk primini artırır, ülkeyi daha kırılgan hâle getirir.

Değerli arkadaşlar, bugün karşı karşıya olduğumuz tablo nettir: Dışarıda sertleşen bir jeopolitik rekabet, içeride zayıflayan demokratik standartlar ve kırılgan bir ekonomi yapısı. Bu üçlü risk sarmalında boğulmadan çıkışın yolunu aramak mecburiyetindeyiz. Hukuk devleti ilkesi demokratik rekabetin tam anlamıyla güvence altına alınmasına bağlıdır. Üretim odaklı, rasyonel, öngörülebilir bir ekonomi politikasının inşası olmadan Türkiye'nin bu krizden çıkıp yeni bir dünya düzeninde yerini alması çok zor gözükmektedir. Önümüzdeki dönem, yalnızca dış politikada değil, devlet aklının da yeniden inşasında hepimiz için bir sınav olacaktır. Bu sınavı geçmenin yolu ise daha fazla demokrasi, daha güçlü hukuk ve daha sağlam bir ekonomidir.

Değerli milletvekilleri, 19 Mart sendromu ve onun öncesinde başlayan silkeleme operasyonu ile birlikte belediyeler üzerinden iktidar ve muhalefetle yapılan bilek güreşi hukuksuzdur. Bugün bu tartışmalar sadece muhalefet belediyelerinin sorunu değildir, ülkenin demokrasi sorunudur.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Bravo!

HAYDAR ALTINTAŞ (Devamla) - Önünü arkasını hesaplamadan çıkarılan Büyükşehir Belediyesi Kanunu bu tartışmaların kök sebebidir. Bu, yeniden gözden geçirilmelidir.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (CHP, İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Altıntaş, teşekkür ediyorum.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 14'üncü maddesinin çerçeve hükmünde yer alan "değiştirilmiştir" ibaresinin "yeniden düzenlenmiştir" ibaresiyle değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Uğur Poyraz
Antalya

Yüksel Selçuk Türkoğlu
Bursa

Ömer Karakaş
Aydın

Yüksel Arslan
Ankara

Hakan Şeref Olgun
Afyonkarahisar
Turhan Çömez
Balıkesir

Burak Dalgın
Balıkesir

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) - Katılamıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Gerekçeyi açıklamak üzere Aydın Milletvekili Ömer Karakaş'a söz veriyorum.

Sayın Karakaş, buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

ÖMER KARAKAŞ (Aydın) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün önümüze getirilen bu mini torba kanun aslında mini değil, memleketin geleceğini ilgilendiren devasa bir sorunlar yumağıdır. 19 maddeden oluşan bu torba kanun 14 ayrı kanunda değişiklik yapıyor. Bu, ne demek biliyor musunuz? Bu, milletin iradesini temsil eden Meclisi devre dışı bırakmak demektir, yasama yetkisini parçalamak demektir. Bakınız, Anayasa'nın 7'nci maddesi ne diyor: "Yasama yetkisi devredilemez." Ancak siz ne yapıyorsunuz? İşsizlik Sigortası gibi önemli bir fonu, milyonlarca emekçiyi ilgilendiren bir konuyu Cumhurbaşkanına sınırsız devredip yetki veriyorsunuz. Bu, sadece teknik bir düzenleme değil, bu, Meclisin yetkisinin saraya devredilmesidir.

Değerli milletvekilleri, bu Fon'da ne kadar para var biliyor musunuz? 2025 sonu itibarıyla 628 milyar lira. Bu, işçinin hakkına göz dikmektir, işsiz cin cebine el uzatmaktır. Yetmiyor, BOTAŞ üzerinden yaklaşık 500 milyar liraya ulaşan bir kamu alacağını kalem oynatmadan siliyorsunuz. "Bütçe hakkı" dediğimiz şey bu Meclisin namusudur, şerefidir ama siz bu hakkı yok sayıyorsunuz. Şimdi buradan soruyorum: Bu millet kemer sıkarken, vergisini günü gününe öderken siz kimin borcunu siliyorsunuz, kimin yükünü milletin sırtına yüklüyorsunuz?

Değerli arkadaşlar, bu torba yasa, sadece hukuka aykırı değil, aynı zamanda, bir yasama kurnazlığıdır. Birbirleriyle ilgisiz onlarca konuyu tek bir pakete koyup, tartışmayı engelleyerek geçirmek istiyorsunuz. Bu, Meclisi noter konumuna getirmektir. Sadece bunlarla da kalmıyorsunuz.

Bakınız, Aydın'ın Didim ilçesinde yıllardır kamuya ait araziler, kıyılar, değerli taşınmazlar, birebir Özelleştirme İdaresi adı altında elden çıkarılıyor, satılıyor, peşkeş çekiliyor. Şimdi, bu torba yasayla ne yapıyorsunuz? Kamuya ait taşınmazların Özelleştirme İdaresi eliyle satışının önünü açıyorsunuz.

Didim'in kıyıları kimin, bu ülkenin zeytinliği kimin; toprağı, sahili kimin? Tabii ki milletin. Ama siz ne yapıyorsunuz? Vatandaşın malını milletin haberi olmadan, torba yasalarla gizleyerek peşkeş çekmeye devam ediyorsunuz. Maalesef, bu iktidar üretmiyor, sadece ve sadece tüketiyor, satıyor.

Şimdi, bakınız, 11'inci maddeyle kamu taşınmazlarını satışa çıkarıyorsunuz. 230 taşınmaz, milyonlarca metrekare alan, arazi; beklenen gelir ne, biliyor musunuz? Tamamını sattığınızda yaklaşık 35 ile 45 milyar arasında bir gelir bekleniyor. Peki, sadece ocak ayında ne kadar faiz ödediniz biliyor musunuz? 450 milyar. Bakınız, 230 tane taşınmazı, milletin malını satıp 35-45 milyar civarında gelir elde edecekken sizin sırf bir aylık faiz gideriniz 450 milyar. Dolayısıyla, bunlar vatandaşın malına ihanettir. Üstelik ne yapıyorsunuz biliyor musunuz? "İhtiyaç fazlası" Kime göre, neye göre ihtiyaç fazlası; bunu kim belirleyecek? Tabii ki ihtiyaç fazlasını o arazilere göz dikenler belirleyecek, sonra yandaşlar devreye girecek, düzmece ihaleler yapılacak, milletin malı peşkeş çekilecek.

Bakınız, Aydın'da yaşananlar ortada. Bakınız, burada, Didim'de yaklaşık 1,5 milyon metrekarelik bir arazi...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Karakaş, teşekkür ediyorum.

ÖMER KARAKAŞ (Devamla) - Ben teşekkür ediyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 259 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 14'üncü maddesinde yer alan "aşağıdaki şekilde" ibaresinin "aşağıdaki biçimde" olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

George Aslan
Mardin
Adalet Kaya
Diyarbakır

Hüseyin Olan
Bitlis
Yılmaz Hun
İğdir

Zülfü Uçar
Van
Ömer Faruk Hülakü
Bingöl

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) - Katılamıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Gerekçeyi açıklamak üzere Bingöl Milletvekili Ömer Faruk Hülakü'ye söz veriyorum

Sayın Hülakü, buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

ÖMER FARUK HÜLAKÜ (Bingöl) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri ve çok değerli halklarımız; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Buradan yine üstüne basa basa söylüyorum: İzin vermeyeceğiz; suyumuzu, toprağımızı, doğamızı katletmenize izin vermeyeceğiz ve sonuna kadar mücadele edeceğiz. (DEM PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar) Bugün, Bingöl'ün dört bir yanında HES'ler, GES'ler, JES'ler bütün şirketlere rant olarak peşkeş çekilmiştir. Bakın, Bingöl'de, Solhan'da, Genç'te, Karlıova'da, Yedisu'da, neredeyse bütün ilçelerimizde bütün doğa talan edilmek için GES'lere, HES'lere verilmiştir. Murat Nehri'nin, Peri Suyu'nun, Göynük Çayı'nın Sarım havzasını yok etmeye yemin etmişler ama biz de buradan söylüyoruz, biz de yemin ediyoruz, sonuna kadar mücadele edeceğiz ve hiçbir şekilde doğamızı katletmenize izin vermeyeceğiz.

Bingöl Karlıova Göynük Çayı üzerinde yapılması planlanan HES Projesi de hukuksuzdur.

Şimdi, bu projelerin nasıl gereksiz olduğunu size anlatacağım. Değerli milletvekilleri, Göynük Çayı üzerinde yapılması planlanan santralin üreteceği elektrik miktarı yıllık yaklaşık 40 gigavat. Murat Nehri'nin ise üzerinde yapılan 2 barajın yıllık ürettiği elektrik miktarı yaklaşık 3.200 gigavat. Bu ne demek oluyor biliyor musunuz? Murat Nehri üzerinde yapılan barajların bir yılda ürettiği elektrik miktarı 3 milyon kişinin elektrik ihtiyacını karşılıyor demektir. Yani bundan sonra Göynük Çayı üzerinde yapacağınız HES'i boş yere yapmış olacaksınız. Bakın, Bingöl'ün ilçeleriyle birlikte Bingöl'ün nüfusunu söylüyorum, Bingöl'ün nüfusu 383 bin, Elâzığ'ın

nüfusu 591 bin, Muş'un 399 bin, Erzurum'un 749 bin, Erzincan'ın 341 bin, Dersim'in 89 bin, Malatya'nın 812 bin; bu 7 ilin toplam nüfusu 3 milyon 164 bin. Sadece Murat Nehri üzerinde kurulan, yapılan barajlardan bu 7 ile yetecek kadar elektrik üretiliyor, yani siz burada bunun dışına niye çıkıyorsunuz gerçekten anlam veremiyorum.

Bakın, bölge halkı ne yapıyor? Size söyleyeyim bölge halkı ne yapıyor; her gün eylemlerde, her gün basın açıklamalarında. Ben, bölge halkıyla konuştum; çok sevdiğim, iyi bir yoldaşım güzel bir şeye değinmiş, bir yazı yazmış, size buradan onu okumak istiyorum:

"Bugün, burada sadece bir HES projesine karşı çıkmak için değil, yaşamın kendisini savunmak için bir aradayız çünkü mesele sadece bir dere değil, mesele o derenin taşıdığı hayattır, o suyun sesinde büyüyen çocuklar, o kıyılarda biriken hatıralar, o toprakta kök salan gelecektir. Bir akarsuyu borulara hapsedmek sadece suyu durdurmak değildir, doğayı susturmaktır, yaşamın nefesini kesmektir. Bize "enerji" diyorlar ama biz biliyoruz ki gerçek enerji özgür akan sudur, canlı kalan doğadadır. Kısa vadeli kazançlar uğruna yüzyılın dengesini bozmak geleceğe bırakılan en büyük yıkımdır. Bizler yaşamdan yanayız. Dereler özgür akmalı, doğa nefes almalı. İnsan, yıkanın değil koruyanın tarafında durmalıdır çünkü unutmayın, bir dereyi savunmak aslında hayatı savunmaktır." Bu Mehmet Zahar Oluk arkadaşımızın yazdığı bir yazı. Bizler yaşamı savunduğumuz için asla ve asla bu projelere izin vermeyeceğiz.

Bakın, bir yandan AKP'li belediye Bingöl Ovası'nı imara açıyor, diğer yandan Çevre ve Şehircilik Bakanı, beton sevdalısı Murat Kurum Bingöl Ovası'nın can damarlarından biri olan Göynük Çayı'nı yok etme girişiminde bulunuyor. Projenin kapsamı alanında çok büyük oranda meralar bulunmaktadır; Hacılar, Halifan, Kızılağaç gibi köylerin mera ve tarımsal alanları büyük ölçüde zarar görecektir, bundan dolayı da tarımsal üretim yok olma tehlikesiyle karşı karşıya kalacaktır.

Sonuç olarak, bu proje bölgede tarım ve hayvancılığı tamamıyla yok edecek, su kaynaklarımızın azalmasına sebep olacak, ekolojik dengeyi bozacak, canlı ekosistemin tahrip olmasına neden olacak ve en önemlisi, bölge halkının tarımsal üretim gücünü elinden alarak halkın zorunlu olarak göç etmesine sebep olacaktır. O yüzden, derhâl toprağımızdan, suyumuzdan elinizi çekin!

Teşekkür ediyorum. (DEM PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Hülakü, teşekkür ediyorum.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

14'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 14'üncü madde kabul edilmiştir.

15'inci madde üzerinde 4 önerge vardır, aykırılık sırasına göre işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

İlk önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 259 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 15'inci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Mehmet Emin Ekmen

Selçuk Özdağ

Mustafa Bilici

Mersin

Muğla

İzmir

Birol Aydın

Necmettin Çalışkan

İstanbul

Hatay

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) - Katılamıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Gerekçeyi açıklamak üzere Hatay Milletvekili Necmettin Çalışkan'a söz veriyorum.

Sayın Çalışkan, buyurun. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Hatay) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ne yazık ki milletimizin canını yakacak bir yasayla daha karşı karşıyayız.

Yasaya "torba kanunu" deseler de yasa, yalnızca vergi kanunu. Yasanın özü şu: "Elde ne varsa sat, toplayabildiğin kadar vergi topla, ceza kes, gelirleri de götür faizciye yatır, israfa ve ihaleciye ver."

Bakın, şu kanun teklifi içerisinde pek çok yasa var, belki işe yarar 2 yasa maddesi vardı, onu da son dakikada çektiler. Kriptoların vergilendirilmesi, bir diğer madde de elmas, incilerden vergi alınacaktı, onu çektiler. Yasa ne yazık ki bütünüyle özelleştirme. Ya, Allah'tan korkun, bu milletin bu kadar malını sattınız, daha ne satacaksınız? Hangi özelleştirmeden bahsediyorsunuz? (YENİ YOL sıralarından alkışlar) Bedelli askerlik bedelinin artırılması, serbest bölgelerdeki vergi, BOTAŞ'ın affı; dünya enerji krizinde, savaş var, "BOTAŞ'ın cezalarını nasıl affederiz?" Emekliye gelince yok ama BOTAŞ'ın affına gelince var.

Deprem konutlarının parasının hızlı ödenmesi, güzel ama parası olmayan vatandaş ne yapacak? Bankadan krediyle, faizle para çekecek. Faizle çalışıyorsunuz. Faizle uğraşmak istemeyen vatandaşımız ne yapmalı? Bu adam nereden para bulmalı? Bu yok. Kaldı ki madem deprem konutları -en karanlık yüz burada- bu konutlar kaç mal oldu, ihale kimlere verildi, kaç alt taşeron var; hiçbirisi ortada yok. Ne var? Vakıf hastanelerinin vergilendirilmesi var. Ne var? İşsizlik Fonu. Allah'tan korkar insan. İşsizlik Fonu ne yazık ki işçilerin yararlanamayacağı biçimde kalıyor, kırk dereden su getiriliyor ve işsiz vatandaşımız kara gün parasını kullanamıyor, kullanamadığı için de devlet katkısı çekiliyor. Bu katkı çekiliyorsa işveren payı da işçinin de ödemesi gereken rakam aynı anda hepsi de azaltılmalı ama "Rabbena hep bana. Sadece kendime yontarım, sadece bizim ödeyeceğimizi azaltırız, diğerleri devam eder." dersiniz işte bu yasa ortaya çıkar. Burada Sosyal Güvenlik Kurumundan beklerdik ki işsiz vatandaşlarımız mobbing altında kalıp imza atıyor, işten ayrılıyor, bundan yararlanamıyor; oysa bu kendi alın terlerinden kesilmiş bir birikim, ne yapıp yapıp bunu nasıl kullandırırız, buna çözüm aramalıydılar. Ne yazık ki sadece vergi.

Başka ne var? Vergi Dairesi Başkanlığının adı değişecekmiş. Ne olacakmış? Defterdar olacakmış. Benim de bir önerim var: Başsavcı gibi Maliye Bakanına "başdefterdar" diyelim ya da "başvergici" diyelim. Bu da bir önerimdir; sayın iktidar mensupları, bundan sonra Maliye Bakanı yerine "başvergici" desek iş çözülecek.

Yasa teklifinin içerisinde vergiyle ilgisi olmadığı görülen tek bir madde var; o da takdir edersiniz ki imarla ilgili madde. Ne olacakmış? Belli bölgelerin imar yetkisi Cumhurbaşkanlığına devredilecekmiş. Sonra ne olacakmış? Sonrası belli değil.

Ne yazık ki bu yasa teklifi öyle bir laçkalığın ürünü ki Komisyondan geçti, Genel Kurula geldi, kaç haftadır bekliyor; daha bugün şu görüşme esnasında kripto vergileri, bir de elmastan alınacak vergi kaldırılıyor, ek madde ihdas ediliyor. Ya, siz bir kanun

teklifi getiriyorsunuz, getirdiğiniz kanun teklifi daha yasalaşmadan, Meclisten çıkmadan, Resmî Gazete'de yayımlanmadan kadük hâle geliyor, bozuluyor. Düşünün ki, acaba on beş gün sonra, bir ay sonra, bir yıl sonra neyle karşılaşacağız, hiçbiri ne yazık ki ortada değil.

Evet, bu ülkenin önemli sorunlarından biri şans, kumar, bahis meselesi; insanlar intihar ediyor, ölüyor, çocuklar 15 yaşında kumara başlıyor. Sizin iktidar olarak, manevi değerlere bağlı bir toplum olarak yapmanız gereken şey şans ve bahis oyunlarını, kumarı yasaklamak. Bunu yapmıyorsunuz, kenarın kıyısının kıyısından geçerek neymiş şans ve bahsin reklamını yasaklayın; reklamı da yasak değil, sadece reklamı yapılırsa, ee, bu rakam vergiden düşülemeyecekmiş!

Serbest bölgenin vergi muafiyeti... Elbette vergi muafiyeti daha geniş tabana yayılmalı, reel sektör desteklenmeli, her geçen gün biraz daha fazla bu insanların üzerine binilmemelidir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Devamla) - Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL, CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Çalışkan, teşekkür ediyorum.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer 2 önerge aynı mahiyette olduğundan birlikte işleme alacağım.

Aynı mahiyetteki önergeleri okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 15'inci maddesinin çerçeve hükmünde yer alan "eklenmiştir" ibaresinin "ilave edilmiştir" ibaresiyle değiştirilmesini arz ve teklif ederim.

Uğur Poyraz

Antalya

Hakan Şeref Olgun

Afyonkarahisar

Burak Dalgın

Balıkesir

Yüksel Selçuk Türkoğlu

Bursa

Yüksel Arslan

Ankara

Şenol Sunat

Manisa

Turhan Çömez

Balıkesir

Selcan Taşcı

Tekirdağ

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Cevdet Akay

Karabük

Mustafa Erdem

Antalya

Ahmet Vehbi Bakırlıoğlu

Manisa

Ömer Fethi Gürer

Niğde

Cavit Arı

Antalya

Nurten Yontar

Tekirdağ

BAŞKAN - Komisyon aynı mahiyetteki önergelere katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) - Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergelerin gerekçesini açıklamak üzere ilk söz Tekirdağ Milletvekili Sayın Selcan Taşcı'ya ait.

Sayın Taşcı, buyurun. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu madde, her türlü şans ve bahis oyununun ilan ve reklam giderlerinin kurum kazancı açısından gider kabul edilmemesini düzenliyor yani aslında her türlü şans ve bahis oyununun ilan ve reklam giderinin bugüne kadar gider gösterildiğini yani vergi teşviki sağlandığını yani aslında iktidarın devlet eliyle kumarı teşvik ettiğini bugüne kadar ispat ediyor.

Peki, nedir teşvikinde mahzur görülmeyen bugüne kadar kumar? Dünya Sağlık Örgütü tanımıyla riske girme davranışıdır. Risk nedir peki? Zarara uğrama tehlikesidir. Yani konuştuğumuz şey aslında bir insanın kendisini, ailesini, çevresini ekonomik, duygusal, fiziksel, çok çeşitli şekillerde zarara uğratma tehlikesinin vergilendirilmesidir.

Değerli milletvekilleri, yüzlerce veri sıralayabilirim burada. Mesela, İnternet Bilgi İhbar Merkezine 2007'den itibaren gelen 3 milyondan fazla ihbarın büyük bölümü müstehcenlikle birlikte kumar üzerinedir. Mesela, "Suç değil." deniliyor ya kumar için, kumar, yasaya göre suç olmayabilir ama kumar oynama bozukluğu olanlar yüzde 60'lara varan oranlarda hırsızlık gibi, dolandırıcılık, zimmet gibi suçlara karışmaktadır. Yeşilaya başvuran her 7 kişiden 2'sinin sorunu artık kumar bağımlılığıdır ve ilk kumar deneyimi yaşı ortalama kaç biliyor musunuz? Ortalama 10 yaş, yasal oyun siteleri üzerinden. Daha trajik bir şey söyleyeyim: Diyelim çok duyarlı ve bilinçli bir ailesiniz, BTK'nin güvenli internet hizmetine abone oldunuz, aile profili kullanıyorsunuz ama yasal olduğu için kumar, lisanslı kumar sitelerinin tamamına erişebilir çocuğunuz yani koruyamazsınız.

2021-2024 yılları arasında ülkemizde psikososyal destek başvurusu yapanların yüzde 28'i kumar bağımlısıdır ve kumar bağımlısı olmak demek genel popülasyondan 5 ile 10 kat arasında daha fazla oranda intihar riski taşımak demektir ki bağımlıların yüzde 50'si hayatlarının en az bir döneminde intiharı düşünmüş, yüzde 17 ile 23 arası da zaten intihar girişiminde bulunmuş kimselerdir.

Sayılar biliyorum ki meseleleri yüreğe işlemeye yetmiyor. O yüzden bir de şöyle örneklemek istiyorum: 47 yaşındaki emekli Astsubay Cesur B. önce eşini öldürdü, sonra intihar etti, karı-koca sanal kumar bağımlılıkları sebebiyle. 41 yaşındaki Gökhan A. eşini ve 11 yaşındaki oğlunu boğarak öldürdü, intihara teşebbüs etti kumar bağımlılığı sebebiyle. 30 yaşındaki İ. D. intihar etti, babasının kanser hastası annesinin tedavisi için gönderdiği parayı sanal kumarda kaybetmesi sebebiyle. 28 yaşındaki Polis Memuru Cumhur Y. -bir polis memuru- kuyumcu soydu sanal kumar borcu sebebiyle. Uzman Çavuş Bülent A. eşi ve 2 çocuğunu katlettikten sonra intihar etti kumar borcu sebebiyle. Dikkat ederseniz hepsi de meslek sahibi, düzenli geliri olan insanlar. 37 yaşındaki Beden Eğitimi Öğretmeni ŞafaK Ç. intihar etti kumar borcu sebebiyle. Kumar, evet, suç değil ama kumar oynanması için yer ve imkân sağlamak yasalarımıza göre suç. Bu oyun ve bahis sitelerinin ister lisanslı ister lisanssız yaptığı da tam olarak bu aslında, kumar oynamak için imkân sağlamak. E, suç bu yasaya göre. Yasa dışı bir faaliyetin gelirinin vergi avantajına yol açmasındansa vergilendirilmesi elbette desteklenebilir bu madde üzerinden. Gelin görün ki bize düşen, bizim önceliğimiz, bizim düzenlememiz gereken, yasa dışı faaliyetten elde edilen gelirin vergilendirilmesi midir öncelikle, yoksa o yasa dışı faaliyetin engellenmesi mi olmalıdır? Her birimizin cebinde bir

"casino" taşıyor olması, bu kötü alışkanlığa erişimin bu kadar kolay olması, sonuçlarına bakınca bizler açısından vebaldir. "Vergi" dediğiniz şey, bütçenin temel kaynağı ve ahlî bir bütçe demek, ahlî hizmetler demektir. Hanginiz bir mazlumun ahiyla finanse edilen bir nimetten faydalanmayı ister? Ben istemem kendi adıma. O yüzden de devletin kumar sektöründen payına düşeni almasını değil de kumarın yasaklanmasını konuşmayı teklif ediyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti, CHP ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Evet, Sayın Taşcı, teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi Tekirdağ Milletvekili Nurten Yontar'a ait.

Sayın Yontar, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

NURTEN YONTAR (Tekirdağ) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; kamuoyunda "kripto kanun" olarak bilinen 259 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 15'inci maddesi üzerine söz aldım. Yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Maddeyle, her türlü şans ve bahis oyunlarına ilişkin verilen ilan ve reklam giderlerinin kurumlar vergisi mükellefleri tarafından gider olarak yazılmaması öngörülmektedir. Maalesef ki çok geç alınmış bir karar.

Değerli milletvekilleri, bugün burada aslında bir kanun teklifini değil bu ülkenin nasıl yönetildiğini konuşuyoruz ve açık söylüyorum ki bu ülke artık adaletle değil tercihlerle yönetiliyor. Siz kaynak bulamayan bir iktidar değilsiniz, maalesef ki kaynakları her seferinde nereye kullanacağını yanlış seçen bir iktidarsınız.

Sosyal güvenlik kurumlarının verilerine göre 16 milyon emekli vatandaşımız var. Bunlar iş hayatları sona erdikten sonra insan onuruna yaraşacak şekilde maalesef ki yaşayamıyor ve sorunlarla boğuşuyor. TÜRK-İŞ tarafından her ay yapılan açlık sınırı araştırmasının 2026 Mart ayı sonuçlarına göre 4 kişilik bir ailenin sağlıklı, dengeli ve yeterli beslenebilmesi için sadece ve sadece gıda harcaması tutarı 32.793 liradır. Açık ve net şekilde görülebileceği gibi, emekli vatandaşlarımızın büyük bir çoğunluğu açlık sınırının altında yaşam mücadelesi vermektedir. "Bayram ikramiyesini en azından bin lira artırın." dedik, "Kaynak yok." dediniz. Şimdi, bu kanunda, peki, ne yapıyorsunuz? Bedelli askerliğe yüzde 25 zam yapıp 19 milyar lira gelir elde edeceksiniz. Değerli taşlara yüzde 20 vergi koyup milyarlarca gelir sağlanacak.

MEHMET EMİN EKMEK (Mersin) - Vazgeçiyorlar, vazgeçiyorlar!

NURTEN YONTAR (Devamla) - Onlar değişebilir, vazgeçer, vazgeçmez, önümüzdeki torbalarda farklı yasalar gelebilir bunlarla alakalı.

Yüzde 1 olan İşsizlik Fonu'na devlet katkısını yarıya düşürerek 65 milyar liralık kaynak elde edeceksiniz. Dediğim gibi, kaynak bulmakta muktedir bir iktidarsınız ama emekliyi, çifti, esnafı, asgari ücretliyi desteklemede yoksunuz. (CHP sıralarından alkışlar) AKP Grup Başkan Vekillerinizin beyan ettiği gibi, iktidarda varoluşunuz dar gelirli kesim sayesinde ama siz artık o kesimin de feryadını duymuyorsunuz, onları çantada keklik görüyorsunuz ve "Seçim öncesi parayı dağıtır, yine biz seçimi alırız." diye düşünüyorsunuz ama maalesef ki nafile, kurt kışı geçirirmiş ama yaşadığı ayazı, çektiği, yediği ayazı unutmamış.

Sayın milletvekilleri, gelelim İşsizlik Fonu'na. Adı İşsizlik Sigortası Fonu ama ne acıdır ki işsiz vatandaşlarımız bu Fon'dan gerektiği kadar yararlanamamakta, başvuran her 2 kişiden 1'i bu Fon'u alamamakta. Fon büyüyor ama vatandaşımıza, işsiz kalan vatandaşımıza reva görülen 13 bin lira. Sadece açlık sınırının 32 bin lira olduğu bir yerde 13 bin liraya gelin geçinin yani düpedüz siz bu insanları açlıktan ölüme mahkûm ediyorsunuz. Bunun adı "sosyal devlet" maalesef ki değildir.

Bir de kamu arazileri meselesi var, "ihtiyaç fazlası" diyorsunuz. Buradan sormak istiyorum: Kimin ihtiyacına göre fazla bu araziler? Milletimizin ihtiyacı mı yoksa belli çevrelerin rant kapısı mı? Ülkenin dört bir yanında değeri milyarlarca lira olarak ifade edilen araziler birer birer satışa çıkarılıyor. Bu topraklar milletimizin ortak alanlarıdır, bizim mirasımızdır. "Devlet" dediğimiz yapı gelecek kuşakların hakkını bugünden korumakla yükümlüdür ama siz bir imzayla bu mirası "fazlalık" ilan edip elden çıkarıyorsunuz. Bu arazileri, peki, alacak kişiler kim? Tabii ki AKP iktidarının zengin ettiği, vergilerini sildiğiniz, 5-6 kişiden oluşan, her ihalede adları geçen şirketler ve kişiler. Canım ülkemizin üzerine kara bulutlar gibi çöktünüz. Kamu arazileri birilerine peşkeş çekilsin diye ihtiyaç fazlası ilan edilemez. Bu, bir ekonomi politikası değildir, kamu malını özel çıkarılara devreden bir servet transferidir, bunu da en son olarak söylüyorum servet transferidir ve Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Bu kanun teklifine de "ret" oyu vereceğimizi ilan ediyorum. (CHP, İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önerileri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Aynı mahiyetteki öneriler kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 259 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 15'inci maddesinde yer alan "aşağıdaki" ibaresinin "aşağıda yer alan" olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

George Aslan

Mardin

Yılmaz Hun

İğdır

Hüseyin Olan

Bitlis

Adalet Kaya

Diyarbakır

Zülfü Uçar

Van

Mehmet Zeki İrmez

Şırnak

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) - Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Gerekçeyi açıklamak üzere Şırnak Milletvekili Mehmet Zeki İrmez'e söz veriyorum.

Sayın İrmez, buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

MEHMET ZEKİ İRMEZ (Şırnak) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Ekranları başında bizleri takip eden Türkiye halklarını ve cezaevlerindeki tüm tutsak yoldaşlarımı saygı ve sevgiyle selamlıyorum.

Kanun teklifinin 15'inci maddesinde şans ve bahis oyunlarına yönelik reklam harcamalarının kurum kazancından indirilmesinin önüne geçilmesi öngörüldüğü. Maksat ne? Sektörün ticari cazibesini mali politikalarla kısıtlama. Hele ki sektörün iktidar eliyle en büyük yandaşlarına armağan edildiği ortadayken bu en büyük çelişki değil mi?

Tabii, buradan yurttaşlara seslenmek istiyorum: İktidarın yarattığı ve politikalarıyla daha da körüklediği ekonomik kriz yetişkinleri, özellikle de işsiz, umutsuz gençleri bahis bataklığına doğrudan maalesef sürüklüyor. Sonuç ortada; hayatlar sönüyor, aileler dağılıyor, toplumsal çürümeye derinleşiyor. İktidarın bu konudaki cılız ve caydırıcılıktan uzak tedbirleri toplumu avutmak dışında bir işleve sahip değil. Konuya ciddiyetle ve yapısal bir çerçevede yaklaşılmadığı sürece olumlu sonuç beklemek gerçekçi olmayacaktır. Acilen bahis ve şans oyunları üzerindeki yetki özel şirketlerden alınmalıdır, sıkı ve bağlayıcı limitler getirilmelidir, hızlı ve sürekli oynatmayı teşvik eden tüm mekanizmalar kaldırılmalıdır, uluslararası deneyimler dikkate alınarak kapsamlı bir yasal çerçeve kurulmalıdır ve en önemlisi, yurttaşı, gençleri bu bataklığa iten ekonomik koşullar ortadan kaldırılmalıdır. Bu saydıklarım hayata geçirilmediği sürece atılacak her adım tali ve aldatıcı nitelikte olacaktır.

Değerli milletvekilleri, bu elimde resmini gördüğünüz çocuğun adı Bişeng Anık, henüz 17 yaşında bir lise öğrencisi iken 1992 yılında Şırnak'taki "Nevroz" kutlamalarına katıldığı gerekçesiyle gözaltına alındı, günlerce ağır işkence gördü; sonrasında, gözaltındayken kafasına kurşun sıkılarak katledildi, 28 Mart 1992 günü ölü bedeni dedesi Ahmet Anık'a teslim edildi. Vücudunda çok sayıda sigara yanığı, işkence izi bulunuyordu. Dönemin Valisi Mustafa Malay sorumluluğu önce garnizon komutanlığına attı, sonrasında Bişeng'in intihar ettiğini kamuoyuna açıklamak zorunda kaldı. Sorumluları temize çıkardı, işkencecileri ve katilleri akladı. Kimse yargılanmadı, ceza almadı. Bir cinayet daha faili meçhul bırakıldı. Söylenecek çok şey, anlatılacak benzeri binlerce kaybetme ve katledilme hikâyesi var. Bir kez daha Bişeng'in anısı önünde saygıyla eğiliyorum. Bu anlattığım olay 1992 Şırnak "Nevrozu"nun ardından yaşandı.

Aradan tam otuz dört sene geçti, yer yine Şırnak, hedefte yine çocuklar ve yurttaşlar, hedefte yine "Nevroz" kutlamaları var. Sadece Şırnak değil birçok ilde "Nevroz" kutlamalarına katılan çocuklardan ve yetişkinlerden oluşan yüzlerce yurttaş Kürt hukuksuz ve hasmane bir biçimde gözaltına alındı, işkenceye uğradı. Sebep? Sarı, kırmızı, yeşil renkler. Sebep? Federe Kürdistan bayrağı taşıma. Sebep? Kürtlerin ulusal kıyafetlerini giyme. Sebep? Sayın Öcalan'ın resmini taşıma.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Bebek katili o, bebek katili! Yeter artık ya!

MEHMET ZEKİ İRMEZ (Devamla) - Yani otuz dört yılda neredeyse değişen bir şey görmüyoruz. Hem de ortada yaşanmış o kadar hukuksuzluk, katliam, acı ve gözyaşı var ki tam da barış ve demokratik toplum sürecine girişmişken, tam da kardeşlik söylemi en yüksek tonda söylenmişken, tam da iki halk arasındaki tarihsel bağların önemi tekrar tekrar vurgulanırken ne yazık ki söylem ile eylem birbirini tutmuyor. Gelişmeler sürece olan güvene sekte vuruyor. Amacımız, geçmişte yaşananları dile getirerek açık yaraları kanatmak değil, geçmiş hatalara düşmeden barış ve demokratikleşmeyle taçlanabilecek bir sürecin önüne engel oluşturabilecek pratikleri sonlandırmaktır. Orta Doğu yangın yeriiken tarihten doğru dersi çıkarmak hepimizin boynunun borcudur. Bu bir gereklilikten ziyade zorunluluğun bize dayattığıdır. Baskı, zulüm yok saymayla süren geçmiş yüzyıl, gelecek barış yüzyılını daha fazla gölgelemesin. Barış söyleminin zemini daha fazla boşaltılmasın diyoruz.

Teşekkürler. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın İrmez, teşekkür ediyorum.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

15'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 15'inci madde kabul edilmiştir.

Birleşime on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 17.55

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 18.14

BAŞKAN: Başkan Vekili Bekir BOZDAĞ

KÂTİP ÜYELER: Müzeyyen ŞEVKİN (Adana), İbrahim YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar)

----- 0 -----

BAŞKAN - Değerli milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 77'nci Birleşiminin Üçüncü Oturumunu açıyorum.

259 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yerinde.

16'ncı madde üzerinde 4 önerge vardır, aykırılık sırasına göre işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

İlk önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 16'ncı maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Uğur Poyraz

Antalya

Yüksel Arslan

Ankara

Yüksel Selçuk Türkoğlu

Bursa

Turhan Çömez

Balıkesir

Hakan Şeref Olgun

Afyonkarahisar

Burak Dalgın

Balıkesir

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) - Takdire bırakıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Gerekçeyi açıklamak üzere Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'na söz veriyorum.

Sayın Türkoğlu, buyurun. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Sayın Başkan, muhterem milletvekilleri; geçtiğimiz gün bir milletvekili İmralı canisi, bebek katili Öcalan'a villa yaptırıldığını söyledi. Adalet Bakanının "Haberim yok." dediği bu villanın kimin inisiyatifiyle ve talimatıyla yapıldığı en üst makamlar tarafından kamuoyuna açıklanmalıdır. Türkiye'nin dört bir tarafı camından baca çıkan kerpiçten şehit evleriyle doludur. On binlerce vatan evladı, Türk çocukları dualarla vatan vazifesine yollanmış ve bir gün İmralı'daki katilin emrindeki PKK'lı katillerin pusularıyla şehit düşmüşler ve bir sabahın erken vaktinde, akşamın alacasında elinde Türk Bayrağı'yla bir subay şehadet haberlerini o kerpiç evlere ulaştırmıştır. O haberden sonra o evlerin bacalarından duman değil acı tütmüştür, tütmeye devam etmektedir.

Şimdi, buradan devleti yönetenlere ve "terörsüz Türkiye" adı altındaki ihanet sürecine sesleniyorum: İmralı'daki katile yapacağınız villanın inşaatında harç değil şehit kanları olacaktır; İmralı'daki katile yapacağınız villanın inşaatında harç değil yetim kalan şehit çocuklarının babasızlıkları olacaktır; İmralı'daki katile yapacağınız villanın inşaatında harç değil dul kalan şehit eşlerinin feryatları olacaktır ve İmralı'daki katile yapacağınız villanın inşaatında harç değil sizlere verilmeyen, asla verilmeyecek olan helallikler olacaktır. Hiçbir şehit anası sizlere haklarını helal etmeyecektir. İşte, sizler böylesine kanlı bir haramın ortasında oturuyorsunuz. Devleti ve milleti bu kanlı harama sinsice ortak etmeye çalışıyorsunuz, buna izin vermeyeceğiz. İmralı'daki katilin statüsü bellidir, adı da "bebek katili" ve "cani"dir, yeri ise villa değil sehpalardır.

Sayın Başkan, muhterem milletvekilleri; görüşülen kanun teklifinin ilgili maddesinde Cumhurbaşkanına İşsizlik Fonu'na devletin yaptığı katkıyı tam yarı yarıya düşürme veya artırma yetkisi veriliyor. Artırmayı anladık, onu zaten yapmayacaksınız da düşürme nedir yahu, Allah rızası için biriniz çıksın ve bunu izah etsin? İşsizlik Sigortası Fonu bir çalışanın maaşından kesilen para değil mi? "İşveren de katkı koyar, devlet de..." diye kanunla gelmedi mi? Yani bu Fon emekçinin alın terinden oluşan bir güvence sandığı değil mi? Bir gün işini kaybederse diye oluşturulmuş bir zor gün kumbarası değil midir? Şu rakamlara bakar mısınız: 2023, 2024, 2025 yıllarında "işsizlik ödeneği" "kısa çalışma ödeneği" ve "nakdî ücret desteği" adı altında, işsiz kalan sigortalılara toplamda 151 milyar TL ödenmiş. Şimdi dikkat edin, bu para Fon'un toplam giderlerinin yalnızca yüzde 27'si. İşte bu tablo, Fon'un asıl amacı olan işsizlik sigortası işlevinin ikinci planda kaldığını açıkça göstermiyor mu?

Peki, aynı dönemde işveren teşvik ve desteklerine ne kadar ödenmiş? Tam 208 milyar. Bu miktar da Fon'un toplam giderlerinin yüzde 38'ine denk geliyor. Kalan yüzde 30 kusura nereye gidiyor? O da aktif iş gücü, işbaşı eğitimi ve toplum yararı programlara.

Özetle bu Fon, hazinenin arka bahçesi değildir, işverenin teşvik kasası değildir. Bu Fon, emekçinin zor günler için devlete emanetidir. Eğer gerçekten işsizlikle mücadele etmek istiyorsanız devlet katkısını artıracaksınız.

Heyeti saygıyla selamlıyorum. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Türkoğlu, teşekkür ediyorum.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 259 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 16'ncı maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz: "MADDE 16- 25/06/2019 tarihli 7179 sayılı Askeralma Kanununun 9 uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan "ve bir aylık temel askerlik eğitimini tamamlamaları" ibaresi madde metninden çıkarılmış ve 9 uncu maddesinin beşinci fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır."

Mehmet Emin Ekmen
Mersin
Birol Aydın
İstanbul

Selçuk Özdağ
Muğla

Mustafa Bilici
İzmir
Elif Esen
İstanbul

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) - Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Gerekçeyi açıklamak üzere Mersin Milletvekili Mehmet Emin Ekmen'e söz veriyorum.

Sayın Ekmen, buyurun. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

MEHMET EMİN EKMEN (Mersin) - Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Türkülere konu olmuş bir gerçekliğimizdir; zenginimiz bedel verir, askerimiz fakirdendir. Şehit evleri sıvasız evlerdir, şehit evleri yokluk evleridir ve maalesef, zenginimizin bedeline artık kanunla bir güvence sağlanmış durumdadır.

Biz, aslında, ordumuzun bugünkü personel yapısına baktığımızda; subaylar, astsubaylar, uzman erbaşlar, sözleşmeli erler ve yedek subayların ordumuzun operasyonel kapasitesinin neredeyse yüzde 100'ünü karşıladığını gördüğümüzde tam anlamıyla profesyonel bir orduya taraftar olduğumuzu ifade etmeliyiz. Tam anlamıyla, yüzde 100 profesyonel bir orduya geçtiğimizde o zaman kimin bedel ödeyerek askerlikten yırttığı, kimin bedel ödeyemeyerek evine şehit bayrağı astığı tartışmalarından da kurtulmuş oluruz. Ama bedelli askerlik mademki yasamızda var, o zaman kendi içinde de birtakım tutarlılıklar olmalı. Mesela bu bedelli askerlik içerisinde yurt dışında yaşayanlar bedel ödediğinde kışladan muaf kalıyorlar ama yurt içinde yaşayan arkadaşlar bedelini ödemesine rağmen kışlaya gitmek zorunda kalıyor. Bu ikisinin arasındaki fark nedir? Biz bir aylık süre içerisinde ne temel savunma eğitimini ne temel saldırı eğitimini ne bir afet kurtarma eğitimini veremediğimiz hâlde bu kişileri kışlaya çekerek bir ay boyunca yeme, içme, tedarik, lojistik ve onlarla ilgilenen personel açısından niçin Maliyeye ek bir yükümlülük doğurmaktayız?

Diğer taraftan, 2016 ve 2017 yıllarında bin euroya kadar düşen yurt dışı vatandaşlarımız için bedel ödemenin, bugün 8-10 bin euro aralığına çıktığını görmekteyiz ve şunu biliyoruz: Bu gençlerin birçoğunun çifte vatandaşlığı var. Bu memleketle tek bağları vatan sevgisi, devlet sevgisi, millet sevgisi ve 8-10 bin euroluk ödemeler. Bu, vatandaşlarımızın bir kısmının vatandaşlıktan çıkma riskini dahi doğuracaktır.

Buradan ilk başta hep şöyle savunma yapıyordu: "Efendim, savunma sanayisine bütçe lazım." Olur ya, kanunu okuyanlar ne okuduğunu anlamaz diye değişiklik önergesi getirmişler. "Aman ha, yanlış anlamayın, bu paranın yüzde 80'i genel bütçeye gelir kaydedilecek." deniliyor yani bedelli askerlik için elde edilecek tahsilatın yüzde 20'si savunma sanayisine, yüzde 80'i ise garanti ödemeli yollara, köprülere, şehir hastanelerine aktarılacak. Gelecek önerge az sonra, okunacak; bunu açık bir şekilde burada yazıyor. Peki, bedelli askerlikten para toplarken nereden feragat ediyoruz? İşsizlik ödeneğinde işsizinin hakkından, kara gün parasından feragat ediyoruz.

Yine, az sonra okunacak bir önergeyle, 18'inci maddeyle birlikte değerli taşlardan alınması gereken vergi düzenlemesini geri çekiyor iktidar. Allah aşkına soruyoruz: Pırlanta ve elmasan alınacak verginin size vereceği zarar nedir? Bunun için getirdiniz, niçin geri çekiyorsunuz? Bizim Maliyemizin asgari ücretliden, dar gelirliden, emekliden, en küçük esnaftan bile beş kuruş gelir elde etmenin peşinde koştuğu bir dönemde niçin pırlanta, elmas veya benzeri değerli taşlarla ilgili bir vergi düzenlemesini şu anda geri

çekiyorsunuz? Deyim yerindeyse meteliğe kurşun atıyoruz; bedelli askerlik yapacak çocukların cebindeki paraya göz dikmişiz, işçinin cebindeki paraya göz dikmişiz. İşsizlik Fonu'ndan işverene para aktarıyoruz ama pırlantayla ilgili yapılacak bir vergi teklifini bugün Genel Kurulda geri çekiyoruz. Şimdi, Maliye Bakanlığı bu teklifin ilk hâline onay vermişti. Burada yetkililer var, şunu merak ediyorum: Acaba bu kadar çok paraya ihtiyacımız olan bir dönemde bunun geri çekilmesine ne diyeceksiniz?

Süremiz dolmak üzere... Sevgili AK PARTİ'li arkadaşlar, vicdanlı, dürüst, namuslu insanlar olduğunuzdan yana bir endişemiz yok. Size soruyorum: Allah aşkına, sigaranın ve alkolün reklamının yasak olduğu bir dönemde -Molla, Seyda Mehmet Sait Yaz Hocama soruyorum- biz niçin bahis reklamını tamamen yasaklamıyoruz? (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar) Dilimizde tüy bitti, iki haftadır burada yalvarıyoruz, şu bahis reklamlarını yasaklayın diyoruz. İnsanlar intihar ediyor, evler yıkılıyor. Polislerimiz intihar ediyor, memurlarımız intihar ediyor, gençlerimiz intihar ediyor. Allah, buradan gelecek paradan Maliyenin bereketini kaçırrır.

Gelin, bahis düzenlemesinde de tıpkı pırlantayla ilgili düzenlemeyi tekririmüzakereyle geri çekeceğiniz gibi reklamı tamamen yasaklayalım, bahsin kendisini yasaklayalım diyorum, saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Ekmen, teşekkür ediyorum.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 259 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 16'ncı maddesinde yer alan "aşağıdaki şekilde" ibaresinin "aşağıdaki biçimde" olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

George Aslan
Mardin
Yılmaz Hun
İğdır

Hüseyin Olan
Bitlis
Adalet Kaya
Diyarbakır

Zülcüf Uçar
Van
Sabahat Erdoğan Sarıtaş
Siirt

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ERSAN AKSU (Samsun) - Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Gerekçeyi açıklamak üzere Siirt Milletvekili Sabahat Erdoğan Sarıtaş'a söz veriyorum.

Sayın Erdoğan Sarıtaş, buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ (Siirt) - Teşekkürler.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yaklaşık on yıldır tutuklu olarak cezaevinde tutulan HDP önceki dönem Eş Genel Başkanımız Sayın Figen Yüksekdağ'ın ağabeyi Mehmet Cavit Yüksekdağ'ı kaybetmenin acısını yaşıyoruz. Başta yol arkadaşımız Sayın Figen Yüksekdağ olmak üzere ailesine, sevenlerine başsağlığı ve sabır diliyoruz. Bu acı kayıp, cezaevlerindeki siyasi mahpusların en temel insani haklardan mahrum bırakıldığı gerçeğini bizlere bir kez daha hatırlatmaktadır.

Değerli milletvekilleri, Türkiye'de hasta tutsaklar meselesi artık münferit bir mesele olmaktan çıkmış, sistematik bir soruna dönüşmüş. Bakın, Kırşehir S Tipi Cezaevinde tutulan Rojhat Babat'ın hastaneye sevk edildikten sonra yaşamını yitirmesi, Mehmet Edip Taşar'ın tedavi gördüğü hastanede yaşamını yitirmesi, bunların artık istisna değil ne yazık ki zincirleme bir meselenin son halkası olduğunu tekrar hepimize gösteriyor. İnsanlar göz göre göre ölüme terk ediliyor, üstelik ailelerine doğru düzgün bilgi dahi verilme ihtiyacı duyulmuyor.

Değerli milletvekilleri, yüzlerce ağır hasta tutsak cezaevlerinde yaşam mücadelesi veriyor. Kendi başına hayatını sürdüremeyen, hafızasını kaybetmiş, yürüyemeyen insanlar "Cezaevinde kalabilir." denilerek hâlâ cezaevinde tutuluyor; bu, hukuk değil açık bir ihlaldir, suçtur. Burada özellikle Adli Tıp Kurumunun rolünü sorgulamak durumundayız. Bağımsız hastaneler "Cezaevinde kalmaz." raporu verirken ATK'nin aksi yönde karar vermesi tıbbi değil politik bir tutumdur. Yüzde 95, yüzde 99 engelli insanlara dahi "Kalabilir." demek hekimlik etiğiyle de hukukla da bağdaşmayan bir durumdur.

Değerli milletvekilleri, Türkiye, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarına uymakla yükümlüdür; aynı şekilde Anayasa Mahkemesi kararları da bağlayıcıdır ancak bugün görüyoruz ki bu kararlar ya uygulanmıyor ya da etkisiz hâle getiriliyor. Bu durum, yalnızca bireysel hak ihlali değildir; doğrudan hukuk devletinin aşınmasıdır. Türkiye, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ne, İşkenceye Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi'ne taraftır. Bu sözleşmeler devlete açık bir yükümlülük yüklüyor; işkenceyi önlemek, kötü muameleyi engellemek ve tutukluların sağlık hakkını güvence altına almak. Peki, bugün cezaevlerinde yaşananlar bu yükümlülükle örtüşüyor mu? Maalesef. Cezaevlerinde darp, tecrit, iletişim engeli gibi birçok kötü muamele artık olağan bir hâle dönüşmüş durumda. İdare ve gözlem kurulları, keyfî kararlarla insanların tahliyesini engelleyebilmektedir. Bu durum, yargının yetkisinin fiilen cezaevi idarelerine devredildiğini de göstermektedir. Bu, hukuk güvenliğinin ortadan kaldırılması demektir.

Değerli vekiller, yargı bağımsızlığı yalnızca mahkeme salonlarında değil cezaevlerinde de ölçülür. Eğer bir ülkede insanlar hastalıklarına rağmen içeride tutuluyorsa, mahkeme kararları uygulanmıyorsa, uluslararası yükümlülükler yok sayılıyorsa orada hukuk devleti ciddi bir kriz içinde demektir.

Sözlerime son verirken, bir kez daha, cezaevlerinde yıllardır direnen Figen Yüksekdağ'a, Leyla Güven'e, Ayşe Gökkan'a, Selahattin Demirtaş'a, Selçuk Mızraklı'ya ve tüm siyasi tutsak arkadaşlarıma sevgilerimi ve selamlarımı yolluyorum. Onların özgürlüğünü de demokratik toplumda barışı da sağlayana kadar gece gündüz mücadelemiz devam edecek diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Erdoğan Sarıtaş, teşekkür ediyorum.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Birleşime beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 18.33

DÖRDÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 18.41

BAŞKAN: Başkan Vekili Bekir BOZDAĞ

KÂTİP ÜYELER: Müzeyyen ŞEVKİN (Adana), İbrahim YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar)

----- 0 -----

BAŞKAN - Değerli milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 77'nci Birleşiminin Dördüncü Oturumunu açıyorum. 259 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yerinde.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 259 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 16'ncı maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

"MADDE 16 - 25/6/2019 tarihli ve 7179 sayılı Askeralma Kanununun 9 uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan "240.000" ibaresi "300.000" şeklinde ve üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve yedinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

'(3) Birinci fıkra kapsamında tahsil edilen tutarlar Bakanlık merkez muhasebe birimi hesabına yatırılır. Bu tutarın 240.000 gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak kısmı genel bütçeye gelir kaydedilir, kalan kısmı Savunma Sanayii Destekleme Fonuna aktarılır.'

'Ek bedel olarak tahsil edilen tutarlar genel bütçeye gelir kaydedilir.'"

Leyla Şahin Usta

Ankara

Saffet Bozkurt

Zonguldak

Halil Eldemir

Bilecik

Ayhan Salman

Bursa

Yusuf Ziya Aldatmaz

Bartın

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ERSAN AKSU (Samsun) - Takdire bırakıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Bedelli askerlik uygulaması çerçevesinde tahsil edilen tutarların yüzde 80'inin genel bütçeye gelir kaydedilmesi, kalan kısmın da Savunma Sanayii Destekleme Fonu'na aktarılması öngörülmekte olup bu önergeyle aynı maddenin (7)'nci fıkrası çerçevesinde ek bedel olarak tahsil edilen tutarların genel bütçeye gelir kaydı konusunda herhangi bir duraksamaya düşülmemesi bakımından (3)'üncü fıkrada ibare değişikliği yapılmakta ve (7)'nci fıkraya cümle ilave edilmektedir.

BAŞKAN - Evet, önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Kabul edilen önerge doğrultusunda 16'ncı maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 16'ncı madde kabul edilmiştir.

17'nci madde üzerinde 5 önerge vardır, aykırılık sırasına göre işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

İlk önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 259 sıra sayılı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 17'nci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

"MADDE 17- 5/4/2023 tarihli ve 7452 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Yerleşme ve Yapılaşmaya İlişkin Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin Kabul Edilmesine Dair Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

'GEÇİCİ MADDE 2- (1) 6/2/2023 tarihinde meydana gelen depremler nedeniyle genel hayata etkili afet bölgesi olarak kabul edilen yerlerde yürütülen ulusal ve uluslararası projeler kapsamında üretilen konutlara ve iş yerlerine ilişkin borçlandırma bedellerinin 7269 veya 6306 sayılı Kanun kapsamında hak sahibi olarak kabul edilenler tarafından, 31/12/2026 tarihine kadar, defaten ödenmesi hâlinde bu bedele ilk konutlar için %74, ilk iş yerleri için %48 oranında indirim uygulanır.

(2) Birinci fıkrada belirtilen projeler kapsamında üretilen iş yerleri bakımından, 6306 sayılı Kanununun ilgili hükümleri saklı kalmak kaydıyla, 7269 sayılı Kanununun ek 4 üncü maddesinin birinci fıkrası hükmü uygulanır.

(3) 2021 ve 2025 yılında Antalya İli Manavgat, Akseki, Gündoğmuş, Alanya, Gazipaşa ilçeleri, Muğla Milas, Köyceğiz, Marmaris, Menteşe, Mersin Gülnar, İzmir Aliağa, Çeşme, Ödemiş ilçeleri ve çevresinde etkili olan yangın afetleri sebebiyle genel hayata etkili afet bölgesi olarak kabul edilen yerlerde Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığınca tespit edilmiş olan yanmış, yıkılmış, harap olmuş hasarlı taşınmazlarla ilgili olarak yürütülen projeler kapsamında üretilen konutlara ve iş yerlerine ilişkin borçlandırma bedellerinin 7269 veya 6306 sayılı Kanun kapsamında hak sahibi olarak kabul edilenler tarafından, 31/12/2026 tarihine kadar, defaten ödenmesi halinde bu bedele ilk konutlar için %74, ilk iş yerleri için %48 oranında indirim uygulanır."

Cevdet Akay

Karabük

Mustafa Erdem

Antalya

Ahmet Vehbi Bakırloğlu

Manisa

Gökhan Günaydın

İstanbul

Cavit Arı

Antalya

İsmet Güneşhan

Çanakkale

Nermin Yıldırım Kara

Hatay

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ERSAN AKSU (Samsun) - Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Gerekçeyi açıklamak üzere Hatay Milletvekili Nermin Yıldırım Kara'ya söz veriyorum.

Sayın Yıldırım Kara, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

NERMİN YILDIRIM KARA (Hatay) - Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; Türkiye Büyük Millet Meclisi, bir müzakere masası değil de sanki bir sekretarya gibi görev görüyor, bunu buradan söylemek istiyorum çünkü bazı kanun teklifleri tozlu raflarda bekliyor, istediğiniz zaman indiriyorsunuz. Böyle söylememin sebebi de bu deprem konutlarının fiyatlarının ne olacağını aylardır, yıllardır istedik, nedir dedik ama şimdi keyfiniz yerine geldi diyelim, diyorsunuz ki: "Açıkladık, yüzde 74 oranında konutlar için, yüzde 48 oranında iş yerlerine biz indirim yaptık." Peki, bunu alacak parası olan bizim depremzede var mıymış Hatay'da, Adıyaman'da veya Kahramanmaraş'ta? Özellikle asgari ücretlilerin, ticari hayatları altüst olan, çekleri yazılan esnafın durumu neymiş; malını mülkünü kaybedenler ne olmuş? Bunlar için nasıl iyilikler yaptınız? Bunları da tek tek soruyoruz ve bilmek istiyoruz.

Şimdi, indirim önemli olduğunu ve kıymetli olduğunu söylemeden geçemem; bu, ne bize ne de yaptığımız işe yakışır fakat indirim meselesinin üzerinden bir siyasi propagandaya asla müsaade etmeyeceğimizi buradan ifade etmek istiyoruz. (CHP sıralarından alkışlar) Mesela, Avrupa Birliği Dayanışma Fonu'nun 400 milyon avro, çeşitli uluslararası bankalardan 100 milyar tutarında finansman, Asya Kalkınma Bankasının İLBANK'a verdiği 170 milyon dolar ne olmuş? Ayrıca, yine 2023, 24 ve 25 yıllarında 8,5 milyar dolar, TL cinsinden değeri 378 milyar hibe gelmiş. Demek ki devletin uluslararası yardımlar ve kendi öz kaynaklarıyla yurttaşlarımıza, depremzedelere bu konutları bedelsiz bir şekilde teslim edebilme kabiliyeti var ama siz nedense "Biz bunları bedava verdik." diye şimdi bir propagandaya sebebiyet veriyorsunuz. Özellikle taksitlerle yirmi yılın sonunda elde edeceğiniz miktar 594 milyar. Zaten siz hazineden ek bir borçlanma yetkisi verdiniz Kentsel Dönüşüm Başkanlığına ki genel bütçeye tabi de değil; hazineden bir bütçe, ek bütçe verdiniz. Eğer tüm yurttaşlar peşin alırsa 152 milyar zaten hazineye para gelecek. Yani esasında, daha Türkçesini söyleyeyim: Bu evler bedavaya geldi, bu evler bedavaya geldi fakat siz bunları kampanyada kullanacaksınız, bunları biliyoruz; seçim kampanyası olarak kullanacağınızı da biliyoruz.

Şimdi, indirim yapılır. Ben buradan gerçekten indirimin kıymetli olduğunu bakın, söyledim. Bir tavsiyem, bir teklifim var: Sosyal konut projelerinde de orada da bir muafiyet ve indirim yapalım. Mesela, 2017-19'dan tamamlanamayanlar vardı deprem konutlarının arasında, onlar da çıktı, gitti. Şimdi, bunlar da kuraya dâhil edildi; 16 bin ile 30 bin lira arasında taksitlerle, yılda 2 defa memur maaş katsayısı artışı oranında zamlı bir şekilde ödemek zorunda kalacaklar. Siz düşünün, 20 bin lira emekli maaşıyla geçinen bir emekli teyze, amca nasıl ödeyecek? E, sosyal konut projesi hani sosyal devletin ilkesiydi? O bakımdan, buna böyle bakın. Eğer indirim yapılacaksa buralardan indirim talep ettiğimizi de belirtiyoruz.

Ayrıca, depremzedeleri şöyle görmemek lazım: Bakın, bazı yandaş gazeteciler diyor ki: "Para harcama refleksleri kaybolmuş yurttaşlar olarak..." Hani linçleyenler var da... Bir de bazen bazı yerel yöneticiler diyor ki: "Deprem bitti, gaziler iyileşti; efendim, herkes yerini yurdunu buldu." O zaman spesifik bazı örnekleri vermek istiyorum: Hassa Aktepe'de çarşı merkezindeki iş yerleri ne olmuş; İskenderun'daki Büyük Çarşı İş Hanı'nda tapu sahibi olan, iş yeri sahibi olan yurttaşlara ne yapılmış; bunları bilmek istiyoruz. Öyle "Deprem üstünden zaman geçti, bitti, gitti; haydi bakalım, herkes işine." Bunlar söylenemez. Özellikle uzuvlarını kaybedenler, engelliler platin, kulaklıklarındaki pil, protez ücretleriyle ilgili çok zor durumdalar. O bakımdan, depremin etkileri tam anlamıyla giderilmeden biz bu kanun teklifine ve bundan sonra getireceklerinize "evet" demeyeceğiz.

Teşekkür ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Yıldırım Kara, teşekkür ediyorum.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 259 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 17'nci maddesinde yer alan "% 74" ibaresinin "% 90" olarak, "% 48" ibaresinin "% 60" olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Selçuk Özdağ

Muğla

Şerafettin Kılıç

Antalya

İdris Şahin

Ankara

Necmettin Çalışkan

Hatay

Elif Esen

İstanbul

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ERSAN AKSU (Samsun) - Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Gerekçeyi açıklamak üzere İstanbul Milletvekili Elif Esen'e söz veriyorum.

Sayın Esen, buyurun. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

ELİF ESEN (İstanbul) - Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri; ben öncelikle 6 Şubat depremlerinde hayatlarını kaybeden vatandaşlarımızı rahmetle anarak sözlerime başlamak istiyorum.

Öncelikle, 17'nci maddeye ilişkin değerlendirmemizi açık ve net bir zemine oturtmak istiyorum çünkü burada tartıştığımız şey, teknik bir indirim düzenlemesinden ibaret değil; deprem sonrası, iktidarın bölgeye dair çözümlerine yönelik kamu politikasının kuruluş anlayışı, kurulma anlayışı. Maddeyle, 6 Şubat 2023 depremleri sonrası afet bölgesinde inşa edilen konut ve iş yerlerine ilişkin borçların 31 Aralık 2026'ya kadar peşin ödenmesi hâlinde indirim uygulaması öngörüldü.

Şimdi bu tabloyu hatırlayalım: Bu ülkede milyonlarca insan yaşanan büyük deprem sonrası yerinden oldu, yüz binlerce konut yıkıldı ya da ağır hasar aldı. İnsanlar sadece evlerini değil gelirlerini, işlerini, birikimlerini de kaybettiler. Böyle bir zeminde vatandaşın önüne bir borçlanma modeli koyuyoruz ve ardından da şunu söylüyoruz: "Eğer bu borcu peşin ödeyebilirsen sana indirimi yaparım." Teknik olarak bakıldığında bu anlaşılabilir bir araç olabilir; iktidar için de nakit akışını hızlandıracak, kamu alacağını güvence altına alacak, yeniden inşa sürecine finansman sağlayacak bir kaynak. Bu yönüyle düzenlemenin mali mantığı olabilir. Biz buna kategorik olarak elbette karşı değiliz ancak sorun burada başlıyor. Bu düzenleme, herkese aynı kuralı koyuyor ama herkes aynı imkânlarda ve aynı noktada değil; depremden etkilenen vatandaşların ödeme kapasiteleri arasında ciddi farklılıklar var. İşyerini, imkânlarını, düzenini ve dolayısıyla gelirlerini de kaybetmiş, borç yükü altına girmiş, hâlâ temel ihtiyaçlarını bile karşılamakta zorlanan, barınma ve geçim mücadelesi veren insanlar var bölgede. İşte tam da bu sebeple bu koşullarda peşin ödeme imkânı herkes için eşit şartlar sağlayacak bir seçenek olmamalı, sadece belirli bir kesim için gerçekçi bir seçenekten bahsedilebilir burada. Dolayısıyla bu madde, kâğıt üzerinde eşit görünse de fiilen eşitlik üretmiyor. Peşin ödeyebilen yani hâlihazırda imkânları daha güçlü olan kesim indirimden yararlanabilirken ödeyemeyenler ise aynı borcu daha da ağır şartlarla taşımaya devam edecekler. Yani burada itiraz ettiğimiz şey indirim değil, itiraz ettiğimiz şey bu indirimin adil uygulanmasını sağlayacak bir mekanizma düzenlemesine ihtiyaç olduğu.

Çıkarılacak kanunla deprem bölgesindeki eşitsizliklerin daha da büyümesi sonucu ortaya çıkıyor. Sosyal devlet ilkesi bize şunu söylüyor: Eşitlik, herkese aynı şeyi söylemek ya da yapmakla tesis olmaz; amaç, eşitliği, dahası adaleti tesis edebilecek iyileştirici uygulamalar sağlayabilmektir. Bu da piyasa mantığıyla değil toplumu, aileyi koruyucu bir yaklaşımı uygulamakla olur. Bu maddede ise ailelerin ihtiyacı değil, iktidarın kasasını dolduracak ödeme hızını ödüllendirir bir uygulamadan söz etmek mümkün.

Sonuçta, bu uygulamanın toplumsal etkisi olacak; aynı mahallede aynı yıkımı yaşamış iki depremzededen biri indirim alırken, diğeri alamıyorsa burada yalnızca mali bir fark oluşmaz, adalet duygusu zedelenir ve biliyoruz ki kamu politikalarının kalıcılığı sadece rakamlarla değil, bu adalet duygusuyla sağlanır. Bu maddenin adalet ve eşitlik ilkeleri çerçevesinde yeniden ele alınması; yıkılan düzenleri farklı desteklerle telafi eden, onaran, adaleti sağlayan bir anlayışla düzenlenmesi gerektiğini düşünüyoruz.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL, CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Esen, teşekkür ediyorum.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 17'nci maddesinin çerçeve hükmünde yer alan "eklenmiştir" ibaresinin "ilave edilmiştir" ibaresiyle değiştirilmesini arz ve teklif ederim.

Uğur Poyraz
Antalya
Hakan Şeref Olgun
Afyonkarahisar

Yüksel Selçuk Türkoğlu
Bursa
Yüksel Arslan
Ankara
Turhan Çömez
Balıkesir

Mehmet Mustafa Gürban
Gaziantep
Burak Dalgın
Balıkesir

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ERSAN AKSU (Samsun) - Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Gerekçeyi açıklamak üzere Gaziantep Milletvekili Mehmet Mustafa Gürban'a söz veriyorum.

Sayın Gürban, buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

MEHMET MUSTAFA GÜRBAN (Gaziantep) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; teklifin 17'nci maddesiyle deprem konut ve iş yerleri için getirilen peşin ödeme iskontoları iktidarın depremzede vatandaşlarımıza sunduğu kolaylık gibi yansıtıyor ancak mali gerçekler durumun aksini gösteriyor. İki yıl ödemesiz on sekiz yıl vadeli ödeme planının peşin ödemeye çekilmesi durumunda konutlar için sunulan yüzde 74, iş yerleri için ise yüzde 48 oranındaki iskonto yıllık bazda konutta yüzde 13,2; iş yerinde ise yüzde 6,1 gibi sembolik oranlara tekabül ediyor. Gelecek yirmi yıl içerisinde ülkemizin ortalama enflasyonunun bu oranların çok üzerinde seyredeceği aşikâr. Depremzedelerimize "Peşin öde." demek, aslında vatandaşa rasyonel olmayan mali yüklemeye yapmaktır.

Deprem bölgesindeki barınma ve ticari hayatın canlandırılması için odaklanılması gereken nokta toplanan kaynakların nereye harcandığıdır. 2023 Temmuz ayından itibaren "depremin yaralarını sarmak için" diyerek artırılan ve yeni konulan vergilerden 2026 yılı itibarıyla elde edilecek gelir yaklaşık 1 trilyon 240 milyar liraya ulaşmıştır. Buna karşın aynı dönemde deprem harcamaları için ayrılan ödenek sadece 653 milyar liradır yani iktidar, deprem için topladığı vergilerin yaklaşık yarısını deprem dışı alanlarda kullanmak üzere hazineye aktarmıştır. Yaklaşık 587 milyar liralık kaynak depremzededen esirgenmiştir. Bu durum kamu yönetimindeki kronikleşmiş samimiyetsizliği de ifşa etmektedir. Tıpkı 1999 depremi sonrası toplanan vergilerin koruyucu önlemler için kullanılmaması gibi, bugün de Hazine ve Maliye Bakanı ile diğer yetkililerin "Deprem için." diyerek savundukları ek vergiler deprem bölgesindeki vatandaşlarımızın yaralarını sarmak yerine bütçe açıklarını kapatmak için kullanılmıştır.

Sonuç olarak, depremzedeyi rasyonel olmayan iskonto oranlarıyla peşin ödemeye zorlamak yerine, zaten bu amaçla toplanmış olan devasa vergi gelirlerinin doğrudan bölge halkına aktarılması gerekmektedir. Toplanan 1,24 trilyon liranın tamamı deprem bölgesi için harcanmalı, konutlar ve iş yerleri vatandaşın üzerinde ek bir mali baskı oluşturmaktan teslim edilmelidir. Deprem için toplanan kaynakları genel bütçeye hibe ederek afetzedeyi borçlandırmaya mahkûm eden bu yaklaşım, yaşanacak muhtemel afetlerin yeniden asrın felaketine dönüşmesine zemin hazırlayacaktır.

Değerli milletvekilleri, deprem bölgesindeki rezerv alan problemi büyüyerek devam etmektedir. Bölgelerimiz rezerv alan ilan edildi. Evi yıkılan vatandaşlarımıza aynı yerden değil başka bir yerden daireler verildi. Oysaki söz verilmişti; aynı evler verilecek, komşular dağıtılmayacaktı ancak ne oldu? Güvenli olmadığı gerekçesiyle rezerv alan ilan edildi. Sonrasında ilan edilen rezerv alanlarına konutlar yapıldı. Bakan Yardımcısının bu konudaki sözlerini hatırlatmak isterim: "Dairelerin yeri, yönü ve katının değişmeyeceğini, herkesin kendi komşularıyla olacağını." söylemişti. İnsanlarımızın depremde sadece evleri değil geçmişleri, hatıraları, anıları da yok oldu. Bu durum sadece maddi değil manevi anlamda da vatandaşlarımıza zarar vermektedir. Vatandaşın eski oturduğu yerde yeni binalar yapılmış, âdeta ikinci depremi yaşıyor. Depremde evi yıkıldı, deprem sonrası evi elinden alındı. Bu konulara acilen çözüm getirilmeli, sözler değil evler verilmeli.

Sayın milletvekilleri, yeni düzenlemelerle birlikte depremlerden etkilenen bölgelere kullandırılan krediler muafiyet kapsamında yer almayacak. Deprem bölgesinde ticaret ayağa kalktı mı? Esnaf borcunu ödeyebiliyor mu? Vatandaş gelirini toparlayabildi mi? Hâl böyleyken krediye erişimi zorlaştırmak, mevcut kolaylıkları kaldırmak reva mı? Bankalar daha temkinli olabilir, ekonomi yönetimi sıkılaşma politikası uyguluyor olabilir. Depremzede vatandaşlarımıza "Piyasa şartları böyle." demek, aslında kendi başınızın çaresine bakın demektir. Deprem bölgesine yönelik kredi ve finansman politikaları genel ekonomik sıkılaşmanın dışında tutulmalıdır. Bu bölge için ayrı, özel ve sürdürülebilir finans modeli...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Gürban, teşekkür ediyorum.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 259 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 17'nci maddesinde yer alan "aşağıdaki" ibaresinin "aşağıda yer alan" olarak değiştirilmesini arz ve ederiz.

George Aslan
Mardin
Yılmaz Hun

Hüseyin Olan
Bitlis
Adalet Kaya

Zülfü Uçar
Van
Ömer Faruk Gergerlioğlu

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ERSAN AKSU (Samsun) - Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Gerekçeyi açıklamak üzere Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'na söz veriyorum.

Sayın Gergerlioğlu, buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Sayın Meclise ve kamuoyuna soruyorum: KHK zulmü ne zaman bitecek?

Bundan on yıl önceydi, anayasal rejim altüst edildi, KHK rejimi kurdular. Gece yarısı, düşünün, internette T.C.'niz ilan edilerek terörist ilan ediliyorsunuz, hakkınızda bir yargılama bile yapılmamış ama ondan sonra, arenada aslanların önüne atılıyorsunuz; ekonomik, sosyal, psikolojik olarak mahvediliyorsunuz, düşman ilan ediliyorsunuz, düşman ceza hukuku uygulanıyor. Büyük bir yıkım yaşandı. Artık buna bir son verilmeli arkadaşlar, bu işe bir son verilmeli ve KHK sorununa bir çözüm bulunmalı.

Bakın, elinizi vicdanınıza koyun ve size sunduğum bazı örnekler lütfen bakın. Şu kişi kim? Konyalı birisi, eski bir hâkim, Kemal Çavdar; ihraç edildi, ardından yargılandı, beraat etti ancak görevine iade edilmedi; çok kahretti, çok üzüldü ancak sonunda avukatlık yapmaya başladı ve bu arada 2 çocuk babası Kemal Çavdar üzüntüsünden 43 yaşında mide kanserinden hayatını kaybetti üç gün önce.

Ayhan Şimşek, Denizlili, bir öğretmen, o da ihraç edildi; ardından beraat etti, bir öğretmendi. Eşiyle konuştum, bana dedi ki: "Ayhan Hoca çok kahretti, bir sene evden çıkmadı -o kadar üzüldü ki- ondan sonra aç susuz kaldı, inşaatlarda çalıştı, halı yıkamada çalıştı, ağır işlerde çalıştı ama beraat etmesine rağmen onu kimse işine iade etmedi, öğretmenliğine döndürmedi. Neymiş? "Bank Asyada hesabı var, bir derneğe üye, şudur budur."

Devam ediyoruz, bakın, yine ilginç bir fotoğraf; şu fotoğrafta ne görüyorsunuz arkadaşlar? Çok nadir bir görüntüdür bu; Türkiye'nin 3'üncü beş ailesinin fotoğrafı. Bu çocuklar var ya -bakın, 5'i beşiz, 6 çocuk- 850 gram doğdu, herkes dedi ki: "Bunlar ölür." Aile üç ay kuvözlerde bekledi, çocuklar yaşadı ya, Allah'a şükürler olsun, çocuklar yaşadı ama gözlerinde, beyinde hasar vardı çocukların; o çocuklara gözümüz gibi bakmalıydık. Ama ne oldu biliyor musunuz? O çocukların annesini-babasını yine böyle abuk subuk gerekçelerle "Yok, bir dernekte üyeliğin varmış; yok, Bank Asyada paran varmış..." diye mahkûm ettiler. Ben, iki buçuk sene önce bu Mecliste yine bu fotoğrafı tutuyordum ve bu olayı anlatıyordum; bakın, bu yanlış diyordum. Burada Amasya Vekili Hasan Çilez var mı? O ve diğer AK PARTİ'li vekiller bana ağır hakaretler ediyordu, "Onlar teröristtir, haklarını buldular!" "Sus oradan Gergerlioğlu!" diye. Ben de hayır, onların bir suçu yok dedim. Ne oldu biliyor musunuz? Bakın, Yargıtayın bir kararını size göstereyim: İki buçuk yıl bomboş yere bu anne cezaevinde yattı -on yıldır çekmedikleri çile yoktu- iki buçuk yıl içeride yattı, bu çocuklar bakımsız kaldı ve ardından Yargıtay cezaı bozdu. Savcı bir sene önce itiraz etti, üç gün önce Yargıtay Ceza Genel Kurulu bu kararı da bozdu, anne tahliye edildi, şu anda Malatya'da çocuklarıyla buluşmuş durumda. Yani ne oldu arkadaşlar? Bu çocuklara zulmederek elinize ne geçti?

Bakın, bitmedi, bir aile fotoğrafı daha size... Arkadaşlar, vicdanınız sızlamıyor mu? Bir hapishane burası, bakın, Sakarya Ferizli Cezaevi. Bir anne, Melek Gelir, öğretmen, ihraç edilmiş; çocukları var yanında, kızı Sümeyra Gelir ve 2 çocuk. Sümeyra Gelir annesinin çektiklerinden dolayı çok üzülmüş ve epilepsi hastası olmuş durumdaydı. Anne cezaevindeyken bir epilepsi nöbetinde Sümeyra hayatını kaybetti, kahretmişti Sümeyra ve aile büyük bir acı yaşadı. Bakın, 3 Nisan 2026, bu ölümün 1'inci yıl dönümü arkadaşlar. Şu çocukları görüyor musunuz? 2 çocuk bir mezarda, abla kara toprakta, anne hapiste.

Ya, arkadaşlar, soruyorum size: Siz bu Bank Asyayı birlikte açmamış mıydınız? Bütün faturayı bu garibanlara niye kestiniz? Allah'tan korkmuyor musunuz?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Devamla) - Elinizi vicdanınıza koyun ya! Nasıl böyle bir şey olur? Bu zulüm niye devam ediyor arkadaşlar? Hepinizin itiraz etmesi lazım, bir siyasi soykırım yaşanıyor burada ya! Niye susuyorsunuz? (DEM PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Gergerlioğlu, teşekkür ediyorum.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 259 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 17'nci maddesi ile 7452 sayılı Kanun'a eklenen geçici 2'nci maddenin birinci fıkrasında yer alan "ilk konutlar için %74, ilk iş yerleri için" ibaresinin "en fazla bir konut için %74, en fazla bir iş yeri için" şeklinde, ikinci fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini ve maddeye aşağıdaki fıkranın eklenmesini arz ve teklif ederiz.

"(2) Birinci fıkroda belirtilen projeler kapsamında üretilen iş yerleri bakımından da 7269 sayılı Kanunun ek 4 üncü maddesinin birinci fıkrası hükmü uygulanır. 6306 sayılı Kanun kapsamındaki alanlarda, 7269 sayılı Kanun kapsamında hak sahibi olanlara verilecek konut ve işyerlerinin borçlandırımları, 6306 sayılı Kanunun ilgili hükümlerine göre yapılır.

(3) 12/4/2000 tarihli ve 4562 sayılı Organize Sanayi Bölgeleri Kanununun geçici 17 nci maddesi kapsamında belirlenen talep sahipleri tarafından işyerlerine ilişkin borçlandırma bedellerinin teslim tarihinden itibaren en geç 6 ay içerisinde defaten ödenmesi halinde birinci fıkroda işyerleri için belirlenen indirim oranı uygulanır. Bu maddenin yürürlük tarihinden önce teslim edilen işyerleri hakkında bu fıkranın birinci cümlesinde yer alan 6 aylık süre bu maddenin yürürlük tarihinden itibaren başlar."

Leyla Şahin Usta

Ömer Özmen

Atay Uslu

Ankara

Aydın

Antalya

Havva Sibel Söylemez

Fahrettin Tuğrul

Mersin

Uşak

BAŞKAN - Evet, Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ERSAN AKSU (Samsun) - Başkanım, takdire bırakıyoruz.

BAŞKAN - Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Kent merkezlerinde belirlenen rezerv yapı alanlarında ve riskli alanlarda hem 7269 sayılı Kanun kapsamında AFAD hak sahipleri hem de 6306 sayılı Kanun kapsamında hak sahipleri bulunduğundan müşterek uygulama yapılmaktadır. Bu kapsamda önergeyle, maliyet üzerinden yapılacak indirim hususunda tüm hak sahiplerine eşit muamele edilebilmesi amacıyla düzenleme yapılmaktadır.

Ayrıca, 12/4/2000 tarihli ve 4562 sayılı Organize Sanayi Bölgeleri Kanunu'nun geçici 17'nci maddesi kapsamında 6/2/2023 tarihinde yaşanan depremler dolayısıyla afet bölgesi olarak kabul edilen yerlerde Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından belirlenen sanayi alanlarında talep sahipleri tarafından iş yerlerine ilişkin borçlandırma bedellerinin teslim tarihinden itibaren en geç altı ay içerisinde defaten ödenmesi hâlinde madde kapsamında belirlenen indirim oranının uygulanması öngörülmektedir.

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Kabul edilen önerge doğrultusunda 17'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 17'nci madde kabul edilmiştir.

Sayın milletvekilleri, Plan ve Bütçe Komisyonunun, görüşülmekte olan kanun teklifinin 12'nci maddesinin yeniden görüşülmesine ilişkin İç Tüzük'ün 89'uncu maddesine göre bir talebi vardır, Başkanlık bu talebi yerine getirecektir.

VI.- ÖNERİLER (Devam)

B) Danışma Kurulu Önerileri

1.- Danışma Kurulunun, görüşülmekte olan 259 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 12'nci maddesinin yeniden görüşülmesine dair Plan ve Bütçe Komisyonu talebinin İç Tüzük'ün 89'uncu maddesi uyarınca uygun görüldüğüne ilişkin görüşü

BAŞKAN - Danışma Kurulunun, Komisyonun görüşülmekte olan kanun teklifinin 12'nci maddesinin yeniden görüşülmesine ilişkin talebi hakkındaki görüşünü okutuyorum:

No: 5

2/4/2026

Danışma Kurulu Görüşü

Danışma Kurulunun 2/4/2026 Perşembe günü (bugün) yaptığı toplantıda, görüşülmekte olan 259 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 12'nci maddesinin yeniden görüşülmesine dair Plan ve Bütçe Komisyonunun talebi İç Tüzük'ün 89'uncu maddesi uyarınca uygun görülmüştür.

Numan Kurtulmuş
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanı

Leyla Şahin Usta
Adalet ve Kalkınma Partisi
Grubu Başkan Vekili

Gökhan Günaydın
Cumhuriyet Halk Partisi
Grubu Başkan Vekili

Sezai Temelli
Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi
Grubu Başkan Vekili

Filiz Kılıç
Milliyetçi Hareket Partisi
Grubu Başkan Vekili

Turhan Çömez
İYİ Parti
Grubu Başkan Vekili

Selçuk Özdağ
YENİ YOL Partisi
Grubu Başkan Vekili

BAŞKAN - Danışma Kurulunun görüşü bilgilerinize sunulmuştur.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Kurban Bayramı'nda asgari ücrete çıkaralım bayram ikramiyelerini emeklilerin.

VII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

B) Yeniden Görüşmeleri Yapılan Teklifler (Tekriri Müzakere)

1.- Aksaray Milletvekili Hüseyin Altınsoy ve Elazığ Milletvekili Ejder Açıkkapı ile 46 Milletvekilinin Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3560) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 259) (12'nci Madde)

BAŞKAN - Şimdi Komisyonun istemini okutup oylarınıza sunacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 259 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 12'nci maddesinin yeniden ele alınabilmesi amacıyla İç Tüzük'ün 89'uncu maddesi gereğince yeniden görüşülmesini arz ve teklif ederiz.

Mehmet Muş
Samsun
Plan ve Bütçe Komisyonu
Başkanı

BAŞKAN - Komisyonun istemini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Komisyonun istemi kabul edilmiştir.

Teklifin 12'nci maddesini yeniden müzakereye açıyorum.

Madde üzerinde söz isteyen? Yok.

Madde üzerinde 1 önerge vardır, okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 259 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 12'nci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını ve diğer maddelerin buna göre teselsül ettirilmesini arz ve teklif ederiz.

Leyla Şahin Usta
Ankara

Halil Eldemir
Bilecik

Oğuz Üçüncü
İstanbul

Ayhan Salman
Bursa

Yusuf Ziya Aldatmaz
Bartın

Saffet Bozkurt
Zonguldak

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ERSAN AKSU (Samsun) - Sayın Başkanım, takdire bırakıyoruz.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz talebi yok.

Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Son dönemde yakın coğrafyamızda yaşanan jeopolitik gelişmelerle birlikte küresel ticari dinamiklerinin değişmesi sonucu ortaya çıkan stratejik yatırım fırsatlarının değerlendirilmesi, sektörün uluslararası rekabet gücünün, sürdürülebilirliğinin ve ihracat potansiyelinin korunması ve geliştirilmesi amacıyla ilgili maddenin yeniden değerlendirilmek üzere teklif metninden çıkarılması amaçlanmaktadır.

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Değerli milletvekilleri, kabul edilen önergeyle teklifin 12'nci maddesi teklif metninden çıkarılmıştır.

Herhangi bir karışıklığa mahal vermemek için, teklifin görüşmelerine mevcut sıra sayısındaki madde numaralarından devam edeceğiz, kanun yazımı sırasında madde numaraları teselsül ettirilecektir.

A) Kanun Teklifleri (Devam)

1.- Aksaray Milletvekili Hüseyin Altınsoy ve Elazığ Milletvekili Ejder Açıkkapı ile 46 Milletvekilinin Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3560) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 259) (Devam)

BAŞKAN - Şimdi teklifin 18'inci maddesini geçiyoruz.

18'inci madde üzerinde 3 önerge vardır, aykırılık sırasına göre önergeleri işleme alıp oylarınıza sunacağım.

İlk önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 259 sıra sayılı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 18'inci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

"MADDE 18- Bu Kanunun;

a) 1 inci, 3 üncü, 4 üncü, 5 inci, 7 nci ve 12 nci maddeleri yayımını izleyen ikinci aybaşında,

b) 6 ncı maddesi 1/1/2027 tarihinde,

c) 8 inci maddesi 1/1/2026 tarihinden itibaren elde edilen kazançlara uygulanmak üzere yayımı tarihinde,

ç) Diğer maddeleri yayımı tarihinden itibaren yürürlüğe girer.

Cevdet Akay
Karabük

Ahmet Vehbi Bakırlıoğlu
Manisa

Cavit Arı
Antalya

Mustafa Erdem
Antalya

Gökhan Günaydın
İstanbul
Aliye Timisi Ersever
Ankara

İsmet Güneşhan
Çanakkale

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ERSAN AKSU (Samsun) - Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Evet, gerekçeyi açıklamak üzere Ankara Milletvekili Aliye Timisi Ersever'e söz veriyorum.

Sayın Timisi Ersever, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

ALİYE TİMİSİ ERSEVER (Ankara) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

14 ayrı kanunda değişiklik öngören 19 maddelik torba kanunla karşımıza geldiniz. Yasama süreci ve tekniği açısından ciddi sorunlar taşıyan bu tekliften bazı maddeleri de geri çekmek zorunda kaldınız. Bu tablo sadece bir hazırlık eksikliği değil yaşamayı ciddiye almayan bir anlayışın sonucudur, tek adam rejiminin yansımasıdır. Torba kanun yöntemini istisna olmaktan çıkarıp alışkanlık hâline getirdiniz çünkü milletin dikkatinden kaçırmak istediğiniz ne varsa, ne kadar alıcengiz oyunu varsa bu yöntemle gizlemeye çalışıyorsunuz.

Değerli milletvekilleri, iktidar torbanın içine öyle maddeler koyuyor ki bir oldubittiyle milletin cebinden alıyor, yandaşlarının ve müteahhitlerinin cebine koyuyor. Bu teklifte de aynı işçiliği, ince işçiliği görüyoruz. Teklifin en kritik düzenlemelerinden biri işsizlik sigortasına ilişkin. Bu düzenlemeyle devletin işsizlik sigortası primine yaptığı katkıyı artırma ya da azaltma yetkisi yine Cumhurbaşkanına veriliyor, üstelik bunu Anayasa'yı yok sayarak yapıyorsunuz. Peki, amaç ne? Yeni kaynak yaratmak. Bakınız, rakamlar ortada: 2026 yılı Ocak ayı itibarıyla İşsizlik Sigortası Fonu'na devletin katkısı 10,6 milyar liradır, yıl sonunda bu tutarın 130 milyar lirayı aşacağı öngörülmektedir. Eğer bu katkı yüzde 50 azaltılırsa bütçede yaklaşık 65 milyar liralık bir ek kaynak ortaya çıkacaktır. Şimdi soruyorum: Bu kaynak, tarlasına gübre atamayan, traktörünün deposunu dolduramayan çiftçiye mi gidecek, sıftah yapmadan dükkânını kapatan esnafa mı yoksa çeki yazılan, vergisini ödeyemeyen sanayiciye mi? (CHP sıralarından alkışlar) Bu

kaynak yine aynı yere gidecek, 3 liralık işi 5 liraya yaptırdığınız yandaşlara, yap-işlet-devret müteahhitlerine. İşte itirazımız da tam da buradadır, işsizlik Fonu işsiz içindir, bütçe millet içindir. Fonları kaynak aktarım mekanizmasına dönüştürmek ne hukukla bağdaşır ne de vicdanla.

Değerli milletvekilleri, diğer bir garabet ise kamuya ait taşınmazlara "ihtiyaç fazlası" diyerek Özelleştirme İdaresi aracılığıyla satılmasının önünü açmanız. İhtiyaç fazlası neye göre belirlenecek, kriterleri nedir? Tanım yok, kriter yok, sınır yok; tam bir AKP klasiği. Görünen o ki bu ülkenin en değerli arazilerini, en kıymetli kamu varlıklarını "ihtiyaç fazlası" diyerek yandaşlarınıza peşkeş çekeceksiniz. Dahası, kamu malını satacaksınız, geliri bütçeye aktaracaksınız, bu kaynağın harcama yetkisini de yine Cumhurbaşkanına bırakacaksınız. Bu, Meclisin, bütçe hakkının yok sayılmasıdır, keyfiliktir, hesap vermekten kaçmaktır. Üzerine basa basa ifade edelim, bu varlıkların her birinde tüyü bitmemiş yetimin hakkı var. Kamuya ait varlıkların bir tuğlasını dahi hukuksuz şekilde elden çıkarırsanız bunun vebalini ne vicdanlarda ne de hukuk önünde veremezsiniz.

Yani başımızda süren savaş, bölgemizi saran ateş çemberini kaygıyla izliyoruz değerli milletvekilleri. Dileğimiz, barış, istikrar ve güvenin bir an önce sağlanması. Bu savaş bize şöyle bir gerçeği daha gösterdi: Ülke ekonomisinin ne kadar kırılgan olduğunu, dışa bağımlılığın ne denli derinleştiğini ve ekonominin nasıl kötü yönetildiğini açıkça ortaya koydu. Güya, tarım ülkesiyiz ama çarşı pazar öyle söylemiyor, domates 170, biber 250, salatalık 150; bu fiyatlarla emeklinin, asgari ücretlinin, dar gelirlinin yaşaması mümkün değildir.

Teşekkür ederim. (CHP ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Timisi Ersever, teşekkür ediyorum.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 259 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 18'inci maddesinde yer alan "yayımlı tarihinde" ibarelerinin "yayınlandığı tarihte" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

George Aslan

Mardin

Yılmaz Hun

Iğdır

Hüseyin Olan

Bitlis

Adalet Kaya

Diyarbakır

Zülfü Uçar

Van

Celal Fırat

İstanbul

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ERSAN AKSU (Samsun) - Katılamıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Gerekçeyi açıklamak üzere İstanbul Milletvekili Celal Fırat'a söz veriyorum.

Sayın Fırat, buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

CELAL FIRAT (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşmekte olduğumuz kanun teklifi ne emekliyi ne esnafı ne de öğrenciyi, sorunu olan kesimleri ilgilendiriyor. Kripto paraların vergilendirilmesinin, bedelli askerlik ücretinin artırılmasının vatandaşın derdine derman olmadığı açıktır. O yüzden, konuşmamı cemevleri ve deprem gerçeği üzerine yapmak istiyorum.

Defalarca bu kürsüde ifade ettim; bu ülke, birçok etnik kimliklerin, inançların, kültürlerin bir arada yaşadığı son derece zengin bir coğrafyadır ama unutmayalım ki bir ülkenin zenginliği farklılıkların varlığıyla değil o farklılıklara gösterdiği adalette ölçülür. Bu zenginliği korumak hepimizin sorumluluğudur ve bu Meclisin görevi, bu sorunları halının altına süpürmek değil onları cesaretle çözmektir.

Değerli milletvekilleri, Alevi toplumu şehirlerde cemevlerini kendi alın terleriyle yaptılar, yokluk içinde sofralarındaki lokmaları keserek, bir gün bile kimseye el açmadan cemevlerini kurdular. İstanbul'da, Ankara'da fark etmez, birçok cemevine gittiğinizde binlerce arkadaşlarımızı, canlarımızı, kendi getirdikleri lokmaları birbirine pay eden insanları göreceksiniz; orada ne kibir vardır ne gösteriş, kendi rızaları vardır. Sadece ikramlarını paylaşmak için, gelenek göreneklerini yaşatmak için oradalar ama ne acıdır ki bu kadar hakikatle dolu mekânların tapuları, cemevlerinin tapuları yok. Cemevleri var ama üzüler belirmek gerekiyor ki - dediğim gibi- tapuları yok. Birçok cemevinin tapusu ya hazineye ya belediyelere ya da vakıflara aittir. Hatta bazı cemevlerimiz mahkemeliktir, ceza kesiliyor, tahliyeleri isteniyor. Soruyorum sizlere: Bir caminin, bir kilisenin, bir sinagogun bu muameleye maruz kaldığını gördünüz mü? Ama Alevilerin ibadet mekânları ne yazık ki bu durumdadır. Bu, sadece bir mülkiyet meselesi de değil; bu, açık bir eşit yurttaşlık meselesidir, bu, bir vicdan meselesidir. Yeri geldiğinde hep şu söyleniyor: "Biz kardeşiz." Kardeş kardeşe bunu yapar mı? Birçok siyasi parti lideri ve Sayın Devlet Bahçeli bir çağrı yapmıştı, "Cemevleri Alevilerin ibadethanesidir." demişti. Bu sözler çok çok kıymetli ama eksiktir çünkü sözün kıymeti hayata geçtiği kadardır, çünkü mesele artık söz meselesi de değildir, mesele bu sözün hayata geçmesidir. Cemevlerinin ibadethane olup olmadığı tartışması artık kapanmalıdır. Bu konu tartışmalı değil, bir hukuki güvence meselesidir. Cemevleri ibadethanedir ama yapılması gereken bu gerçeği yasalarla tanımak, statüsünü netleştirmek, bu tartışmayı Türkiye'nin gündeminden çıkarmaktır.

Değerli milletvekilleri, ayrıca Alevi inancının kutsal mekânları olan dergâhlar ve ocaklar var. Yıllar içinde Alevilerin elinden alınmış, farklı kurumlara devredilmiştir. Bugün bile bu mekânlar üzerinde tasarruf hakkı Alevilere ait değildir. Oysa gerçek çok açık ve nettir: Kültür Bakanlığı yokken Hacı Bektaş Veli Dergâhı vardı; Vakıflar yokken Erikli Baba, Karacaahmet, Şahkulu Dergâhları vardı; belediyeler yokken Garip Dede Dergâhı vardı. Kimse Aleviler adına bir şey istemiyor, kendilerine ait olanı kendilerine geri istiyorlar. Talebimiz nettir: Bu Meclis bir yasal düzenleme yapmalıdır; cemevlerin tapuları gerçek sahiplerine devredilmeli, dergâhlar, ocaklar, kutsal mekânlar ivedi bir şekilde iade edilmeli, bu mekânlar dava konusu olmaktan çıkarılmalıdır. Bu, bir lütuf değil, bir ayrıcalık değil, bir gecikmiş adalet teslimidir.

Sevgili milletvekilleri, bu ülke sadece kimlik meselesiyle değil, aynı zamanda büyük bir yaşam hakkı kriziyle de karşı karşıya. 6 Şubat depremleri üzerinden üç yıl geçti ama hâlen evine kavuşamayan yüz binlerce insan var, hâlen "Acaba evim yapılacak mı, yapılmayacak mı?" diye kaygı taşıyan insanlar var. Bu, sadece bir gecikme de değildir; bu, insanların, umutların askıya alınmasıdır. Öte yandan, Elâzığ depremi ve 6 Şubat sonrası borçlandırılan yurttaşlarımız ne kadar borç ödeyeceklerini bilmiyorlar. Bir insan hem evini kaybedecek hem borçlandırılacak hem de ne ödeyeceğini bilmeyecek ve bekleyecek; bu hangi vicdana sığar?

Devlet yurttaşlarını belirsizlik içinde bırakamaz, bırakmamalıdır. Evini teslim almayanların ne zaman alacağı açıklanmalı, borçların nasıl ve ne kadar ödeneceği açık bir şekilde ilan edilmeli çünkü belirsizlik en az yıkım kadar acıdır. Adalet sadece mahkeme salonlarında değil, adalet Hakk'ın vicdanında, hakikatin yanında duranlarda olur ya da susarak haksızlığa ortak olacağız.

Hak yerini bulmadan bu ülke de huzur bulmaz, eşitlik sağlanmadan bu ülke büyümeyi diyoruz, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Aşk ile. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Fırat, teşekkür ediyorum.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 259 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 18'inci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

"MADDE 18- Bu Kanunun;

a) 2 nci maddesi ve 3 üncü maddesi ile 3065 sayılı Kanunun 17'nci maddesinin (2) numaralı fıkrasının (a) bendinde yapılan değişiklik hükmü 1/1/2027 tarihinde,

b) 3 üncü maddesi ile 3065 sayılı Kanunun 17 nci maddesinin (4) numaralı fıkrasına eklenen (ğ) bendi hükmü yayımını izleyen ikinci aybaşında,

c) 4 üncü maddesi 1/1/2026 tarihinden itibaren elde edilen kazançlara uygulanmak üzere yayımı tarihinde,

ç) Diğer maddeleri yayımı tarihinde,

yürürlüğe girer."

Leyla Şahin Usta

Ankara

Yusuf Ziya Aldatmaz

Bartın

Halil Eldemir

Bilecik

Ayhan Salman

Bursa

Oğuz Üçüncü

İstanbul

Saffet Bozkurt

Zonguldak

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ERSAN AKSU (Samsun) - Takdire bırakıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Önergeyle tekliften çıkarılan ve eklenen maddeler nedeniyle yürürlük maddesinde değişiklik yapılmaktadır.

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Kabul edilen önerge doğrultusunda 18'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 18'inci madde kabul edilmiştir.

19'uncu madde üzerinde 1 önerge vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

Önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 259 sıra sayılı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 19'uncu maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

"MADDE 19- Bu kanun hükümleri Cumhurbaşkanı tarafından yürütülür."

Cevdet Akay

Karabük

Mustafa Erdem

Antalya

Ahmet Vehbi Bakırlıoğlu

Manisa

Gökhan Günaydın

İstanbul

Mehmet Tahtasız

Çorum

Cavit Arı

Antalya

İsmet Güneşan

Çanakkale

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ERSAN AKSU (Samsun) - Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Önergenin gerekçesini açıklamak üzere Çorum Milletvekili Mehmet Tahtasız'a söz veriyorum.

Sayın Tahtasız, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu kanun teklifinin Komisyon aşamasında emekli bayram ikramiyesinin net bir asgari ücret seviyesine çıkarılması için Cumhuriyet Halk Partisi olarak bir önerge verdik. Sonuç ne dersenez, tabii ki her zamanki gibi AKP ve MHP oylarıyla reddedildi. Partimizin katkısıyla 2018 yılında emeklilerimize bayramlarda bin lira ikramiye verildi. 2018'de emeklilerimiz Kurban Bayramı'nda bin lirayla bir kurban alabiliyor, mutfağına bin TL'yle 25 kilo kıyma, 38 kilo beyaz peynir, 66 kilo zeytin, 340 kilo domates alabiliyordu; sekiz yıl sonra, bugün ise 4 bin TL olan ikramiyeyle sadece ve sadece 4 kilo kıyma ya da 11 kilo beyaz peynir; 10 kilo zeytin ya da 40 kilo domates alabiliyor. Aradan geçen sekiz yılda emeklinin cebindeki 21 kilo kıymayı, 27 kilo peyniri, 56 kilo zeytini, 300 kilo domatesi kim çaldı? Ülkeyi yönetemeyen siz yani Hükûmetiniz çaldı. Bu kanun teklifinde emekli bayram ikramiyesi artışına "hayır" diyen AKP ve MHP milletvekillerine soruyorum... Emeklimizin, asgari ücretlimizin, esnafımızın, atanamayan gençlerimizin, çiftçimizin, milletimizin yararına verdiğimiz tüm kanun tekliflerine "hayır" diyen AKP ve MHP milletvekilleri, iş yandaşınıza, kırk haramilere gelince saraydan gelen talimatla Kamu İhale Kanunu'nu 200 kez değiştiriyorsunuz. İklim Yasası, Kıyı Kanunu, Zeytin Yasası ve 21 kez değiştirdiğiniz Maden Yasası'yla yandaşlarınızı zengin ettiniz, milletimizi yoksul ettiniz. Gelin, önümüzdeki Kurban Bayramı'nda emeklilerimize 1 asgari ücret ikramiye verelim, kendileri bir Kurban Bayramı'nda en azından rahat etsinler.

Kıymetli milletvekilleri, bu bohça kanun teklifiyle BOTAŞ'ın devlete olan borçlarının 4'üncü kez hazineden görevlendirme bedeli alacaklarına mahsup edilmesini de siz sağlayacaksınız yani 2026 yılı bütçe gelirinin yüzde 3'üne yakın kısmından bütçe kanununda herhangi bir düzenleme yapmaksızın vazgeçiyorsunuz. Yine, bu teklifle, KİT'lerin ve kamu kurum ve kuruluşlarının ihtiyaç fazlası görülen malları Özelleştirme İdaresi tarafından satılacak. KİT'lerin ihtiyaç fazlasını kim, nasıl belirleyecek? Bu mallar

satılacaksa niçin Özelleştirme İdaresi tarafından satılıyor? Elde edilen gelir neden hazineye aktarılmıyor? Yaptığınız şey Meclisin hazırladığı bütçeyi boşa çıkarmaktır, kendinize kullanacağınız ek bütçeler yaratmaktır. İktidarınızda KİT sadece 2024 yılında 168 milyar 554 milyon TL zarar etti. Liyakatli atamalar yapmak yerine, KİT'lerin düzgün yönetilmesini sağlamak yerine çareyi KİT'leri ve arazilerini satmakta buluyorsunuz. KİT'leri AKP'nin ve yakınlarının geçim kaynağı ve onların arpalığı olarak görmekten vazgeçin.

Halkımıza en büyük zararı siz verdiniz. 1923 yılından 2002 yılına kadar 1.186 maden ruhsatı verilmiş iken 2002'den günümüze kadar 386 bin maden ruhsatı verdiniz. Bu ülkenin yer altı, yer üstü madenlerini yandaşlarınıza peşkeş çektiniz. (CHP sıralarından alkışlar) Doymamışsınız ki iki hafta önce Cumhurbaşkanı kararıyla aralarında Çorum ilimizin Verem Hastanesini, 27 şehirde 55 taşınmazı yani çoğu sağlık alanı, okul yeri, kız yurdu, spor alanları olan yerleri satıyorsunuz. Yetmedi mi yirmi üç yıldır sattıklarınız? Dün yapılan ihaleyle Çorum merkez Çağışak, Evciyenikışla, Evciortakışla, Evcikuzkışla, Mislerovacığı ve Hankozlusu köylerinin yer aldığı bölgede maden arama faaliyetlerine başladınız. Çorum'un içme ve tarımsal su ihtiyacını karşılayan havzalar yine zenginlere peşkeş çekiliyor. Bakın, yandaş şirketlerinizin para kazanması için bir köyün yok olmasına göz yumuyorsunuz. Tüm itirazlarımıza rağmen Sungurlu Karakaya köyünün dibinde taş ocağına izin verdiniz. Neden izin verdiniz? Yandaş şirketiniz zengin olsun diye doğamızı, toprağımızı, suyumuzu, meralarımızı para hırsınıza kurban ediyorsunuz. Yetmedi mi sattıklarınız? Cumhuriyetin tüm kazanımlarını, fabrikalarını, derelerini, ormanlarını, meralarını, yer altı ve yer üstü zenginliklerini sattınız, babalar gibi sata sata bitiremediniz ama ilk seçimde koşa koşa gideceksiniz. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Tahtasız, teşekkür ediyorum.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

19'uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 19'uncu madde kabul edilmiştir.

Değerli milletvekilleri, ikinci bölümde yer alan maddelerin oylamaları tamamlanmıştır.

Şimdi, İç Tüzük 86'ya göre lehte ve aleyhte söz talepleri var, onları karşılayacağım.

Lehte söz talebi İstanbul Milletvekili İsa Mesih Şahin'e ait.

Sayın Şahin, buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

İSA MESİH ŞAHİN (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Kanun teklifimizde vergi adaleti gibi, deprem bölgesindeki konut fiyatları gibi önemli alanlarda düzenlemeler yapıyoruz.

Değerli milletvekilleri, dijital çağın önemli bir gerçeği olan kripto varlıklar alanında piyasa güvenliği açısından bir düzenleme yapmak istedik. İlgili düzenlemeyi hassasiyetleri gözeterek, yeniden değerlendirmek üzere metinden çıkarmış bulunuyoruz. Tabii, müzakereyle atılan bu adım Meclisimizin uzlaşma kültürüne de güzel bir örnektir diye düşünüyorum.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Hiç öyle değil, hiç öyle değil! Abartma, yalan söyleme!

İSA MESİH ŞAHİN (Devamla) - Kanun teklifimizle şans ve bahis oyunlarıyla ilgili ilan ve reklam giderlerinin ticari kazancın tespitinde gider olarak kabul edilmemesine ilişkin bir düzenleme yapıyoruz. Bu konuda başka tedbirlerin alınması gerektiğinin de farkındayız. Bu Meclis bunu da yapacaktır. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

İşsizlik Fonu'nu stratejik kullanabilmek için yüzde 1'lik devlet katkısının ihtiyaç hâlinde yarısına kadar artırılması ya da azaltılması için Sayın Cumhurbaşkanımıza yetki verilmektedir.

Bir başka düzenlemeyle, kamu kurumlarının ihtiyaç fazlası taşınmazlarının satışı ve satıştan elde edilecek gelirin ilgili kuruma aktarılması için Özelleştirme İdaresine bir yetki veriyoruz. Amacımız, atıl duran, kamu hizmetine katkı sunmayan, bakım maliyeti üreten, bütçeye yük olan varlıkları ekonomiye kazandırmaktır.

Değerli milletvekilleri, kanun teklifimizde bedelli askerlik ücretindeki yüzde 25'lik artıştan elde edilen gelirin Savunma Sanayii Destekleme Fonu'na aktarılmasını amaçlıyoruz. Açık konuşalım, bölgemiz ateş çemberi ve savunma sanayisi çok önemli. Her yanımda savaş, şu fotoğrafa bir saniye bakmanızı sizlerden rica ediyorum. Evet, son dönemde Türkiye'nin etrafında 20'ye yakın savaş çıkmış ama çok şükür Türkiye bu ateş çemberinin dışında kalmış.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Asker lazım, asker.

İSA MESİH ŞAHİN (Devamla) - Peki, nasıl olmuş?

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Cumhuriyet sayesinde.

İSA MESİH ŞAHİN (Devamla) - Devletimizin güçlü iradesi, Sayın Cumhurbaşkanımızın güçlü liderliği ve savunma sanayimizin caydırıcı gücü sayesinde olmuş. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Savunma sanayisi bir lüks değildir, bir zorunluluktur, en başta da barış için zorunluluktur. Dolayısıyla, savunma sanayimize sahip çıkmak zorundayız.

Değerli milletvekilleri, 6 Şubatta asrın felaketini yaşadık, acılar yaşadık, canımız yandı ancak asrın felaketi asrın seferberliğine dönüştü. Hamdolsun, deprem bölgesi normalleşiyor. Gelineen noktada, Sayın Cumhurbaşkanımızın liderliğinde, 455 bin konut yapılmasıyla büyük bir devlet iradesi ortaya konmuştur. (AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar; CHP, DEM PARTİ ve İYİ Parti sıralarından gürültüler) İddia ediyorum, bakın, iddia ediyorum, Avrupa'da hiçbir ülke bu iradeyi ortaya koyamaz ama bunu Türkiye yapmıştır, bununla da gurur duyuyoruz.

Arkadaşlar, 455 bin konutu şöyle ifade edeyim: Şimdi otursanız, 1'den 455 bine kadar saysanız, bakın, 1'den 455 bine kadar saysanız beş günde bitiremiyorsunuz, beş günde bitiremiyorsunuz. (AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar; CHP, DEM PARTİ ve İYİ Parti sıralarından gürültüler)

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Ya, sende hiç utanma yok mu ya! Sende hiç utanma yok mu ya! Daha dün bu taraftaydın ya, hiç mi utanma yok sende ya! Utanma arlanma yok mu hiç sende ya!

İSA MESİH ŞAHİN (Devamla) - Değerli milletvekilleri, vatandaşımıza teslim edilen konutların ücreti son derece ekonomik.

BAŞKAN - Sayın Şahin... Sayın Şahin...

İSA MESİH ŞAHİN (Devamla) - Vatandaşımız taksitli ödemek isterse, ödemeler iki sene sonra başlıyor...

BAŞKAN - Sayın Şahin, bir dakikanızı alabilir miyim. Sürenizi durduruyorum.

Değerli milletvekilleri, istirahat ediyorum, bakın, sürekli ben uyarıyorum.

ÖMER FARUK HÜLAKÜ (Bingöl) - Başkanım, arkadaşları ona gülüyor, arkadaşları ona gülüyor ya!

BAŞKAN - Efendim, siz de yapıyorsunuz. Sayın CHP Grubu, diğer gruplar, bütün gruplar yapıyorlar. (CHP ve DEM PARTİ sıralarından gürültüler)

ÖMER FARUK HÜLAKÜ (Bingöl) - Başkanım, arkadaşları ona gülüyor, bizde bir şey yok.

BAŞKAN - Lütfen, birbirimizi saygıyla dinleyelim.

KEZBAN KONUKÇU (İstanbul) - Allah Allah!

BAŞKAN - İçeride olmanız bir dert, olmamanız bir ayrı bir dert. Yani istirahat ediyorum, hatibi saygıyla dinleyelim. Hatip görüşlerini paylaşıyor, katılmak zorunda değilsiniz.

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - Hatibin görüşü aydan aya değişiyor!

BAŞKAN - Kendi görüşlerini dilediği gibi söyleme hakkına sahip. İstirham ediyorum, lütfen...

KEZBAN KONUKÇU (İstanbul) - Kendi görüşleri(!)

BAŞKAN - Yerimizden laf atmayalım, sona geldik, sonunda hayırlısıyla tamamlayalım.

Saygıyla dinlemeye davet ediyorum.

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - Bu kadar hızlı değişen fikirlere saygı duyamıyoruz!

BAŞKAN - Sayın Hatip, buyurun.

İSA MESİH ŞAHİN (Devamla) - Değerli milletvekilleri, vatandaşımıza teslim edilen konutların ücreti son derece ekonomik. Vatandaşımız taksitle ödemek isterse ödemeler iki sene sonra başlıyor, on sekiz yıl boyunca taksitler sabit kalıyor. Kanun teklifimizde peşin ödeme yapmak isteyen vatandaşımıza büyük bir kolaylık sağlanıyor, bım teli tam da burası. Peşin ödeme hâlinde vatandaşımıza ilk konut için yüzde 74, ilk iş yeri için yüzde 48 indirim imkânı sağlıyoruz. Vatandaşımız 484 bin liraya konut sahibi, 448 bin liraya köy evi sahibi olacak; bu imkânı ancak güçlü bir Türkiye sunabilir.

Farklı yorumlar yapıldı, ben deprem bölgesinin bir evladı olarak vatandaşımızın bundan memnuniyetini görüyorum. Devlet burada kazanç peşinde değildir, vatandaşımızın yanındadır. Mesele, sosyal devlet olmanın gereğidir. (CHP ve DEM PARTİ sıralarından gürültüler)

Bu duygularla Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Şahin, teşekkür ediyorum.

Şimdi, aleyhte İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'a söz veriyorum.

Sayın Günaydın, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; 259 sıra sayılı Kanun Teklifi'ne ilişkin görüşmelerimizi tamamladık.

19 madde üzerine buraya gelmiştiniz. Ya, Komisyondan buraya getirdiniz, sonra burada Başkan beş dakika, on dakika, yirmi dakika ara vermek zorunda bırakarak kendi aranızda son revizeleri yapmak zorunda kaldınız. Bir iktidar partisi bir kanun teklifine bu kadar mı hazırlıksız olur be kardeşim! (CHP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar) 19 maddeden 5'ini geri çektiniz, 19 maddeden 5'ini geri çektiniz!

Keşke sorun sadece usule ilişkin olsaydı, aynı zamanda esasa da ilişkin çeşitli sorunlar var. Bunların içerisinde vatandaşın cebine destekleme anlamında giren bir tek kuruş yoktur. Derdiniz vatandaşın sırtına birazcık daha binmektir ve üstelik de hiç utanmadan bunu yapıyorsunuz. (CHP sıralarından alkışlar) Bakın, ben söyleyeyim, altını doldurmadan konuşmadım bugüne kadar: 9'uncu maddeyle, devletin işsizlik sigortasına ödediği yüzde 1'lik payın yarısına kadar azaltılması ya da artırılması için Cumhurbaşkanına yetki verilmesi düzenlemesini getiriyorsunuz. Bu Anayasaya aykırı mı? 2'nci ve 7'nci maddesine aykırı olduğunu herkes biliyor. Peki, derdiniz ne? İşsizlik sigortasını işsiz kardeşlerimizin yararlarının dışına kullanabilmek. Bunu yapmaktan hiç utanmıyor musunuz ya, hiç mi utanmıyorsunuz? (CHP sıralarından alkışlar)

10'uncu maddeyle, BOTAŞ'ın doğal gaz ithalatından kaynaklanan KDV ve gümrük vergisi borçlarının hazineye olan görevlendirme zararlarına mahsup edilmesi ve bu işlemlerin merkezi yönetim bütçesinin gelir ve gider hesaplarıyla ilişkilendirilmeksizin mahsup suretiyle yapılmasına yönelik bir düzenleme getiriyorsunuz. Belki de tarihte ilk defa, Türkiye Büyük Millet Meclisinin bütçe yapma yetkisini bu Gazi Meclisin dışındaki bürokratik merkezlere aktaran ilk meclissiniz, hiç mi utanmıyorsunuz? (CHP sıralarından alkışlar)

SELAMİ ALTINOK (Erzurum) - "Utanmaz" lafı çok ayıp şey ya!

GÖKHAN GÜNAYDIN (Devamla) - Arkadaş, 11'inci maddede genel bütçe kapsamındaki...

SELAMİ ALTINOK (Erzurum) - Ne kadar ayıp şey ya!

GÖKHAN GÜNAYDIN (Devamla) - Ayıp şeyler var ya Başkanım, ayıp şeyler aynen yaptığınız şeyler. Meclisin bütçe yapma yetkisini saraya devretmekten utanmıyorsun, bana "Ayıp!" diyorsun ya.

SELAMİ ALTINOK (Erzurum) - Niye utanalım kardeşim?

GÖKHAN GÜNAYDIN (Devamla) - Niye utanacaksın, Meclis seni onun için seçiyor, onun için; onun için Valilik yaptırmış sana bu Meclis.

SELAMİ ALTINOK (Erzurum) - Niye utanalım biz? Niye utanalım biz?

GÖKHAN GÜNAYDIN (Devamla) - Ya, utanma ya, utanma!

SELAMİ ALTINOK (Erzurum) - Ayıptır ya, siz utanın ya!

GÖKHAN GÜNAYDIN (Devamla) - Zaten ar damarı çatladıktan sonra utanmak kalmıyor geriye. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

TUBA KÖKSAL (Kahramanmaraş) - Hırsız, arsız olan sizsiniz!

SELAMİ ALTINOK (Erzurum) - Ar da hayâ da sende yok ya! Çok ayıp ya! Nezaketen...

GÖKHAN GÜNAYDIN (Devamla) - 11'inci maddeyle, genel bütçe kapsamındaki idarelerin yanında, tüm kamu kurum ve kuruluşlarının taşınmazlarının Cumhurbaşkanlığı tarafından, Özelleştirme İdaresi tarafından satılmasına olanak tanıyor. Bu nedir biliyor musunuz?

SELAMİ ALTINOK (Erzurum) - Ayıp ya! Utanacakmışız! Niye utanalım?

GÖKHAN GÜNAYDIN (Devamla) - Ayıp olanı ben sana söyleyeyim: Müflis tüccarın son mallarını satması gibi memleketin son mallarını haraç mezat satmaya yelteniyorsunuz. Hiç mi utanmıyorsunuz! (CHP sıralarından alkışlar)

Arkadaşlar, memlekette vergide büyük adaletsizlik var. Çiftçi tarlasını ekecek; gübreye zam gelmiş, mazota zam gelmiş, buna rağmen mazottaki ÖTV'yi kaldırmıyorsun, KDV'yi kaldırmıyorsun. Ya, bir düzenleme getirdiniz, dedik ki: Allah Allah! AKP'de bazen doğru işler yapıyor. Nedir? Yıllarca söyledik: Pırlantadan vergi almıyorsunuz. Yıllar sonra dediniz ki: "Ayıp oluyor artık, muhalefet çok da eleştiriyor, pırlantadan vergi alalım." Ne oldu ya! 12'nci maddeyi niye çekiyorsunuz? Nereden baskı geldi ha, niye çekiyorsunuz? Hiç mi utanmıyorsunuz! (CHP sıralarından alkışlar)

6 Şubat 2023 depremedelerine hak ettikleri ilk konutların bedelsiz verilmesi yerine ücretin azaltılmasını âdeta vatandaşımıza büyük bir lütuf gibi sunmak konusunda da yüzünüz hiç kızarmıyor.

Ve arkadaşlar, Genel Kurul görüşmeleri sırasında engellilerin araç alımlarındaki ÖTV istisnasına ilişkin Anayasa Mahkemesi iptal kararının gereğini yerine getirmek amacıyla eklenen maddede -Anayasa Mahkemesi kararına yine aykırı biçimde- engelli sağlık kurulu raporunda engelliliği yüzde 40 ve üzeri olup da bu engel durumu nedeniyle sürücü belgesi alamayan tüm engellilere sağlanması gereken hakkı sadece ortopedik engellilere sağlayarak Anayasa'ya aykırılık yapıyorsunuz.

Bu nedenle bu maddelerin tamamına "ret" oyu vereceğiz. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Günaydın, teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, teklifin tümü açık oylamaya tabidir.

Açık oylamanın elektronik sistemle yapılmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Oylama için üç dakika süre vereceğim.

Bu süre içerisinde sisteme giremeyen milletvekillerinin teknik personelden yardım istemelerini, bu yardıma rağmen de sisteme giremeyen milletvekillerinin oy pusulalarını oylama için verilen süre içinde Başkanlığa ulaştırmalarını rica ediyorum ve oylama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla oylama yapıldı)

BAŞKAN - Değerli milletvekilleri, 259 sıra sayılı Kanun Teklifi açık oylama sonucunu açıklıyorum:

"Kullanılan oy sayısı	:	313
Kabul	:	236
Ret	:	77 ²

İbrahim Yurdunuseven

Afyonkarahisar

Müzeyyen Şevkin

Adana"

Bu sonuca göre teklif kabul edilmiş ve kanunlaşmıştır; hayırlı uğurlu olsun.

2'nci sırada yer alan, 250 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerine başlayacağız.

2.- Hatay Milletvekili Adem Yeşildal ve Ardahan Milletvekili Kaan Koç ile 72 Milletvekilinin Tapu Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3466) ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 250)

BAŞKAN - Komisyon? Yok.

Ertelenmiştir.

3'üncü sırada yer alan, 237 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerine başlayacağız.

3.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Libya Devleti Milli Birlik Hükümeti Arasında Kolluk İş Birliği Mutabakat Muhtırasının Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3030) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı:237)

BAŞKAN - Komisyon? Yok.

Ertelenmiştir.

Bundan sonra da komisyonların bulunamayacağı anlaşıldığından, alınan karar gereğince kanun teklifleri ile komisyonlardan gelen diğer işleri sırasıyla görüşmek için 7 Nisan 2026 Salı günü saat 15.00'te toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati:19.53